Учителя Петър Дънов

МЕТОДИ

за

САМОВЪЗПИТАНИЕ

ЛЕКЦИИ ОТ УЧИТЕЛЯ
НА
МЛАДЕЖКИЯ ОКУЛТЕН КЛАС
ГОДИНА X (1930-1931)

Г. С. Г.

Хелиопол
1994

Настоящото списание е преработка (единствено откъм страната на съвременния правопис) на „Методи за самовъзпитание“, лекции от Учителя Петър Дънов на младежкия окултен клас - година X (1930 – 1931) том II.

Агенция за авторско право "Хелиопол-Езотерик", занимаваща се с въпроси за авторско право относно езотерични произведения, най-вече тези, свързани със съхраняване на българското книжовно наследство заявява, че "един малък опит" за създаване на нови "книжовни преносители" на богатството от беседи на Учителя Петър Дънов съвсем не означава възможност за комерсиализиране на издателската дейност на беседите, нито пък възможност за неточно предаване /транслиране/ съдържанието на беседите.

"Без да се помрачава изначалната чистота" и искрено отношение на издателя към издаваната от него книга – ***нека това да бъде критерият.***

Узурпирането на правото на издаване на беседите от някого е еднакво неприемливо, както и безконтролното пиратско издаване на тези бисери от националната съкровищница.

„Методи за самовъзпитание“
Учителя Петър Дънов
(Второ издание)

© Хелиопол, 1994
© Братан Мандев – художник на корицата
с/о „Хелиопол – Езотерик“

ISBN 954–578–022–3

Методи за самовъзпитание

– Само светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

Учените хора, специално геометриците, се занимават с геометрически фигури и тела. Обаче, и обикновените и прости хора също се занимават с фигури и тела, без да могат да определят, какво представлява дадена фигура или дадено тяло. Кой човек, учен или прост, не познава кръга? Харманът на селянина не представлява ли кръг? Не е въпрос да знае човек, какво представлява кръгът, но да може да го използва. Мнозина знаят, какво нещо са въглищата и как са произлезли, но ако не могат да ги използват за гориво, знанието им нищо не струва. Мнозина познават свойствата на водата, но добре е, ако могат да превърнат енергията ѝ в електричество и светлина. Колкото повече превръщания претърпява една енергия, толкова по-добре е за човека. За пример, ние се ползваме от светлината на слънцето, благодарение на трансформиране на слънчевата енергия в светлина. Ще кажете, че светлината идва направо от слънцето, като горящо тяло, без да претърпява някакво трансформиране. Идете на слънцето, да видите, какво в същност представлява то, и тогава говорете за него. Светлината, която ние възприемаме чрез очите си, не идва от физическото слънце, което виждаме. Вярно е, че от

слънцето се отделя някаква енергия, която, докато се възприеме като светлина, претърпява няколко превръщания. Разумността произвежда светлината. Зад физическото слънце се крие друго слънце, източник на вечна, неизменна светлина. Тази светлина, именно, е истинска и реална, понеже никога не се изменя.

Следователно, реални неща са тези, които никога не се изменят. Каква реалност има в настроенията, във вярванията и в решенията на човека? За пример, днес си радостен, на другия ден – скърбен. Кое в същност е реалното: радостта или скръбта? Днес вярваш в съществуването на Бога, на другия ден не вярваш. Кое от двете вярвания е реално? Днес решаваш да държиш изпит, на другия ден се отказваш. Кое от двете решения ще приложиш? Реалността е навсякъде и никъде. Тя нито се поддържа, нито се отрича. Който има здрави очи и вижда, той признава съществуването на слънцето. Който не вижда, не признава съществуването му. Много естествено. Слепият не признава съществуването на слънцето, защото не го вижда, няма отношение към него. Реалността се познава по нейните прояви. Ако не се проявява, тя остава непозната. Каква представа може да има човек за слънцето, ако то не се проявява? Ние виждаме слънцето като физическо тяло, благодарение на което го възприемаме като светлина и топлина. Ние казваме, че слънцето е реално за нас.

И тъй, реално е всяко нещо, за което можем да говорим, да мислим и да чувствуваме. Странно се вижда на човек само да мисли за нещо и да го счита за реално. Странно е, защото човек не знае, че и мисълта създава форми, както и чувствата, и постъпките. Формите биват, освен физически, още и умствени, и чувствени – за всеки свят съответстващи форми, които се различават едни от други по гъстотата на своята материя. Най-гъста е мате-

рията на физическите форми, после на чувствените и най-редка – на умствените. За ясновидеца, и умствените и чувствените форми са толкова реални, колкото и физическите. За онзи, който вижда ясно, животът, с неговите форми, е непреривен. За онзи, който не вижда ясно, животът е преривен, вследствие на което той говори за различните си възрасти като за различни фази на живота, които нямат нищо общо помежду си. Той казва: На младини беше едно нещо, на зряла възраст – друго, а на старини – съвсем друго. Всъщност, животът е единен и неделим. Докато е дете, човек се увива около врата на майка си; когато порасне, той слиза от ръцете ѝ и най-после, когато стане възрастен, той живее съвършено самостоятелно. Обаче, това са фази на един и същ живот. Докато е зелена, и ябълката се държи на клона на дървото; като узрее, тя пада на земята, а оттам – в устата на някое живо същество – човек, птица или някое четвероного. Ако попадне в ръцете на някоя мома, с меки и нежни ръце, ябълката ще се зарадва. Обаче, попадне ли на нейните твърди и яки зъби, тя се чуди на промяната в обходата ѝ, как е възможно, едно и също същество да има едновременно толкова меки ръце и толкова яки зъби.

Като ученици, вие трябва да имате ясна представа за нещата, да прилагате знанията и способностите си като методи за самовъзпитанието си. Като знаете това, не се чудете, защо момата има меки ръце и яки зъби, но прилагайте всяко нещо на мястото му. Когато братът на някоя мома е в затвор, осъден на смъртно наказание от някой паша, момата трябва да отиде при него, да моли за освобождаването на брата си. Кой метод трябва да приложи към пашата: методът на меките ръце, или методът на яките зъби? – Методът на меките ръце. – Щом проси милост, момата трябва да бъде разумна, да приложи най-мека,

благородна обхода към пашата. Ако е чувствителен към меките и благородни отношения, пашата ще помилва брата на разумната мома. Обаче, ако си послужи с яките зъби, вместо милост, момата ще ускори смъртта на брата си. Следователно, на коравото сърце ще действате с меки и нежни отношения.

И тъй, коравото сърце и меките отношения представляват две равни сили, които действат в противоположни посоки. – Какво става с тялото, което е изложено на действието на тези сили? – Тялото остава в покой. Следователно, братът на младата мома остава на мястото си жив и здрав, т.е. присъдата не се прилага към него. Всяка мома, която може да освободи брата си от затвора, е красива и разумна, т.е. тя разполага със знание и сила, чрез които прилага методите си. Красотата представлява истината в човека. Като вижда знанието, силата и истината на младата мома, пашата не може да устои и отстъпва пред нея. Тя смекчава сърцето му, и той освобождава брата ѝ от затвора. **Няма човек, който може да устои пред истината. Където е истината, там е и любовта. Където царува любовта, там отношенията са правилни. Където е любовта, обмяната между съществата е правилна: двамата дават, и двамата взимат.** Когато единият дава, другият плаща. Единият е бакалин, дава първокачествената стока; другият купува, но плаща редовно и щедро. После отношенията се сменят: първият купува, вторият продава.

И тъй, за да изправят отношенията си, хората трябва да ликвидират със старите си сметки, да изправят старите си погрешки. Старото е трън в крака на човека. Малък е този трън, но все трябва да дойде иглата, да го извади. Човек трябва да се престраши, да остави иглата свободно да работи. И без игла може, но трябва да минат десетина

дни, да омекне тръна и сам по себе си да излезе навън. По какъвто и да е начин, с игла или без игла, трънът трябва да излезе навън. Съвременните хора се страхуват да си дават вътрешен отчет. За пример, някой има лошо мнение за своя съсед, но се страхува да си отговори, защо има такова мнение. Страшно е човек да държи в ума си лоши мисли за някого. При това, той трябва да знае, дали мнението, което има за някого, почива на действителността. Неверните мисли се наслояват върху съзнанието на човека като утайка и му причиняват големи мъчнотии и страдания. Отрицателните мисли правят човека нервен и неразположен. За да се освободи от лошите и отрицателни мисли, човек трябва да работи върху самовъзпитанието си, да прави опити.

Какво разбирате под думата „самовъзпитание“? Самовъзпитание означава самостоятелно хранене. В пътя на самовъзпитанието си човек прави много опити, докато дойде най-после до известен метод. Така той изработва прави чувства и мисли, които представляват негова лична опитност. Ценни са мислите на човека, който е дошъл до тях чрез свои лични преживявания. За пример, за да стане учен, човек идва до заключение, че трябва да употреби постоянство и работа. За да стане певец, човек трябва да има добре развит ларинкс, да има любов към пеенето и добър учител. За да бъде красив, човек трябва да се свързва с красиви образи и лица, от които да се въодушевява. За да стане умен, човек трябва да се свързва с мисълта на разумните и възвишени същества. Ако иска да придобие великата любов, човек трябва да се свърже с Бога. Той ще приеме Божията Любов през горната част на главата си, през темето. Физическата любов пък минава през задната част на главата. Изобщо, всеки мозъчен център е свързан с известни сили на природата. Като знае това, човек тряб-

ва да бъде внимателен, да не пипа центровете си безразборно. Ако пипне някой център не на време, той може да си причини голяма пакост. Ако пипне някой център навреме и знае, как да го пипне, той може да подобри състоянието си. Това знание може да се използва при самовъзпитанието на човека.

Като ученици, вие трябва да гледате на тялото си като на нещо свещено. Ето защо, когато пипа тялото си, човек трябва да знае, че то представлява част от великия космос. Следователно, чрез тялото си той има отношение към космоса. Всяка дисхармония, причинена някъде в тялото му, внася дисхармония и в космоса. Има центрове в човешкия организъм, които не трябва да се докосват. Докосне ли се до тях, без да иска, човек произвежда експлозия в себе си. Само посветеният знае, кога и как да се докосва до центровете на своя организъм. За да не произвеждате несъзнателни експлозии в себе си, трябва да контролирате движенията си. Избягвайте несъзнателните, безразборни движения и вървете към съзнателните и разумни. В този смисъл, самовъзпитанието се заключава в съзнателно живеене. Да се самовъзпитава човек, това значи, да прави съзнателни движения, да дава път на разумността в себе си. Виждате, че една мома стои под ябълката и прави някакви движения. Ако се навежда и изправя, без да върши работа, казваме, че движенията ѝ са несъзнателни. Обаче, ако при всяко навеждане и изправяне тя къса ябълки и ги слага в кошница, движенията ѝ са съзнателни. Ябълките са доволни от нейните движения. И като ги яде, ябълките пак не съжаляват. Те щяха да съжаляват, само ако момата изяжда и семките им. В семките е техният живот. Ябълката очаква да бъде посята, за да може отново да израсте. Когато има правилни отношения към растенията и към животните, човек има правилни отноше-

ния и към ближния си, и към Бога. Само по този начин той има условия да проявява доброто, което е вложено в него, и да го развива. **Както войникът се упражнява, за да се засили, така всеки човек трябва да се упражнява в правене на добро.** За развиване на всеки център, на всяка способност са нужни работа и упражнения. Физиологически човек може да е построен по един или по друг начин, но чрез съзнателна работа, чрез самовъзпитание той може да изправи лошите влияния на планетите върху себе си и да усили добрите. Киселицата ябълка може да се присади с доброкачествена присадка и да дава добри плодове. Значи, разумният човек може да присади доброто в себе си.

Мнозина казват, че условията на живота са лоши, че човек не може да прояви доброто и т.н. Това са умствени построения, които се отнасят само до невежия. Обаче, който има знания, той работи, упражнява се, прилага и постепенно се усъвършенства. Не е лесно човек да се усъвършенствува, но не е невъзможно. Чрез усилена и съзнателна работа върху себе си, той може да възпита своите слабости и да усили доброто, което е вложено в него. И слонът се укротява мъчно, но все пак може да се укроти. Той е страшен, когато го разсърдят. Когато се разяри, слоноукротителят го поваля на земята да падне на гърба си и го потъркаля няколко пъти. Щом се изправи на краката си, слонът става кротък като агне. Разумната природа възпитава човека по същия начин. Докато е изправен на краката си, той е смел, решителен. Повалят ли го на земята и търколят няколко пъти, той се укротява. Животът иде в услуга на природата. Като срещне някой буен, упорит човек, той го сваля на земята и го потъркаля няколко пъти. Щом стъпи на краката си, човек придобива вече ново знание и, преди да се разгневи, започва да мисли.

И тъй, за упорития, своенравен и буен човек природата прилага същите методи, каквито и за животните. И най-заядливото куче, като го хванеш за опашката и го завъртиш няколко пъти, ще се укроти. Обаче, за човека природата разполага и с други методи. Тя му посочва своите по-високи методи и го оставя сам да се възпитава. Ако следва нейните методи, той ще има добри резултати. Всяко живо същество – риба, птица, мекопитаещо, има свои специфични методи за възпитание; и всеки човек, учен или прост, също така има специфични методи за възпитание и самовъзпитание. Изобщо, когато човек иска да възпитава и да се самовъзпитава правилно, трябва да следи методите на мъдреците и на светиите, защото те черпят знания от разумната природа. Проследете техния живот, да видите, как лягат и стават, как се мият и обличат, как се молят и работят. Чрез самовъзпитание човек може да измени стария живот, да влезе в областта на новия, където нещата стават правилно. Някой се гневи и мисли, че по този начин ще изправи себе си и окръжаващите. С гняв нищо не се постига. Има един гняв, който помага на човека, но когато произтича от силата на Божественото Начало. Ако Божественото не взима участие в постъпките ви, лесно ще капитулирате.

Един човек вървял из гората и срещу него излязла една голяма мечка. Отдалеч още той взел една голяма тояга и сърдито си казал: Нека смее само да приближи до мене! Обаче, мечката бавно и спокойно приближавала към него. Като видял това, той захвърлил тоягата и бързо се покатерил на едно дърво. Какво направил с гнева си? Разгневил се на мечката, взел тояга срещу нея, но скоро отстъпил. Има смисъл човек да се сърди и гневи на мечката, но ако реши да я бие, трябва да изпълни решението си.

Следователно, ако имате някаква мисъл, която можете да употребите като сила срещу злото, не я хвърляйте настрана. Послужете си с нея. Захвърлите ли я, вие сте слаб човек. Дръжте в ума си мисълта, че всичко, което е вложено във вас, е разумно; че животът има смисъл и трябва да се ползвате от методите на природата при самовъзпитанието си. Че нямате още истински знания, това не трябва да ви смущава, но, ако не работите за придобиване на тези знания, това не ви извинява. Всички хора страдат, понеже имат условия да работят, а не ги използват. – Ама грешни хора сме. – И това не ви извинява. Щом имаш погрешки, ще ги изправиш. Казано е в Писанието, че за всяка празна дума ще даваш отчет. Всяка празна дума е дълг, който трябва да платиш с лихвите заедно. Ако сутринта си направил един дълг, прегледай сметките си още през деня, та като дойде нощта, да те завари с ликвидирани сметки, да не текат лихвите. Неизплатените дългове не са нищо друго, освен кармата, от която всеки се страхува. Който не плаща дълговете си, пада под тежестта на кармата, т.е. на лошите условия, които го заробват. При тези условия той се оплаква от живота си, обезсърчава се и не може да се развива правилно.

Като ученици на Великия живот, вие трябва да се откажете от думата „обезсърчаване“. Знайте, че и при най-мъчните условия човек може да се развива правилно. По естество на материята, от която е направен, човек е променлив, но по дух той е устойчив и постоянен. Дайте предимство на духа в себе си, за да не грешите. Като престане да греши, грешният продължава живота си. Ако праведният започне да греши, съкращава живота си. Не мислете, че сте царски синове, дошли на земята за удоволствия. Всички трябва да работите за себе си и за своите ближни. Работата е един от важните методи при самовъз-

питанието. Ако не работите доброволно, насила ще ви заставят, но ще имате други резултати. Истинската работа подразбира работата с любов и без насилие. Ако работи по този начин, човек се радва на резултатите си. Работи ли без любов, резултатите му ще бъдат плачевни. Който учи с любов, радва се на успехите си. Само такъв човек може да стане учен. Приложете любовта като метод при самовъзпитанието, за да развиете и най-малките дарби, вложени във вас. Любовта изключва всякакво обезсърчаване. Колкото пъти и да паднете, пак ще станете. Дали ще изгубите имането си, или здравето си, пак ще ги придобиете. Човекът на любовта не губи нищо. Временно може да изгуби нещо, или да се лиши от него, но пак ще го придобие. В любовта има само печалби и придобивки.

Като ученици, вие трябва да гледате оптимистично на живота. Каквото и да ви се случи, приемайте го с радост. Отнасяйте се съзнателно към мъчнотиите си, за да откриете ценното, което се намира в тях. Всяка мъчнотия, всяко страдание носят известни блага. Използвайте благата, които радостите и страданията ви носят в живота. Във всичко виждайте проявите на великата Божия Любов, Мъдрост и Истина. Този е правият метод, който можете да приложите при самовъзпитанието.

– Самоproявената Божия Любов, самоproявената Божия Мъдрост, самоproявената Божия Истина носят пълния живот.

*

22 Лекция от Учителя, държана на 6 февруари, 1931 г. София – Изгрев.

Няколко необходими неща

– Само светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

Съвременните хора разискват върху въпросите „сила и материя, мисъл и чувство“, без да могат да проникнат в тяхното абсолютно определяне. Това са идеи, с които човешкият ум трябва да се занимава. Ще кажете, че има нови теории по тия въпроси. Дали теориите са нови, или стари, ученитe трябва да изхождат от гледището на разумната природа. Колкото по-дълбоко прониква човек в природата, толкова по-близо е до истината. Ще кажете, че природата е необятна. За човека е важна онази област от природата, с която той влиза в съприкосновение. Много вода има на земята, но за човека е важна онази, с която той влиза в съприкосновение. Само тази вода е полезна за него. Останалата вода е тил за човека. Същото можем да кажем и за въздуха, за светлината, за храната. Каквито теории и да има човек за въздуха, за него е важен този въздух, който влиза в дробовете му. Светлината е важна за човека дотолкова, доколкото разкрива хоризонта пред него и очертава пътя му. Много мисли и чувства могат да минат през ума и сърцето ви, но за вас са важни само ония, които се задържат в ума и в сърцето и можете да се ползвате от тях.

Тема за следващия път: **„Отношение между мислите и чувствата“.**

Когато говорим за мислите и чувствата, ние имаме предвид посоката, по която те се движат. Желанията и чувствата на човека са течения, които вървят от периферията към центъра, т.е. отвън–навътре. Теченията на мисълта пък са обратни, отвътре–навън. Следователно, чувствата и желанията представляват вдишване в живота, а мислите – издишване. С други думи казано: Чрез сърцето си човек вдишва, а чрез ума – издишва. Да мислиш, това значи, постоянно да издишваш; да желаеш, това значи, постоянно да вдишваш. Ако сърцето и умът в човека действуват правилно, процесът на дишането също е правилен. Ето защо, ние препоръчваме дишането като метод за урегулиране на мислите и чувствата в човека. Който не вдишва дълбоко, чувствата и желанията му са слаби. Ако не издишва правилно, мисълта му е слаба. Няма живо същество в природата, което да е лишено от желания. Въпреки това, казано е: „Не пожелавай!“

Какво разбираме под заповедта „Не пожелавай?“ В християнството, под думите „Не пожелавай“ се разбира да не желаеш чуждото, т.е. това, което друг е пожелал преди тебе и на когото това нещо принадлежи. В идеалния смисъл под „Не пожелавай“ разбираме да не приемаш онзи въздух, който друг някой е дишал. Този въздух е нечист вече. Приемеш ли го в дробовете си, той ще те умъртви. Всяко чуждо желание, което другите са възприели, е отровно. Ако искаш да не страдаш, откажи се от това желание. Хората страдат, именно, от това, че се занимават с чужди желания и се стремят да ги постигнат. Не се ровете в тинята на живота. Трябва ли да чакате някой да повърне желанието си и тогава да го вземете? Не се занимавайте с нечисти неща.

Сега ще обясня мисълта си. Желанията, като течения, които излизат от Божествения център на природата, са чисти. Обаче, приемат ли се от някое същество, те извършват известна работа в него и се оцапват. Много естествено. Когато работи, човек се цапа, но все е придобил нещо. Това е за дадения човек. Но ти, който дебнеш този човек, да откраднеш това, което той е пожелал, ще пострадаш. За да не се натъкваш на страдания, стой далеч от желанията на хората. Иди при Божествения източник и приеми направо от Него онова желание, което има отношение към твоята душа. Когато казваме, че човек трябва да води чист и свят живот, това значи, да не се лени, но да бъде готов да отиде при Божествения извор и оттам да приеме едно ново желание, от никого още невъзприето. – Къде е Божественият извор? – В съзнанието на човека. Качвайте се в съзнанието си, за да черпите нови и възвишени желания. Съзнателният човек е любещ и добродетелен. Той прилага любовта и добродетелта като ориентиращи точки на своя живот. Любовта е изток, място на изгряващото слънце, а доброто – запад, където слънцето залязва. Изгревът е място на работа, а залезът – на почивка. Следователно, когато дойде любовта, човек влиза в живота и започва да работи. Когато дойде доброто, той излиза от ярема на живота и си почива.

Съвременните учени – философи, естественици, математици, изучават живота, явленията в природата и създават научни хипотези и теории. Макар че понякога те изучават явленията разпокъсано, техните теории са ценни, понеже са резултат на мисъл, която иде от възвишения свят. Ще дойде ден, когато явленията от всички области на живота и на природата ще се свържат в едно цяло. Тогава хората ще намерят истината. Както хората представляват системи от скачени съдове, така и природните явления са

също така системи. Днес анатомистът се занимава с костите на човека, с направата на човешкия организъм; физиологът – с функциите на отделните органи; биологът – с живота на клетката; психологът – с душевните прояви. Съберете всичко това в едно единствено, непрекъсвано цяло, за да образувате истинския човек, да познаете, какво всъщност е човекът. Значи, хората се делят на анатомисти, физиолози, биолози, психолози, идеолози. Хората се делят още на млади и на стари. Ние наричаме млади онези, които се занимават с любовта, а стари, които се занимават с добродетелта. Младият говори повече за сърцето, а старият – за ума; младият гледа повече към изток, все иска да получи нещо. Старият гледа към запад и казва: Както слънцето залязва, така и аз трябва да напусна тази земя. Младият и старият се различават и по стремежите си: младите вървят отвън–навътре, а старите – отвътре–навън.

Когато говорим за добрия живот, ние имаме предвид уравновесяване силите на любовта със силите на добродетелта. Доброто действа във всички човешки прояви. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не мислиш, ако съзнанието ти не е пробудено. Както любовта не подразбира само чувства, така и доброто не подразбира само правене на добро. Чувството, желанието е само едно течение отвън–навътре, но не е любов. Желанието не подразбира завършен процес. За пример, детето поглежда към едно дърво и пожелава да си откъсне една ябълка. То започва да мисли, как да задоволи желанието си. На помощ му идва мисълта. То намира камък, удря една ябълка, навежда се към земята, взима ябълката и започва да яде. Волята взима участие в яденето. Ябълката влиза в стомаха и после, преработена в кръв, тя обикаля цялото тяло, образува кръг. Като знаете пътя, по който желанието се реализира, пазете се от неес-

тествените желания, които отравят човека. Както желанието на детето, да изяде една ябълка, се превръща най-после в кръв, така също се превръщат в кръв и неестествените желания, които се разнасят по цялото тяло и го тровят.

Следователно, помнете, че здравословното състояние на човека зависи от вътрешните течения на неговия физически и психически организъм. Влезе ли някое неестествено желание във вас, не се борете със себе си, но търсете начин, как да се освободите от него. Като търсите начин за освобождаване от чуждите желания, проникнали в вас, вие изучавате сърцето, ума и волята си. След това идвате до изучаване на своята психика. Каквото и да става с вас, дръжте се за двете ориентировачни точки – Божественият изток и Божественият запад. Когато душата излиза от Божествения свят, за да влезе в човешкия, тя се намира на залеза, т.е. на запада на живота. Когато излиза от човешкия свят, за да влезе в Божествения, тя се намира на изгрева, т.е. на истока на живота. И в човешката глава има няколко изгрева и залеза. Горната част на челото е изгрев, долната – залез; горната част на главата е изгрев, задната – залез. Физическата любов е залез, а висшата, Божествена любов – изгрев. Като се движи между изгрева и залеза на своя живот, човек придобива опитности и знания, с които се връща там, откъдето е дошъл.

Като ученици, вие трябва да намерите начин, чрез който да реализирате желанията си. За да постигне едно свое желание, човек се нуждае от три неща: първо, от обект, към който да се стреми; второ, от средства за постигане на този обект и трето, от място, където да постави постигнатия обект. Същото се отнася и до мислите и чувствата. Всяко желание, всяко чувство и всяка мисъл, които не се реализират, измъчват човека, вследствие на което

той става недоволен от живота. Значи, всяка Божествена идея идва отгоре, през главата, минава през сърцето и се реализира чрез волята. Умът е изгревът, сърцето – залезът, а волята – зенитът, т.е. най-високата точка, до която слънцето може да се издигне. Волеви човек е онзи, който е буден в три посоки: в посоката на своя ум, в посоката на своето сърце и в посоката на своята воля. Когато слънцето минава през трите точки – изток, зенит и запад, то извършва един кръг, след което отново се явява. И човек трябва да бъде в постоянно движение, всеки ден да изминава кръга на своя живот, да се движи между силите на ума, на сърцето и на волята си. Където има движение, там волята реализира стремежите на ума и на сърцето.

Какво правят майката и бащата с малкото си дете? Те си играят с него, подхвърлят го нагоре, до най-високата точка. Това показва, че детето представлява волята. Докато е малко, детето изразява волята си чрез плача. На неговата воля се отзовават всички в дома. Порасне ли малко, детето изгубва силата на волята си, т.е. магическата пръчица. Когато Христос казва, че трябва да станем малки, разумни деца, това значи, да усилим волята си, и непостижимите за нас неща да станат постижими. На плача на разумното дете се отзовават всички ангели, всички свети и добри хора. На плача на стария и глупав човек никой не се отзовава. Под думите „разумно дете“ разбираме онова състояние на човешката душа, при което Божественият, ангелският и човешкият изгрев и залез стават на време и правилно.

И тъй, Христовите думи „Станете като децата“, подразбират усилване на волята. Едва сега хората започват да работят със своята разумна воля. За да прояви разумната си воля, човек трябва да организира своите мисли, чувства и постъпки. Ето защо, не е достатъчно човек да има

желания, но желанията му да бъдат организирани, т.е. да знае, защо желае нещо, как може да го реализира и какъв ще бъде резултатът на даденото желание.

Като ученици, вие трябва да разглеждате вдишването и издишването като процеси, които имат отношение към вашите мисли и желания. Всяко вдишване има предвид урегулиране и пречистване на желанията, а всяко издишване е свързано с пречистване на човешките мисли. Като знаете това, отнасяйте се съзнателно към вдишването и издишването. Само по този начин можете да пречиствате мислите и желанията си. Чистата кръв подразбира здраво тяло. Здравото тяло пък подразбира правилно разпределяне на енергиите в човешкия организъм. Дробовете представляват сито, чрез което се пречистват умственият и сърдечен живот на човека. През това сито минават само ония мисли и желания, които не са минали през ситото на друг човек. Затова е казано, че човек трябва всеки момент да се обновява. Това значи: човек трябва всеки момент да приема нови мисли и чувства, нови желания, да поддържа дейността на ситото. Ако в ситото ви влязат чужди, т.е. нечисти мисли и желания, не трябва да се плашите. Опасно е, ако ситото престане да се върти, защото в него ще се натрупа кал, която пречи на правилното кръвообръщение. Докато ситото се движи, никаква опасност няма. Природата е предвидила това. Тя внася в човека такива мисли и желания, които държат съзнанието му будно.

Природата бди зорко за своите закони. Тя не позволява да се нарушават тези закони и за това казва: Никой няма право да нарушава своята инсталация. Яви ли се някъде най-малкото нарушаване, човек трябва да го изправи, да възстанови нормалното действие на инсталацията си. – Как се поправят нарушенията в инсталацията? – Чрез молитва. Следователно, молитвата не е нищо друго,

освен апел на човешката душа към разумния свят, да изпрати оттам майстори – инженери да поправят инсталацията му. Не се ли поправи инсталацията навреме, човек се вкисва, нарушава се правилният ход на сърцето му, вследствие на което се явяват различни болести.

И тъй, не питайте, защо сте болни, нещастни, защо страдате, но вижте, какво е състоянието на вашите мисли и чувства. Ако теченията им са правилни, ако те не са в противоречие помежду си, вие всякога ще бъдете здрави и весели. Ако теченията на мислите и на желанията вървят в една и съща посока – навътре или навън, вие непременно ще нарушите нормалното действие на своята инсталация. Точно определено е, какво количество вода може да мине през дадена инсталация. Ето защо, теченията на желанията ще вървят в посока отвън–навътре, мислите – в посока отвътре–навън и взаимно ще се уравновесяват. При това положение мислите ще помагат за реализиране на желанията, желанията пък ще се регулират от мислите, и човек ще се развива правилно. Само по този начин хората могат да се почувствуват като части на едно цяло.

Казано е в Писанието: „Да възлюбиш ближния като себе си“. – Защо трябва да обичаме ближния си? – Защото сме части от великия Божествен организъм. Обичате ли ближния си, неговото добро ще бъде ваше добро. Ако няколко градинари са направили градините си край река, те имат предвид водата, която искат да използват. За да напояват градините си, те прекарват няколко инсталации, които са свързани така, че ако една от тях се развали, и другите престават да работят. Ето защо, първият градинар трябва да държи в изправност своята инсталация, за да работят добре и останалите. Каквато последователност съществува между числата от естествения ред, такава връзка съществува и между хората.

Ще кажете, че само математиката се занимава с числа. Наистина, математиката се занимава с числа, но тя се занимава още и с живите силови течения, като величини които имат известно количествено значение. За пример, математиката изучава силовите течения на ума, които вървят отвътре–навън; геометрията пък се занимава със силовите течения на сърцето, които вървят в посока отвън–навътре. Какво ще разберете от формулата: $(\sqrt{x^2+Bd})x$? Това е формула, която е неразбрана за вас, защото не е в движение. Ако я сложите в движение, тя ще оживее. Обаче, всички знаете формулата: $a^2+b^2=c^2$. Който е учил геометрия, знае, че тази формула означава следното положение: квадратът, построен върху хипотенузата на правоъгълния триъгълник, е равен на сбора от квадратите, построени на двата му катета.

Природата работи със сложни формули, които са в постоянно движение. За пример, една от формулите на природата е вложена в думата **„истина“**, която на български език се пише с шест букви. В истината, на която първата буква е „И“, са вложени две течения: първото течение върви отгоре–надолу, а второто – отдолу-нагоре. Значи, ако търсиш истината, първо ще слезеш, а после ще се качиш. Втората буква е „С“ – закон на месечината, т.е. закон на вечните промени. Дойдеш ли до истината, трябва да бъдеш готов на всякакви промени. Буквата „Т“ е закон на противоречия. Който търси истината, ще се натъква на големи противоречия, но трябва да върви без спъване и колебания. Ако се спъва, да не се обезсърчава. Буквата „Н“ е закон за примиряване на противоречията. Буквата „А“ означава бременност. Който търси истината, трябва да бъде бременен с някаква идея.

И тъй, истината е път, който води към освобождаване. След като работи известно време да намери истината, човек трябва да задържи нещо за себе си. Като свърши училище, той трябва да задържи част от придобитите знания и за себе си. Това означава буквата „А“, с която свършва думата „истина“. Да бъдеш бременен с нещо, това значи, да се ползваш от богатството, което бременността крие в себе си. Истината освобождава човека и го прави разумен.

Спазвайте следния закон: **изразходвайте толкова енергия, колкото е нужно за дадения момент.** Следователно, на малкото желания трябва да поставите малка мисъл; на голямото желание – голяма мисъл. Това е **закон за правилно регулиране на силите в организма.** Ако на малкото желание поставите голяма мисъл, или на голямото желание – малка мисъл, вие нарушавате правилния ход на теченията в организма си. За пример, някой има големи желания, а не мисли много, не влага волята си. Щом не мисли и не действа, големите желания опъват силно конеца и пречупват волята. Чувате някой да казва: Счупи се волята ми, нямам желание да работя. Това показва, че теченията на желанията са обтегнали силно конеца на волята, и част от силите на желанието са излезли навън, без да се вложат в работа. С изтичането си навън те са парализирали отчасти и волята.

Допуснете, че пред вас, на маса е сложено богато, вкусно ядене, но вие не можете да ядете. Ползвате ли се от яденето? Срещате един учен, спирате го, без да се разговаряте. Ползвате ли се от неговото знание? Щом не ядете, яденето не ви ползва. Щом не се разговаряте с учения, нищо не придобивате от знанието му. Ето защо, и вие, като ученици, яжте от ученето, което ви се преподава; мислете върху него и го прилагайте. Човек се ползва само от това, което яде, върху което мисли и което прила-

га. Това значи: човек се ползва само от онова, което прониква едновременно в ума, в сърцето и във волята му и става за него плът и кръв. Това е истинското значение, чрез което човек изпълнява волята Божия. Чрез това знание той проявява любовта си към Бога, към ближния си и към себе си. Ако не люби Бога, човек не може да люби и ближния си; ако не люби ближния си, не може да люби и себе си.

Любовта към Бога, към ближния и към себе си е една от живите формули, която човек трябва да приложи. Не я ли приложи, тя остава за вечни времена неразбрана.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

23 Лекция от Учителя, държана на
13 февруари, 1931 г. София – Изгрев.

Живот и радост

– Самото светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

На фигура 1 са начертани три концентрични кръга: κ^1, κ^2, κ^3, които представляват три свята. Кръгът κ^1 представлява материалния свят, кръгът κ^2 – духовния, а кръгът κ^3 – умствения. Тези три свята представляват още човешкия, ангелския и Божествения. Другите кръгове са поляризирания. Те имат общ център A. Какво казва съвременната наука за тези кръгове? Следователно, когато говорим за център на кръга, или на правата линия, ние разбираме дадена точка. Като център на кръга, точката се движи в много направления, а като център на права, тя се движи в две направления: положително и отрицателно.

В геометрията, под права линия се разбира най-късото разстояние между две точки. Концентрични кръгове пък се наричат тези, които имат общ център, а различни радиуси. Според окултната наука, концентричните кръгове представляват различни светове, които имат общ център и различни радиуси. Тези светове се различават един от друг по гъстотата на материята си. Колкото по-голям е радиусът на един свят, толкова по-разредена е материята му. Така е било и със слънцето. Първоначално, когато материята на слънцето била много разредена, радиусът му бил много голям. С постепенното сгъстяване на материята, и радиусът постепенно на-

малявал. Обаче, това не значи, че слънцето е изгубило своята притегателна сила. В слънчевата система, слънцето е център, около който се движат различни планети с различни бързини, в зависимост от разстоянието им до слънцето.

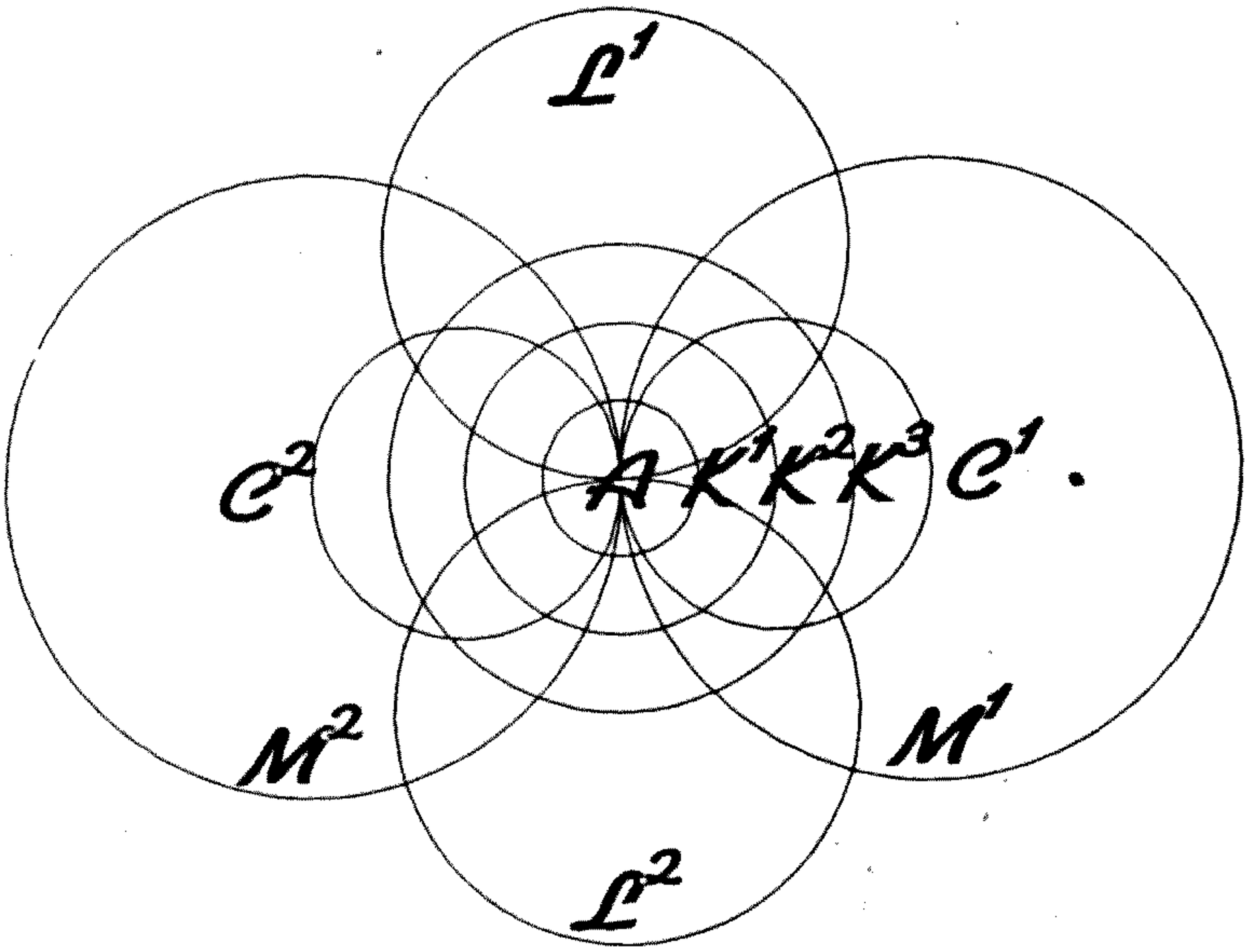

фиг. 1

Като говорим за бързината, с която се движат планетите, идваме до човека и намираме, че хората се различават едни от други по интензивността на своите мисли, чувства и желания. Казваме, че някой човек има интензивна мисъл, или интензивно желание. При това, някои желания се намират под влияние на сърцето, а други – под влияние на мисълта. Също така има и мисли, които се намират под влиянието на сърцето или под влиянието на волята. **Човек трябва да изучава мислите и желанията си, да знае, кога се намират под влиянието на сърцето и кога – под влиянието на волята.** Кое положение е по-добро за човека: мислите му да се намират под влиянието на неговото сърце и на волята му, или желанията му да се

намират под влиянието на ума и на волята му? Може ли сърцето да управлява ума? Кое е по-правилно: сърцето да управлява ума, или умът – сърцето?

Това са философски мисли, върху които трябва да разсъждавате. Вие мислите върху много въпроси, но като дойдете до приложението, отстъпвате. – Защо? – Не знаете, как да постъпвате. Казвате, че сте силни, непобедими, но като дойде някой по-силен от вас, вързва ръцете и краката ви и казва: Щом си силен, освободи се. Ако не можете сами да се развържете, ще признаете, че онзи, който ви е вързал, е по-силен и по-умен от вас. Ето защо, като се натъквате на някое желание, изпитайте се, желанието ли е по-силно от вас, или вие от него; чуждо ли е това желание, или ваше? Ако едно желание произтича от вас, то не може да ви вързва. Обаче, чуждите желания могат да вързват човека. Никой не може да ви вързва с ваше въже, но с чуждо въже всеки може да ви вързва и ограничава. За да не изпадате в противоречия, вие трябва да различавате вашите мисли, чувства и желания от чуждите. Вие познавате желанията си по това, че свободно разполагате с тях. Кой ще ви съди, ако отидете в градината си и си откъснете няколко плода? Никой няма да ви съди. – Защо? – Защото сте работили, употребили сте труд, енергия за обработването на градината и отглеждането на плодните дървета. Следователно, вие можете да бъдете свободни при реализиране на едно свое желание само тогава, когато умът ви е взел участие при създаването на това желание; ако умът ви не е работил при реализиране на желанията ви, не можете да бъдете свободни. Свободата е свързана със знанието. Който знае нещата, само той може да бъде свободен.

Като ученици, вие трябва да придобивате знания, но, преди всичко, трябва да спрете вниманието си върху живота, като първа и неизменна реалност. Според едни хора животът е лош, а според други – добър. Животът не е нито добър, нито лош, но

представлява условие за проява на доброто и на злото. Доброто и злото растат в живота, но доброто дава семе, расте и се размножава, а злото не оставя семе след себе си. То представлява бомба, която експлодира ли веднъж, престава по-нататък да съществува. Значи, лошите мисли, чувства и желания са бомби, които се пукат и изчезват. И добрите мисли и желания се пукат, но от това пукане семето пониква, цветът се разцъфтява, и плодът узрява. Колкото по-малко бомби на злото се пукат в човека, толкова по-добре е за него. Няма по-страшно нещо за човека, когато една лоша мисъл се пукне в ума му, едно лошо чувство – в сърцето му и една лоша постъпка – в тялото му. Този човек губи красотата си, съзнанието му се помрачава, лицето му се покрива с тъмен воал. В такива моменти човек е готов да извърши някакво престъпление. Така, именно, Каин уби Авел. От завист той изпадна в помрачение и извърши убийство. Насаждайте в тялото си, в ума и в сърцето си семена на доброто, лодовете на което се раждат великите добродетели.

Мнозина казват, че с добро не може да се живее. – Защо? – Защото, колкото добрини да правят на хората, те не ги помнят. – Какво помнят хората, не е важно; важно е, какво вие помните. Човек помни само онова, което той сам е направил или създал, било то добро или зло. Невъзможно е сам човек да направи една грешка, или някакво зло и да го забрави. Невъзможно е също сам човек да направи едно добро и да го забрави. Един от методите за усилване на паметта се заключава в учението. Като учи съзнателно и с любов, човек не може да забравя.

Днес от всички хора се изисква да променят старите си възгледи, да внесат в ума си новата мисъл. Докато мисли право, по нов начин, човек е способен да чувствува право. Докато мисли и чувствува право, той е способен да работи. Престане ли да мисли, да чувствува и да действа, човек престa-

ва да се развива. Значи, растенето се определя от мисълта на човека. Всеки човек може да каже за себе си, че мисли. За какво мисли човек? Сегашните хора мислят повече за себе си, за децата си, как по-добре да наредят живота си и да се осигурят. Това не е мисъл. Истинска мисъл е онази, която има за обект служенето на Бога и изпълняване на Неговата воля. Само тази мисъл може да спаси човека.

У п р а ж н е н и е. В продължение на една седмица, като ставате от сън, записвайте първата мисъл, която е минала през ума ви. След това можете да пристъпите към дневната си работа. За да използвате упражнението си добре, преди да заспите, вложете в ума си мисълта, да не забравите да запишете първата мисъл, като основна мисъл през деня. При това, стремете се да бъдете искрени към себе си, да записвате онази мисъл, която първа е дошла в главата ви. Не се стеснявайте от мисълта, която е преминала през ума ви. Може някой от вас да помисли за хляб, друг – за вода, трети – за майка си или за баща си, които отдавна не е виждал. Ще кажете, че нямате време да правите наблюдения над мисълта си. Само онези ще правят упражнението, които мислят, че могат да го изпълнят. Който мисли, че е зает с изпити, с военна служба, с учителство и не може да изпълни задачата, по-добре да не я започва.

Какво значи да бъде човек свободен? Абсолютно свободен е онзи, който е господар на мислите, на чувствата и на действията си. Следователно, ако този човек е временно ограничен на физическия свят, поне в мисълта си е свободен. Невъзможно е човек да бъде едновременно ограничен и на физическия, и в духовния, и в умствения свят. Изпадне ли в това положение, той губи съзнанието си, или престава да живее. Същото става и при физическите страдания на човека. Когато страда от някаква болест, в първо време човек понася болките. Колкото повече болестта се усилва, страданията се увеличават. Най-после

болките стават толкова големи, че човек не може вече да ги понася и губи съзнание. В този смисъл, страданията представляват известни напрежения, чрез които се изпитва силата на човешкия характер, както и силата на неговата морална устойчивост. Който не може да издържа на страдания, той няма здрав морален гръбнак. Ако човек не може да понася ударите и напреженията на страданията, още по-малко би могъл да издържа напреженията на доброто, което е по-силно от напреженията на страданията. За да се кали за напреженията на доброто, човек минава през страдания. Един ден, когато се кали в издържане на страданията, последните го напущат.

Като изучават живота, хората казват: Няма какво да се прави, трябва да се живее. Не, така не се говори. Това е разбиране на болния човек. Здравият живее, работи и се радва на мислите, на чувствата и на постъпките си – на всичко, което става в съзнателния и разумен живот. Който не се радва на живота, на работите си, на успехите си, той е болен човек. Щом е болен, трябва да се лекува, а не да философства и да разисква върху смисъла на живота. Може да разисква, но заключенията му ще бъдат като на болен човек, а не като на здрав. – Как може да се лекува човек? – Като се освободи от всички отрицателни мисли в ума си и от всички отрицателни чувства в сърцето си. Следователно, който иска да бъде здрав, трябва да държи в ума си положителни и светли мисли, в сърцето си положителни и възвишени чувства и във волята си прави и благородни постъпки. Абсолютно здравият човек е свободен от закона на отрицателното внушение, от всички кармически връзки. Той се е развързвал благодарение на закона на любовта и на закона на истината. Казано е, че истината освобождава, а любовта – възкресява.

Като ученици, вие трябва да живеете и да работите с радост. Каквото и да правите, не можете да се освободите от **закона на внушението.** Велик и мощен е този закон. И ангелите, и боговете се намират под положителното му влияние. Не можете ли и вие да се ползвате от неговата положителна сила? Можете. Каквато работа и да започнете, каквото и да мислите, кажете си: Аз мога да свърша тази работа; мога да мисля право; мога да бъда добър; мога да стана учен, силен, разумен; мога да изправя грешките си. Като погледнете лицето, главата, тялото си, не казвайте, че сте грозен, че главата ви не е добре оформена, че тялото ви е слабо, но кажете си: **Тъй както днес съм създаден, аз съм доволен. Има неща, които трябва да развия и да обработя. Ще уча, ще работя, ще правя усилия да придобия нещо, което да приложа към сегашното си богатство. Не казвайте, че условията ви са лоши, но кажете: За сегашното ми развитие по-добри условия от тия, които имам, не мога да очаквам. Като работя с любов и с радост, ще ми се дадат по-добри условия.**

И тъй, радвайте се на малките добродетели, на малките блага. Един ден те ще се разрастнат, ще се превърнат в нещо велико и мощно. От малкия желъд излиза голям, величествен дъб.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

*

24 Лекция от Учителя, държана на
20 февруари, 1931 г. София – Изгрев.

Живите сили в природата

Размишление.

Теми за следващия път: 1. „Мнението на учените и простите за вятъра“. 2. „Произход на богатите и на бедните“. 3. „Титлите на здравите и на болните“.

Като ученици, добре е **да се наблюдавате, да си давате отчет за вашите разположения и неразположения, във връзка с времето.** Добре е да знаете причините на разположенията и на неразположенията си. За пример, някой път се събуждате рано, но не ви се става, искате още да лежите. Ако вън е студено, ще кажете, че времето е причина за нежеланието ви да станете. Какво ще кажете, обаче, ако времето е топло и пак не ви се става? Като правите наблюдения върху себе си, вие откривате ред външни и вътрешни причини, чрез които увеличавате знанията си.

Изучавайте линиите в природата, да видите, каква разумност се крие в тях. При това, дали линиите са прави, криви, вълнообразни, счупени, това не е случайно. Посоките на линиите, както и тяхното извиване, се дължи на силите в природата, които действуват върху тях. Там, където налягането е било по-голямо, и напрежението – по-силно, линиите са претърпели големи огъвания. С това се обясняват огъванията, пречупванията, набраздяванията, които са ставали със земните пластове в течение на векове и хилядолетия. Който може да чете по линиите, той може

да определи, какви сили са действували в природата. Също така и по движенията, които човек прави, съдите за мислите и желанията, които го ръководят. За пример, виждате, че едно дете се качва на дърво и прави някакви движения: вдига и слага ръцете си. Отдалеч тия движения изглеждат неразумни, но като се приближите към дървото, разбирате, че в движенията на детето има нещо разумно. То вдига ръцете си нагоре, за да къса ябълки. После сваля ръцете си, за да скрие ябълките в джобовете си. Като откъсне няколко ябълки, то слиза от дървото и продължава пътя си.

След това наблюдавате, как едно колело се движи. Вие виждате, че колелото се върти около една ос, но защо се върти, и то не знае. За него е безразлично, дали се върти, или стои на едно място. Обаче, за онзи, който се е качил на колелото, не е безразлично, движи ли се то, или не. Той именно, осмисля движението на колелото и го прави разумно. Оттук вадим заключението: в природата има живи и разумни сили, които действуват самостоятелно; има и неразумни сили, които действуват под влиянието на друга, съзнателна сила, вън от тях. Първите сили се различават от вторите по това, че те, сами по себе си, са разумни. Значи, в първите сили разумността е вътре, а във втората – разумността действува отвън.

Какво трябва да направите с кривата линия, за да уравновесите силите, които действуват върху нея? Трябва да я превърнете в права линия. Всяка права, която има един център, подразбира действие на две сили, които се движат в противоположни посоки. Тези сили се уравновесяват. Тогава казваме, че правата линия подразбира състояние на покой. И наистина, вечер, когато си ляга, човек се изпъва в права линия, за да си почине от дневната работа. Дали се облича, съблича, яде, седи на стол, или

работи, човек се намира под действието на кривите линии, които уморяват. Като опъне тялото си и заеме хоризонтално положение, той си почива. В този смисъл, правата линия подразбира успокоително, или здравословно състояние. Ако искате да знаете, дали даден човек е здрав, вижте, как спи. Ако постоянно се обръща на една и на друга страна и ту свива, ту разпуща краката си, той не спи добре – мъчи го нещо. Колкото по-сложни движения прави човек, толкова по-неспокоен е сънят му.

Кои движения са прости и кои – сложни? Прости движения са тези, които срещат малки съпротивления. Сложните движения са резултат на големи съпротивления. Движенията, които човек прави по време на сън, се определят още и от времето. Когато вън или в стаята е студено, човек спи повече свит. Ако е топло, той се разпуска. Каквото и да прави, човек се подава на атмосферните влияния. В това отношение той е жив барометър. По неговите движения можете да познавате времето, дали ще бъде сухо или влажно, студено или топло, ще има ли буря и т.н. Като знаете това, правете наблюдения на естествените движения и ги изучавайте. В тях се крие велика наука. Под думите „естествени движения“ разбираме тези, които са в съгласие с движенията на разумната природа. Всяко движение, което се отклонява от нормалните, носи в себе си нещо криво и изопачено. За пример, като погледнете носа на някой човек, вие намирате, че има нещо дисхармонично в неговата крива линия. Тази дисхармония говори за някакво отклоняване от правия път на живота. Значи, без да разбира физиономията, човек вътрешно чувствува дисхармоничните линии, резултат на някакво далечно отклоняване от естествените линии на природата. Линиите на носа имат отношение към човешката мисъл. Колкото по-хармонични и правилни са тия линии, толкова по-права е чо-

вешката мисъл. Изучавайте линиите на своето лице, за да изправите кривото и да усилите доброто в себе си.

За да развива мисълта си, човек непременно трябва да среща мъчнотии и препятствия в живота си. Те представляват преграда, плоскост, през която човек неизбежно трябва да мине. Следователно, като се натъкнеш на известна мъчнотия, приложи мисълта си, да намериш път за преминаването ѝ. Колкото по-голяма е мъчнотията, толкова по-голямо ще бъде сечението ѝ. Прекарвайте сечения на плоскостите, които срещнете на пътя си, за да излезете незасегнати от тях. Сеченията пък не са нищо друго, освен проекции на мисълта. **Ето защо, като мисли, човек ще се справи лесно с мъчнотиите си. Няма мъчнотия в света, при която да не намерите изходен път.**

Мислите и чувствата на човека не са нищо друго, освен ония светлини и сенки, които той поставя върху платното на своя живот и така чертае пътя си. Ако поставите живота си върху платно, като на филм, ще разберете, колко е интересен и ценен. От него вие можете да се поучавате. Докато не може да обхване живота си изцяло, човек гледа на него като на нещо отделно, чуждо. Като не разбирате живота си, вие не знаете, защо идват мъчнотиите и страданията. Вие гледате на тях като на случайни явления в живота ви и се питате, не може ли да минете без страдания. **Мъчнотиите и страданията представляват планински върхове, които неизбежно трябва да се минат.** Колкото и да е мъчно изкачването, човек трябва да стигне върха. Следователно, колкото и да са тежки страданията, трябва да се преминат. Каква местност е тази, която е лишена от планини и долини? Какъв живот е този, в който няма радости и скърби? **Колкото по-лесно се справя човек с мъчнотиите и страданията си, толкова по-обработени са пътищата на неговата държава. Тази дър-**

жава минава за културна. Ето защо, всяка област, през която човек минава – умствена или сърдечна, представлява свят, повече или по-малко културен. От съзнателната работа на човека зависи културата на неговите светове. Светият и праведен човек лесно разрешава въпросите си. – Защо? – Защото той живее в свят, населен с разумни същества, които му помагат. Когато човек се объркa в живота си, това показва, че е влязъл в свят, населен с неразумни, неинтелигентни същества, които, вместо да му помагат, повече го оплитат. Много естествено. Когато човек влезе в среда между свои приятели, всички му помагат. Когато влезе между неприятели, никой не му помага. Изобщо, само разумните и интелигентните същества се интересуват от човека и са готови да му помагат. Не се ли интересуват от него, те не са интелигентни.

Да се върнем към въпроса за живите линии в природата. Ако наблюдавате линията на човешката уста, ще видите, че тя е крива линия, с каквато геометрията си служи. Горната устна е извита, с две възвишения, а долната представлява права линия. Горната устна, със своите извивки, показва активност на чувствата и на мислите. Колкото повече линията се изправя, човек слиза в материалния свят. Тогава устата образува права линия. Този човек бързо решава въпросите и бързо действа. Обаче, когато горната устна образува крива линия, човек мисли повече и после действа. Той е готов да чака известно време, докато дойде момента да се прояви. В правата линия се крие инициативата на разумните същества, а в кривата – инициативата на природата. Когато природата действува, тя дава възможност да се проявят много същества. В правата линия взима участие само един човек, а в кривата – много същества. Срещнете ли две разумни същества, които се разбират, те образуват две успоредни линии. Значи, успо-

редните линии подразбират разумност. Счупените линии означават известно отклонение, а кривите линии имат отношение към законите на природата. Кривите линии са красиви, особено възходящите. Те представляват решаване на задачите с най-малко съпротивления.

Във връзка с линиите, с тяхното значение и смисъл се явява графологията, наука за четене на човешкия почерк. Начинът, по който човек пише буквите, определя неговия характер. Ако буквите са остри или кръгли, дребни или едри, казваме, че човек е нервен или спокоен, икономичен или крайно щедър и т.н. Изобщо, линиите, които взимат участие в строежа на човешкия организъм, са живи и изложени на постоянни промени. Затова, именно, ги наричаме „живи сили на природата“.

Като ученици, където и да ходите, в градове, по планини, изучавайте линиите, с които природата си служи, да различавате механическите и мъртви линии от живите, наречени „творчески линии“.

Сега, ние говорим за живите линии на природата, но за мнозина те остават мъртви. – Защо? – Не ги разбират. Това е все едно, да дойде някой архитект при вас, да начертае плана на къщата ви върху хартия и да започне да го обяснява. Той ви говори за размера и за разположението на стаите, за изложението на къщата, но вие нищо не разбирате. Най-после къщата започва да се строи. Вие я гледате, обикаляте около нея, и мъртвият план постепенно оживява. Вие разбирате вече, какво ще излезе. Един ден, когато къщата се завърши окончателно, архитектът ви предава ключа. Вие влизате в къщата си, нареждате я и започвате да живеете в нея. След всичко това казвате: Разбирам вече, какво представлява начертания план.

Следователно, ще дойде ден, когато живите сили на природата ще се одухотворят, и вие ще разберете, какво се крие в тях.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

25 Лекция от Учителя, държана на 27 февруари, 1931 г. София – Изгрев.

Ханизе

Размишление.

Напишете следните думи:

Ха – ни – зе

Слънце я огря.

Бе – ри – ме – за – и

Светлината я разкри.

Зе – ме – ра – за – хе – си.

Вие четете тези думи, интересувате се от съдържанието им, но не ги разбирате. И геологът се намира в същото положение: разглежда земните пластове, изучава ги, но докато ги разбере, намира се, като вас, пред нещо неразбрано – **„ханизе“**. Тази дума е неразбрана. За да се разбере, трябва да прибавите към нея думите „слънце я огря“. **„Ханизе“** е положителна дума, а изречението „слънце я огря“ – отрицателно. Към думата **„беримезаи“** прибавяме изречението „светлината я разкри“. Значи, при всяко неразбрано нещо трябва да сложите нещо разбрано. Наистина, когато ученият започне да изучава някой въпрос, на първо време се намира в тъмнина. След големи усилия и работа, той придобива светлина върху въпроса, и неразбраните неща стават вече разбрани.

Сега ще направим опит, да преведем горните изречения в музикална форма. Самата дума **„ханизе“** е музикална и крие в себе си положителна енергия. Тази дума запо-

чва с буквата „х“, която в математиката означава неизвестна величина. Като се реши, ще видите, че в нея се крие известно количество материя и енергия.

В пътя на развитието си, човек върви от неизвестното към известното. Той излиза от вечността – неизвестното, и отива към известното. В този смисъл, вечността е ханизе. Макар и неразбрана тази дума, вие можете да правите различни тълкувания върху нея. За пример, казвате „дар–дере“. Това е турска дума, която означава тясна долинка. На български език думата „дар“ означава даване, подарявам нещо, а „дере“ – отнемам кожата на някое живо същество. Между дар и дере има известна зависимост. Като дереш кожата на нещо, ти получаваш някакъв дар. За пример, като дереш кожата на агнето, ти получаваш дар от него – кожата и месото му. Засега думата „дране“ е свързана с думата болка. Не можеш да дереш някого и да не му причиниш болка. Има случаи, когато тази болка е приятна. – Кога? – Когато човек се освобождава от заблужденията си.

Заблуждението е старата кожа на човека, здраво срасла с тялото му. За да съблече тази дреха, той трябва да я одере. Като я дере, непременно ще си причини известна болка, но в края на краищата той ще бъде доволен, че се е освободил от нещо старо и изопачено, което постоянно го е спъвало. На кого не е приятно да съблече старата си дреха и да облече нова? Затова, именно, всеки съблича старата си дреха и облича нова. Старата дума „дране“ се е превърнала в „съличане“. Като кажем дране, разбираме такова действие, при което срещаме голяма съпротива. При съличането, обаче, съпротивата е малка. И то защо, когато дерем кожата на животните, ние им причиняваме болка и страдания. Лесно се съблича дреха, мъчно се дере кожа.

И тъй, всеки човек има известни навици, от които мъчно се освобождава. Докато се освободи от тях, той се намира на тясно, в дар–дере. Щом се освободи, той е по-

лучил дар. Значи, само тясното положение приготвя пътя към придобиване на някакъв дар. Същото се отнася и до реализиране на някаква идея. Преди да я реализираш, ти трябва да я осмислиш, т.е. да я ограничиш, да я поставиш на тясно. Същото се отнася и до музиката. На първо време музиката е била повече индивидуална, с по-малък обем; днес тя е повече идейна, колективна, с по-голям обем и дълбочина. Сегашната музика се стреми към изразяване на Божественото. За това ѝ помагат многобройните инструменти. И в миналото е съществувал същият стремеж, но тогавашната музика не е разполагала с много инструменти. В миналото, музикалните тонове са били инволюционни, слизали отгоре–надолу; сегашните тонове са еволюционни, понеже възлизат нагоре. Натъкне ли се човек на фалшиви, неопределени тонове, това показва, че той не разбира още законите на музиката и на живота.

Като ученици, вие трябва да изучавате живота и музиката едновременно. Музиката помага за организиране на живота. Като не съзнават това, мнозина разглеждат живота отделно от музиката и се запитват: Какъв е смисълът на живота? – Велик. – Какво е нашето предназначение? – Велико. – Вярно ли е това? – За онзи, който разбира нещата, е вярно; за онзи, който не разбира, не е вярно. Докато струните са навити и стоят в магазина, те нямат никаква цена. Обаче, когато влязат в ръката на музиканта, който ги поставя на инструмента си и започва да свири, струните придобиват голяма цена. Тогава казваме, че струните имат велико предназначение. Без тях и най-видният цигулар не може да се прояви. И струната се запитва, къде е била и къде е сега, но факт е, че днес гласът ѝ се разнася по целия свят.

И тъй, докато човек не попадне на тясно, в дар-дере, и не употреби всичкото си знание и изкуство, да излезе вън,

на свобода, той не може да си служи с цигулката, да издава чисти и хармонични тонове. Ще кажете, че човек трябва да влезе в обществото, да се прояви. За да влезете в обществото, трябва да дойде някой професор, да ви въведе там. – Какво представлява обществото? – **В широк смисъл на думата, обществото представлява многострунна арфа, в която всеки човек е една обтегната струна.** Когато дойде видният арфист, той започва да тегли струните една след друга, да излиза своите хармонични и мелодични тонове. Прочее, съзнавайте предназначението си, като струни на великия инструмент, като удове на великия Божествен организъм и го изпълнявайте добре.

Като знаете това, мислете върху задачата, която ви е дадена, и не считайте, че животът няма смисъл. Какъвто тон да сте, трябва да звучите чисто и ясно. Тежко е положението на човека, докато още се намира в магазина, като струна, завита в пликче. Обаче, щом излезе от пликчето и попадне в ръката на някой велик цигулар или арфист, тя изпълнява вече някаква задача. Ако човек е, за пример, струна „mi“, търговецът ще се интересува от него дотолкова, доколкото може да го продаде и да получи някаква сума. Обаче, в това „mi“ музикантът вижда реализирането на своето бъдеще. Без „mi“ той не може да свири и да се прояви. Като извади струната от пликчето, той я поглежда и си казва: Скъпо платих за струната „mi“, но добре ще свиря с нея. След това я слага на цигулката си, обтяга я добре, насочва ухото си към нея и казва: Добра е струната. Щом започне да свири, той се разговаря вече с „mi“, със „sol“ – с всичките струни. Хората слушат този разговор и се въодушевяват.

Следователно, ако и вие, като великия музикант, не можете да вземете една ваша идея присърце и да я поставите на цигулката или на арфата си и да започнете да се

разговаряте с нея, вие ще останете един обикновен човек, без възможности за развитие и постигане на своите идеали. Човек не може да реализира идеите си, докато не знае да управлява инструмента си. Това се постига чрез познаване на Онзи, Който управлява целия свят. Ще кажете, че за да постигне идеалите си, човек трябва да бъде вярващ. Какво значи, да вярва човек? Вярващият има възможност да се разговаря с Бога, като със свой приятел. Когато приятел дойде в дома ви, вие седите срещу него и се разговаряте. Така можете да се разговаряте и с Бога. – Възможно ли е това? – За онзи, който е свързан с Бога, такъв разговор е не само възможен, но и много приятен. За онзи, който не е свързан с Бога, такъв разговор е невъзможен. Той никога не може да вземе слушалката си и да се разговаря с Бога. **Значи, вярата е първото условие за реализиране на нещата. Без вяра в Бога, в душите, не е възможно никакво приятелство. Изчезне ли вярата, връзката се скъсва, и приятелството престава да съществува.**

И тъй, ако вярата представлява приятелски разговор с Бога, с ближния и със самия себе си, можете да си представите, какво нещо е любовта. Вие говорите за любов, за приятелство, без да ги разбирате. Приятелството не е завършен процес. – Защо? – Защото между двама приятели често се явяват малки или големи препятствия и мъчнотии. Колкото по-голяма е вярата им, толкова по-лесно се премахват мъчнотиите. Един ден, когато мъчнотиите изчезнат, ще кажем, че вярата на тия хора е съвършена. Да имаш абсолютна вяра в някого, това значи, той да бъде готов на всякакви услуги и жертви за тебе. Преди да си казал нуждите си, той вече ги задоволява. Това означава думата **„ханизе“**. Пояснението – „слънцето я огря“ – на думата „ханизе“ показва, при какви условия хората могат

да живеят в пълна хармония. Думата „**хани**“ означава нещо реално, установено, което е било скрито, непроявено. Когато слънцето изгрява, „**ханизе**“ се открива, проявява се и става известно. Слънцето не може да дойде, докато „**ханизе**“ не съществува. Можете ли да очаквате слънцето да се подаде зад планината, ако тя не съществува? Същото можем да кажем за идването на любовта. Може ли любовта да посети човека, ако не намери в него нещо, за което да се залови? Невъзможно е любовта да отиде на празно място. За да влезе някъде, тя трябва да намери нещо, за което да се хване. Това нещо е „**ханизе**“, т.е. реалното в света. Тази дума е неразбрана, но за онзи, който я разбира, тя крие в себе си велико съдържание и смисъл.

Значи, думата „**ханизе**“ предизвиква слънцето да се прояви. Думата „**беримезаи**“ пък показва, че светлината идва да разкрие нещата. Думата „**земеразахеси**“ определя пътя на живота. Ето защо, първо трябва да се яви слънцето да огрее пътя на човека. Щом слънцето изгрее, той поема пътя си. Щом тръгне на път, около него е светло, всички неща се разкриват вътре и вън от него. Без път няма движение. Затова, именно, се казва, че човек поема пътя на живота, бил той духовен или светски, обществен или индивидуален. Ако разложите думата „**ханизе**“ на срички, ще получите три думи, с които българите си служат: „ха“ – като междуметие, „ни“ – нас или ни – местоимение и „зе“ – минало време от глагола вземам, трето лице, единствено число – той взе. Това е свободен превод на думата.

Като ученици, вие трябва да работите върху вярата си в Бога, във Великото в света. Само то може да ви повдигне, да ви даде подтик за работа. Без вяра в живота човек лесно отпада, губи дух и разположение. Достатъчно е да

повдигне погледа си нагоре, към Бога, за да почувствува Неговото присъствие. Ще кажете, че Бог е далеч. Той е толкова далеч, колкото и близо. Той ходи по света и посещава всички страдащи, обременени и отчаяни. Докато мислиш, че всичко е свършено, че ще умреш, Бог те чукне леко по рамото, раздвижи те, и ти казваш: Дойде ми една светла идея. Ще работя, ще се трудя, за да постигна своите идеали. Вървиш до едно място и пак отпаднеш. Бог пак те разтърси, и ти отново продължаваш пътя си.

Ще кажете, че животът е пълен с противоречия, които ви спъват. Има противоречия, които спъват, но има противоречия, които водят към реалността на живота. Те ви довеждат в съприкосновение с Бога, с „Ханизе“. Който разбира смисъла на тази дума, той е разтворил прозорците си за слънцето на своята душа. Той се радва на това **слънце, което показва пътя на неговото движение.** Когато слънцето огрее върховете на планината, след време ще огрее и долината; когато дъждът пада от планината, ще слезе и в долината, където идеите се реализират. За да се реализира една идея, първо трябва да се освети, после да се посади и полее. Който е реализирал идеята си, той е готов да работи за благото на обществото, на народа си и на цялото човечество. Той не пита, какъв е смисълът на живота, но работи и прилага това, което е придобил. Той не пита, какво е неговото предназначение, защото знае, че това е въпрос на вечността, който не се разкрива нито в един ден, нито в един живот.

Като млади, вие трябва да работите за излизане от тъмнината. Вашето слънце не е изгряло още, а трябва да изгрее. Това значи, да излезете от състоянието „ханизе“, в което се блъскате още ту на една, ту на друга страна. Не е лошо, че сте в тъмнина, защото тъмнината води към реалността. Когато слънцето ви огрее, вие ще минете от

тъмнина в светлина, от сиромашия в богатство, от невежество в знание, от безсилие в сила. Обаче, като минава от едно състояние в друго, човек трябва да вземе само толкова, колкото може да носи. Постъпва ли така, ще му се даде повече, отколкото е предполагал; вземе ли повече, отколкото може да носи, той е проявил лакомията си, заради което ще му се отнеме и това, което има. Такъв е законът в природата. Изобщо, човек трябва да носи толкова, че да изпитва приятност. Претовари ли се, той сам си създава мъчнотии и страдания. Всеки трябва да носи такава раница, която да не го спъва при изкачването му по планините. Ако е въпрос за много пари, това е лесна работа. Достатъчно е да отидете при Бога, или при някой цар или княз, за да получите високо обществено положение. Щом заемете висок пост, парите лесно ще дойдат.

След освобождаването на България, един млад българин отишъл да се учи в Америка. Като свършил науките си, той се върнал в родния си град, откъдето отишъл в София и се явил при тогавашния княз, Александър Батемберг, да иска някаква работа. Като образован човек, свършил в Америка, князът намислил да го направи министър, но преди да каже думата си, той го запитал, каква работа иска. – Искам да ме назначите за директор в една от софийските гимназии. – Щом искате да бъдете директор на гимназия, идете при министъра на просветата, той се занимава с такива назначавания.

Така постъпват повечето от съвременните хора. Те отиват при Бога, на най-високото място. Бог иска да им даде висок пост, да ги направи министри, а те искат директорско място. Щом искат да стават директори, няма защо да ходят при Бога. Достатъчно е да отидат при някой министър, за да им даде някаква служба – директор, началник на отделение и т.н. Това е неразбиране на живота.

Като не познават законите, мнозина искат или по-малко от това, което им се пада, или повече. И в единия, и в другия случай те изпадат в заблуждения.

Чувате някой да казва за себе си, че не е като другите хора, че не живее като хората от света. Чудно нещо! Той сам не е излязъл още от света, а мисли, че се различава от светските хора. Той още живее със старите си разбирания, а мисли, че е влязъл в новия живот. Ще дойде ден, когато човек ще влезе в новия живот, но за тази цел той трябва да се откаже от старото. Новото ще осмисли живота му, ще подобри здравето му и ще го направи способен за работа. Новите идеи внасят подтик в човешката душа, и човек се стреми да ги реализира. Не може човек да приеме една нова идея и да не се стреми да я реализира. Каже ли, че не вярва в реализирането ѝ, това показва, че идеята, която е възприел, не е нова. Само по себе си, новото е свързано с вярата, която го подкрепва. – Ама аз не вярвам в Бога. – В кого вярваш? – В себе си. – Да вярваш в себе си, това значи, да бъдеш силен, добър, умен и благороден. **Вярата в себе си подразбира вяра в Божественото.** Като вярва в Божественото Начало, човек е наистина и добър, и силен, и разумен, и благороден.

Съвременните хора се оплакват от неуспехите си. – Защо не успяват? – Защото потъпкват своите желания, потъпкват Божественото в себе си и дават ход на чуждите желания, които приемат за свои. Каквото и да правят, те трябва да знаят, че чуждото всякога си остава чуждо. Българите казват: „Чуждото и на Великден се взима.“ Чуждото може да е развалено яйце, запъртък. Какво ще направиш с такова яйце? Ако го изядеш, стомахът ти ще се разстрои. Ако го сложиш под квачка, нищо няма да излезе от него. Щом е така, остави чуждото желание настрана и мисли само за своето. **Бог помага на човека, но когато**

той иска да реализира своите желания. За пример, някой иска да учи, да свърши училище. Ако желанието му да учи е свързано с реализиране на някаква Божествена идея, Бог ще му помогне. Обаче, ако той желае да учи, за да стане виден човек, всички да му се кланят, Бог не взима участие в реализиране на желанието му. – Защо? – Това желание е чуждо, примес към желанията на човешката душа. Знанието има смисъл, когато служи за проводник на Божествените идеи. Не стане ли проводник на Божественото, само по себе си, знанието се обезсмисля. Желанието на Бога е всички хора да учат, да работят, за да станат проводници на Божественото. По този начин те ще реализират своите идеали и ще осмислят живота си.

Направете опит, да изпеете думата **„ханизе“**. Ще кажете, че е мъчно да намерите мелодия на тази дума. И на скулптора не е лесно да прави статуи от камъните, но като вдига и слага чука, все ще изкара нещо. И на химика не е лесно да прави анализи, но като се упражнява, ще стане добър химик. **Ако пък искате да проявите доброто в себе си, всеки ден правете поне по едно микроскопическо добро, първо на себе си, а после и на ближния си.** За пример, ставате сутрин от сън, но се чувствувате неразположен и казвате: Не мърдам от мястото си, не ми се работи. Искате ли да си направите едно добро, станете, облечете се бързо и донесете вода от чешмата. Ако вчера, когато сте били разположени, донесохте едно буре вода, днес, при неразположение, донесете две бурета. Като носите вода, вие се лекувате, сменяте състоянието си. Като сменяте разположението си, правете добро на човек, когато не обичате. За предпочитане е човек да прави добро, отколкото да обижда и тъпче хората. Така и той се радва, и ближният му се радва. Където има радост и веселие, там Бог присъства.

Сега, задачата на всеки човек, като ученик на живота, е да се стреми към реализиране на своя идеал. Това значи, да има поне една основна идея, за която да е готов на всякакви жертви. **Пред каквото изпитание и да се намира, да не се страхува, но да гледа на него като на велика привилегия. Няма по-голяма привилегия за човека от това, да бъде подложен на изпитания и мъчнотии, но когато разбира смисъла им.** Ако не ги разбира, той търси начин, по-скоро да се освободи от тях. В изпитанията, в мъчнотиите, в сиромашията и в глада, природата крие големи блага. Може ли да се справя с мъчнотиите си разумно, човек се ползва и от благата им. Обаче, ако не се справя с мъчнотиите си, той не може да използва благата, които се крият в тях. Ще кажете, че искате да живеете. Ще живеете, но разумно; ще понасяте с любов всичко, което се изпречи на пътя ви. И животните даже страдат и се мъчат. А колко по-високо стои човек от животното! **Следователно, дойдат ли страдания в живота ви, използвайте ги разумно, защото в тях се крият скъпоценни камъни.** Христос казва: „Блажени нажалените и наскърбените“. Той разбира смисъла на страданията и не казва, че са блажени щастливите, но нажалените. Без страдания няма развитие, няма и радости.

Да анализираме пак думата „**ханизе**“. Сричката „**ха**“ означава нещо приятно; „**ни**“ – закон за приемане и справяне с противоречието; „**зе**“ – закон за произвеждане на нещо, което променя сиромашията в богатство. Сричката „**ха**“ представлява още закон на ума, „**ни**“ – закон на сърцето, а „**зе**“ – закон на волята. Като пишете буквите, добре е да не ги затваряте напълно, да има по един малък отвор, откъдето да излизат мъчнотиите. За пример, буквата „**а**“ означава бременност. За да се освободи от това състояние, човек трябва да остави малък отвор на буква-

та. Какво ще стане с една къща, на която вратите остават завинаги затворени? Тази къща е осъдена на разпадане. – Защо? – Обмяната между външния и вътрешния въздух не става правилно. Добрият писател свързва буквите една с друга, преливане става между тях, но въпреки това пак има по един малък отвор. Този закон има отношение и към мислите. Когато мислите се свързват една с друга така, че енергиите им се преливат, казваме, че човек мисли право. Който мисли право, продължава живота си.

Мнозина казват, че животът е кратковременен, и като умре човек, всичко се свършва. Така не се говори. Работите никога не се свършват, а още по-малко животът, за който казваме, че е без начало и без край. Обаче, колкото и да живее, човек не може да бъде съвършен. Ако за един свят е съвършен, за друг няма да бъде съвършен. Пред Бога и най-възвишените и напреднали същества са като деца. В този смисъл, човек никога не може да стигне върха. В това се крие величието и красотата на живота.

И тъй, помнете изреченията, с които преведохме ватанските думи: **„ханизе, беримезаи, земеразахеси“**. Преводът е свободен и означава: **„Слънцето ни огря, и тайната си пред нас разкри“.**

– Само светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

*

26 Лекция от Учителя, държана на
6 март, 1931 г. София – Изгрев.

Справедливост

Т. м.

Чете се темата: „Произход на богатите и на бедните“.

Представете си, че вие сте научили вече произхода на бедните и на богатите. Къде ще приложите това знание? Представете си, че знаете също произхода на доброто и на злото. Къде ще приложите това знание? Ще кажете, че знанията обогатяват човека. Вярно е това, но при известни случаи знанията причиняват радости, а при други случаи – скърби и страдания. За пример, някой беден човек си купува лотариен билет, № 315, и се надява, че ще спечели най-голямата сума – 500 000 лева. Той си мечтае за щастието, което го очаква. Мисли си той: като спечеля, ще се простя със сиромашията веднъж завинаги. При това, ще мога да помогна на някои бедни като мене. До деня на теглене на лотарията той е щастлив в мечтите и очакванията си, защото не знае, ще спечели, или не. Обаче, денят на тегленето на лотарията пристига. Билетът му излиза празен, не печели. Той знае вече истината, но това знание го прави нещастен, руши мечтите му. Ако билетът му печелеше, той щеше да се радва. В този случай, знанието му причинява радост и го прави щастлив. Как познавате, кога даден човек е спечелил на лотария? Първо, духът му се повдига. Ако е бил неразположен, обезсърчен, като спечели, той става радостен, разположен и готов да сподели

радостта си с всички хора. Ако е бил болен от треска, болестта веднага го напуща. Мисълта, че е спечелил 500 000 лева, произвежда в него сътресение, на което треската не издържа. Тя казва: Голям товар ме налегна, не мога повече да издържам.

Каква промяна става с човека, ако знае произхода на доброто и на злото? Който знае произхода на доброто, става богат, защото се свързва с един добър господар. Доброто е най-добрият и справедлив господар. Обаче, ако знае произхода на злото, човек става работник при един от най-лошите господари – злото. Като те срещне, злото казва: Нали ме познаваш, ела при мен на работа. В такъв случай, по-добре е човек да не познава злото, да не знае неговия произход. Един ден, когато възмъжее, когато укрепне, човек ще научи произхода и на доброто, и на злото, но и в двата случая ще бъде радостен и щастлив.

Като ученици, вие трябва да изучавате явленията в природата и да се ползвате от знанията си. За пример, какъв е произходът на вятъра? Как се образува той? Знаете, че вятърът се образува от движението на въздуха. Като се срещат въздушни течения, с различна температура и гъстота, те се стремят да уравновесят гъстотите си, вследствие на което почват да се движат с различна скорост. Бързото движение на въздушните пластове се казва вятър. – Какво представлява въздухът? – Въздухът е смес главно от азот и кислород. Като второстепенни примеси, във въздуха срещаме в малки количества аргон, хелий, неон, криптон, ксенон, въглеродвуокис и водни пари. Както виждате, във въздуха срещаме цяло общество от същества, които се намират в известни отношения. Големи пакостници вършат ветровете, но същевременно те принасят и голяма полза. Чрез тях хората се стоплят и изстудяват, защото има топли и студени въздушни течения. Вятърът

носи дъжд, който полива изсъхналите растения, възраства живота. Без дъжд, т.е. без влага няма живот. Както опреснява водите, така също вятърът опреснява и дихателната система на човека.

Защо кислородът и азотът са смесени във въздуха, а не са съединени? – Азотът е един от недеятелните елементи, вследствие на което при дадената температура не се съединява с кислорода, който, от своя страна, е крайно активен. В случая, азотът е господар във въздуха – той заповядва, той регулира. Ако види, че някъде става буйно горене, той веднага заповядва да се намали огъня. Като господар на положението, той има думата навсякъде. Без него всичко в природата би се превърнало на пепел. Кислородът и азотът, като противоположни по свойства, взаимно се допълват: кислородът поддържа горенето, но сам не гори; азотът пък не гори, нито поддържа горенето.

Съвременните учени се занимават с различни въпроси. Те изучават произхода на човешките мисли и чувства, разпределят ги на категории. На какво се равнява една човешка мисъл? – Каквото представляват нулите без единицата в целите числа, такова нещо са човешките мисли без ума. Единицата дава цена на нулите. Изчезне ли единицата, нулите остават пасивни, безплодни. Без единицата нулата представлява зародиш, който е в пасивно състояние – непроявен. Той чака времето, да дойде единицата пред него, за да се прояви. И мисълта без ума не може да се прояви. Тя чака времето на своето проявяване. – Кога ще дойде това време? – Когато умът застане пред нея като проводник. Щом има проводник, мисълта се проявява. Няма ли проводник, тя чака времето, условията за проявяването си.

И тъй, като ученици, вие трябва да знаете условията, при които можете да действате. Не мислете, че сте факто-

ри и можете да правите, каквото искате. Считате ли, че сте фактор, който има право да мисли, чувствува и действа по свое желание, вие ще опитате резултата на вашата крива мисъл. За пример, ако сте слуга някъде и си позволите да нагрубите господаря си, скоро ще се намерите вън от неговия дом; ако сте студент и си позволите да спорите с професора си по въпроси, които не познавате, да го наричате глупец, ще се намерите вън от университета; ако сте лекар и безразборно давате лекарства, ще платите скъпо за вашето лекомислие. Изобщо, когато се проявява свободно, без да мисли, човек вижда, че не е фактор в живота. Други фактори има над него, разумни и справедливи, на които той трябва да се подчинява. Има случаи, когато човек е фактор, но има случаи, когато той трябва да бъде послушен като дете. Не е ли послушен, той се натъква на лошите условия в живота.

Днес повечето хора се оплакват от условията на живота, но малцина си задават въпроса, кое е съществено за тях при даденните условия. Някои ще кажат, че съществено е за хората да имат любов, да бъдат умни и добри. И това е необходимо за човека, но в даден момент, кое е съществено за него? Представете си, че срещате човек бос, окъсан, без хляб в торбата си, без наука и го запитвате, от какво има нужда в дадения момент. Макар, че той е бос, окъсан, неучен, но веднага ще ви отговори, че се нуждае от хляб. Значи, този човек, който е лишен от много неща, намира за най-важно и съществено хляба. Щом има хляб, който поддържа живота му, той може всичко да постигне. Както гладният се нуждае от хляб, така сегашните хора се нуждаят от справедливост. Човек трябва да бъде справедлив! Щом се натъкне на известно страдание или на някаква мъчнотия, той не трябва да търси вината в Провидението, в окръжаващите или в условията, но трябва да се вгле-

да в себе си, да признае, че вината за всички неуспехи се крие в самия него. Това изисква законът на справедливостта. Несправедливият човек прилича на някой беден, но озлобен човек. Каквото и да му дадат, той го хвърля настрана; мисли, че хората са виновни за положението му. Обаче, като погладува няколко дни, гладът го възпитава, и той приема с благодарност всичко, каквото му дават. Той благодари и за сухия хляб; взима парчето хляб, накисва го във вода и казва: Добре, че се намери и това парче хляб. Без него бях осъден на големи страдания.

Като ученици, вие трябва да дадете възможност на справедливостта да се прояви във вас. За да бъдете справедливи, спазвайте следните правила: **никога не обвинявайте хората за това, което вие сами сте си причинили. Никога не изисквайте от хората това, което сами не можете да направите.** – Защо не ме уважават хората? – Защото и ти не ги уважаваш. – Защо не ме обичат? – Защото и ти не ги обичаш. – Защо не мислят добре за мене и не ми помагат? – Защото и ти не мислиш добре за тях и не им помагаш. – Защо хората не ме оставят спокоен, а се занимават с мене? – Защото и ти постъпваш така с тях. Преди всичко, човек е несправедлив към себе си, към своите удове. Цял ден той ходи без работа из града, умори се и, като се върне у дома си, оплаква се, че краката го болят. На другия ден пък отива на нивата, с часове вдига и слага мотиката, докато ръцете му се покрият с пришки.

Бъдете справедливи към ръцете и краката си, не ги уморявайте. Ще кажете, че сте заставени да работите много, поради тежките условия на живота. Никой не ви е заставил, освен вие самите. Като отидеш при някой господар, ще му кажеш, че ще работиш четири часа физически труд, след което ще се заемеш с духовна работа. Не пре-

силвайте удовете си. Четири часа съзнателна работа е достатъчно. Вие се пресилвате, нарушавате чистотата на своите очи и уши, като ги заставяте да гледат и да чуват непотребни неща, а след това се чудите, какво е станало, че сте се уморили, че зрението и слухът ви отслабнали. Бъдете справедливи към себе си, към своите удове, за да бъдете справедливи и към окръжаващите. – Ама не мога да обичам всички хора. – Това е друг въпрос. Любовта изисква съвършени хора. Важно е, че човек може да бъде справедлив. Дали някой човек е добър, или лош, това е негова работа. Обаче, ти трябва да бъдеш справедлив към него.

Следователно, който иска да приложи любовта, трябва да бъде справедлив. Любовта не търпи несправедливи работи. Не можеш да обичаш, преди да си бил справедлив. Не казвай, че за нищо не те бива, че от тебе нищо не може да излезе, че не си умен. Казваш ли така за себе си, ти си несправедлив. Природата е вложила в тебе дарби и способности, да се развиваш, човек да станеш, а ти не работиш, мързелив си. Щом не работиш, не можеш да постигнеш желанията си, но ще знаеш, че причината е в тебе. Ще кажеш, че си сиромах, или болен човек. – Ти не говориш истината, не си справедлив. Как може човек да бъде беден, когато разполага с едно тяло, което струва милиарди? Как може да бъде болен, когато изяжда на ден по един килограм хляб? Той се простудил малко и мисли, че е болен. – Ама не съм даровит. – Това не е истина. Ти имаш дарби, но не си работил за развиването им. Като ги развиеш, ще видиш, че си даровит. Най-после казваш, че нямаш време за работа. И това не е вярно. Имаш време, но го разпиляваш. **Стегни се, започни сериозно да работиш и ще видиш, че имаш време не само за себе си, но и за другите.** Като работи съзнателно, човек може даже

да продава част от своето време. – Може ли времето да се продава? – Може, разбира се. Когато художникът нарисува една хубава картина, за която е употребил известно време, един ден той ще я продаде. При това, цената на картината се определя в зависимост и от времето, което той е употребил, за да я нарисува.

И тъй, за да имате успех в живота си, трябва да работите със **закона на справедливостта**. Намериш ли се пред някаква мъчнотия, бъди справедлив, не казвай, че животът ти е дотегнал, че си сиромах, че си неспособен и т.н. Ако човекът се оплаква от сиромашия и глад, какво трябва да правят дървеницата и паякът, които по няколко дни и седмици гладуват? Човек не знае още, какво нещо е гладът. Като гладува два–три дни, той надава вик за помощ, мисли, че ще умре. Той трябва да бъде справедлив, да не мисли само за себе си и да изхожда само от своето положение, но да се вглежда в положението на ония, които стоят под него.

Мнозина се запитват, какво е отношението на справедливостта към техния живот. Справедливостта подобрява живота на човека. Тя усилва дарбите и способностите му. Справедливият има **вътрешен мир и спокойствие**. При това положение, именно, той може да работи съзнателно върху себе си и да има успех. Някой се оплаква, че паметта му започнала да отслабва. Ако иска да усили паметта си, нека приложи справедливостта в отношенията си към всички същества, от най-малките до най-големите. Справедливостта има отношение към всички светове – видими и невидими. Тя има отношение и към вечността.

Видим и невидим свят, вечност, това са понятия, които стават толкова по-разбрани, колкото повече съзнанието се пробужда. За човек с **пробудено съзнание** и видимият, и невидимият свят са на едно и също място. Той

живее едновременно и в двата свята. Вечността е величина, която има отношение към времето. В математиката, под понятието време разбираме интервал между две събития. Съществува ли времето извън съзнанието? – Не съществува. Ето защо, когато говорим за интервал между събитията, ние имаме предвид интервал и между тоновете. Между два тона съществува по-голям или по-малък интервал. Обаче, всички понятия, с които човек си служи, съществуват в неговото съзнание, но не и в природата. За пример, той казва, че една постъпка е справедлива, а друга – несправедлива. Това е човешка преценка. В природата не се говори за справедливост и несправедливост. Прояви-те на природата са, сами по себе си, справедливи и разумни. Следователно, от нейно гледище, мисълта, чувствата и постъпките на човека трябва да бъдат прави. Щом са прави, те непременно ще бъдат и справедливи. Ще кажете, че можете да мислите, както искате. Не, право ще мислите. Не мислите ли право, ще опитате закона на справедливостта върху гърба си.

Мислете върху закона на справедливостта и го прилагайте. Срещнете ли беден човек, не го пренебрегвайте. Знайте, че бедният и богатият човек взаимно се допълват. Бедният е обширно, необработено поле, което очаква капитала на богатия. Когато богатият донесе своите машини, рала, както и житото си, бедният ще ги приложи на полето си, и в скоро време необработеното поле ще се превърне в богата и плодородна нива, от която и двамата ще се ползват. Когато съчетава нещата, човек вижда неприви-вната връзка, която съществува между тях. При това разбиране той не може да не бъде справедлив. Който не разбира тия неща, той се опитва да критикува и Бога, и природата. Вместо да критикува, човек трябва да се учи от всичко, което става около него. Критикът е човек, който

се вглежда в живота и в отношенията на хората, а затваря очите си за своя живот и отношения. Поради тази причина, именно, той изпада в небрежност към себе си. Обаче, ще дойде ден, когато природата ще го хране под ръка и ще го разведе между хората, да им покаже и неговите слабости. Преживее ли веднъж тази опитност, той ще вземе урок от нея и ще се изправи. Само по този начин той ще разбере, какво значи, да критикуваш природата. Човек трябва да бъде справедлив в своите мисли и чувства. По този начин той ще регулира и желанията си.

Като говорите за справедливост и несправедливост, вие трябва да разбирате дълбоката причина на нещата. За пример, някой студент се явява на изпит и получава тройка по предмета, по който държи изпит. Понеже очаква по-голяма бележка, той казва, че професорът е несправедлив и възстава против него. Защо, преди да се произнесе за професора си, студентът не потърси причината в себе си? Ако се прецени справедливо, той ще види, че професорът е прав. От друга страна, той ще види, че и природата е справедлива. Ако беше отворила сърцето на професора, да сложи по-висока бележка на студента, последният щеше да се отпусне и да не работи. Като знае характера на хората, природата избира специфични методи за възпитанието на всеки човек. Тройката е подбудителна сила, която заставя човека да работи. Числото три е закон на волята, която уравновесява силите на ума и на сърцето. За да не се смущава, студентът трябва да събере бележката, която професорът му писал, както и тази, която той очаквал, и да ги раздели на две. Професорът му писал тройка, той очаквал петица. Значи, $3 + 5 = 8$; $8 : 2 = 4$. Студентът ще си пише четворка, и с това въпросът ще се разреши. Когато има спор, нещата трябва да се съберат и разделят поравно. Щом приложите тези действия, спорът изчезва.

Каква поука можете да извадите от примера за професора и студента? Когато има две противоположни мисли в себе си, човек е едновременно и професор, и студент. За да разреши спора между противоположните мисли в себе си, той трябва да събере положителния и отрицателния резултат и да ги раздели на две. Щом извърши тези процеси, той се намира вече пред истината, която ще го освободи от мъчнотията.

Следователно, щом се намерите в противоречие, приложете горния закон. За пример, срещате един беден човек и нещо ви нашепва да му дадете 20 лева. Обаче, вие намирате, че 20 лева са много, искате да му дадете 5 лева. Приложете закона. Съберете $20 + 5 = 25$. Полученото разделете на две. Значи, $25 : 2 = 12.5$. Дайте на бедния човек 12.5 лева, за да бъдете и двамата доволни. Това правило наричаме „златната среда“. Когато и двете противоречиви мисли отстъпят по нещо от себе си, въпросът се разрешава лесно. Защо студентът не отиде при професора си да се разговори с него? Ако студентът е прав, професорът ще съзнае грешката си и ще я изправи. Ще кажете, че човек не трябва да се унижава. В разумните и справедливи отношения няма унижение. Унижава ли се човек, когато отива на фурната да купи хляб, но фурнаджията го връща назад, като му казва, че хлябът се е свършил. За да купиш хляб, ще отидеш и втори, и трети път. Докато намериш хляб, ти ще обиколиш няколко фурни. Нуждата от хляб е силна, и човек трябва да задоволи желанието си да яде. Ето защо, когато във вас говори някое силно и разумно желание, не го спирайте. Дайте му възможност да се прояви. Резултатите от реализирането на добрите желания са всякога добри, но затова се изисква спазване на времето и **прилагане на добре изработен план.**

У п р а ж н е н и е . Приложете закона на справедливостта за десет дни, като се наблюдавате, колко пъти сте го приложили и колко пъти не сте могли да го приложите. Когато се наблюдава, човек вижда, доколко е справедлив. Направете упражнението съзнателно, не само по отношение на постъпките си, но и по отношение на своите мисли и чувства. Колкото по-искрен е човек към себе си, толкова по-добре ще направи упражнението. Справедливостта изисква еднакво отношение и към хората, и към животните. В това се заключава благородството на човека.

Един колар кара въглища, но пътят е малко стръмен, а конят – слаб, не може да поеме височината. Трима ученика от последния клас на гимназията настигат колата и, като виждат напразните усилия на коня, веднага му се притичват на помощ: оставят книгите си на колата и дават гърба си, да бутат отзад. Конят направи още едно усилие и поема нагоре. Доволни, че са могли да помогнат на коня, учениците продължават пътя си весели и засмени. Това значи благородна и справедлива постъпка.

– С а м о с в е т л и я т п ъ т н а м ъ д р о с т т а в о д и к ъ м и с т и н а т а .

– В и с т и н а т а е с к р и т ж и в о т ъ т .

*

27 Лекция от Учителя, държана на
13 март, 1931 г. София – Изгрев.

Действия на силите

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

Тема за следващия път: „Произход на положителните и отрицателни сили в природата“.

Какво знаете за действията между положителните и отрицателните сили в природата? – Еднородните сили се отблъскват, а разнородните се привличат. – Защо положителните и отрицателните сили се отблъскват? – Защото нямат общ център. Човек постоянно влиза в съприкосновение с тия сили на природата, от които едни го привличат, а други – отблъскват. За пример, доброто, като положителна сила, го привлича, а злото го отблъсква. Доброто е сила, която действа в рядка среда, а злото – в гъста. Вследствие на това, доброто е по-леко от злото. И наистина, ако сложите на везни човека, ще видите, че добрият човек е по-лек, а лошият – по-тежък. Здравият е по-тежък от болния. Значи, здравият е по-лош от болния. Това до известна степен е вярно. – Защо? – Докато е здрав, човек има отношения с много хора: с този се скара, с онзи, докато най-после легне болен. Като заболее, човек се смекчава, става по-добър. Той не се сърди на никого, с никого не се кара. Вижте какво става с онзи, който е боледувал 40 дни. Той омеква, става като светия. Той се нами-

ра под влиянието на отрицателните сили, които го възпитават. Когато положителните сили в организма му вземат надмощие, той оздравява. Ето защо, за да бъде здрав, човек трябва да организира силите в своето тяло, да не се отблъскват. Всяко отблъскване на силите произвежда сътресение в организма. Такъв пример имаме с точилото и ножа, които са положителни сили. Точилото остри ножа, но и двете тела се изхабяват, губят нещо от себе си.

Какво разбирате под **организиране на силите? – Съсредоточаването им към общ център.** Наистина, когато човек работи съзнателно върху себе си, най-после идва до организиране на своите сили, които се отправят към общия център, откъдето черпят нови сили. Когато даде предимство на Божественото Начало в себе си, човек се е организирал вече. Всяка сила в него се управлява от Божественото. Това значи: мислите, чувствата и постъпките на човека се ръководят от гласа на Божественото.

Законът за взаимодействието между положителните и отрицателни сили в природата се прилага и в механическия свят. Всички техници си служат с този закон, като забелязват, че положителните сили винаги взимат част от отрицателните, поради което първите увеличават енергията си, а вторите я намаляват. Когато се срещнат положителните сили на доброто и на злото, те се отблъскват взаимно, при което силите на доброто слизат отгоре–надолу и разрушават твърдата материя, в която действа злото. Силите на злото пък действат отдолу–нагоре и раздвижват въздуха, без да причиняват големи повреди.

Като ученици, вие трябва да изучавате действието на положителните и отрицателни сили върху своя физически и психически живот, за да се справяте разумно с тях. Един поглед е в състояние да произведе известно повдигане или понижаване на духа. Чрез погледа човек се свързва с до-

брите или с лошите сили в природата. Същият закон действа в мислите и в чувствата. Тази е причината, поради която двама учени или двама юнаци не могат да живеят на едно място. – Защо? – Енергиите им са еднакви. Българинът изказва този закон с пословицата: „Двама петли на едно бунище не пеят“. Два литра вода не могат да се съберат в едно шише, с вместимост един литър. Единият литър вода ще влезе в шишето, а другият литър ще остане отвън и ще обсажда шишето. Това обсаждане се дължи на закона на отблъскването. **Следователно, когато се натъкне на положителните сили в себе си, човек трябва да изучава отрицателните сили вън от себе си. И обратно: натъкне ли се на отрицателното в себе си, той трябва да изучава положителните сили и тяхното действие.** Апашът често минава от положителните в отрицателните сили, но още не е научил урока си. Той мисли, че като вади пари от чуждите кесии, в които се крият положителни сили, и ги слага в празния си джоб, където са отрицателните сили, ще придобие нещо. В същност, той нищо не придобива.

Като изучавате силите в природата, ще видите, че съществува положително и отрицателно добро, както положително и отрицателно зло. От една страна положителното и отрицателното добро се привличат, а от друга – положителното добро и отрицателното зло също се привличат. **Когато отрицателното добро и положителното зло се привличат, доброто печели. Когато положителното добро и отрицателното зло се привличат, злото печели.** Това са закони, които човек изучава в живота си. Остане ли на теория да ги изучава, мъчно може да ги разбере. Отношенията между хората не са нищо друго, освен прилагане на тия закони.

Когато говорим за силите на природата, ние имаме предвид разумната природа, която уравновесява действието на своите сили. Не ги ли уравновесява, те произвеждат нежелани резултати: експлозии, взривове, революции и т.н. Какво става между работниците на една фабрика, чийто господар търси начини да ги експлоатира? Външно той е мек, внимателен, добър към тях, но когато им плаща, отбива от всеки работник по един–два лева от надницата им. Ако трябва да плати по 50 лева, той им плаща по 48 или 49 лева. Той намира различни предлози за оправдаване на своята постъпка, без да подозира, че този лев произвежда сътресение, както в него, така и в работника. Ако господарят има сто работника, на които задържа по един или два лева, той ще получи дневно сто – двеста лева. Резултатът за него е положителен, но понеже се дължи на положителното зло, в края на краищата то ще произведе взрив в него. Ето защо, пазете се от положителните сили, които произвеждат в човека взрив, и от отрицателните, които смразяват и свиват. За да не се пука, човек трябва да се разшири; за да не се смрази и смали, трябва да се издигне над обикновените условия на живота. Тази е причината, където на човека препоръчват разширяване и възвисяване.

Доброто и злото, положителните и отрицателните сили в природата са бойни полета, сред които хората воюват. След големи и продължителни падания и ставания, доброто излиза победител, а злото – победен. Доброто взима оръжието и храната на победения, на злото, което предава всичко, като запазва само живота си. Ето защо, ако искате да възпитате злото в себе си, работете със силите на доброто. Ако пък злото иска да запази живота си, трябва да се подчини на доброто, да сложи оръжието си пред него и да му стане слуга.

Сега, за да се справяте със силите на природата, вие трябва да прилагате **закона за трансформиране на силите**. За пример, когато се срещнат две положителни сили във вас, те трябва да се сприятелят. Това става, когато едната от тях се превърне в отрицателна, т.е. в състояние, противоположно на първата. За пример, ледът е положителна сила, водата – също. Като еднородни сили, те се отблъскват и причиняват пакости. За да се привлекат, едната от тях – водата трябва да се превърне в пара, а после – в дъжд, който полива градините и полетата. Едно трябва да имате предвид: природата си служи еднакво и с добрите, и с лошите сили. Понякога, тя впряга злото за извършване на някаква добра работа; понякога вряга доброто за извършване на нещо привидно лошо. Като изучавате своите състояния, своите радости и скърби, ще видите, че някои радости се превръщат в скърби, а някои страдания водят към радости. За пример, ако носиш на гърба си една раница от 20 кг, ти се оплакваш, искаш да я хвърлиш. – Защо? – Защото раницата е пълна с пясък. Като погледнеш към нея, казваш: Не заслужава да нося този товар на гърба си. Ти отблъскваш раницата, защото твоите и нейните сили са отрицателни. Обаче, ако сложиш на гърба си раница, пълна със злато, ти ще я носиш с удоволствие. В случая, златото крие в себе си положителни сили, а ти – отрицателни. Тези сили взаимно се привличат. Следователно, когато човек се оплаква от съдбата си, това показва, че отрицателната му съдба го е яхнала. Когато не се оплаква от съдбата си, положителни сили са го яхнали. В първия случай човек роптае, сърди се и не се подчинява на съдбата си. Той казва: Не искам да бъда баба, да ме яхат хората. Според мене, докато не те яхне някой, човек не можеш да станеш. Докато и вие не яздите хората, нищо не може да се очаква от тях. Язденето подразбира действие

на добри и лоши сили върху човека. Ако ви язди добър човек, той е злато, което носи богатство в дома ви; ако ви язди лош човек, той е пясък, от който искате да се освободите. Разумният човек се познава по това, че еднакво използва и добрите, и лошите сили. Той взима торбата с пясъка и го употребява за дренаж. Смесва го с цимент и дренира къщата си околовръст, с което я предпазва от влага.

Като изучавате силите на природата, виждате, че всички тела се намират под тяхното влияние. Слънцето, земята, както и останалите планети се намират под действието на същите сили. Със своите мисли, чувства и постъпки, човек също така се намира под влиянието на тия сили. Ето защо, не е въпрос да избягвате влиянието на едните сили за сметка на другите, но трябва да ги уравновесявате. Човек не може и не трябва да бъде нито абсолютно добър, нито абсолютно зъл. – Защо? – Защото абсолютното добро подразбира абсолютно разширяване. Невъзможно е човек постоянно да се разширява и расте. Абсолютното зло пък подразбира абсолютно смаляване, свиване, в което нещата се разпадат, гният и рушат. Невъзможно е човек да се смалява постоянно. Двата процеса трябва взаимно да се уравновесяват.

Какво представляват доброто и злото? Те са резултат на сили, по-горни от тях, които работят зад тях. Ето защо, когато искате да изучавате доброто и злото, не се занимавайте с техните външни прояви, но спрете вниманието си върху силите, които се крият зад тях. За пример, сиромашията е отрицателна сила в природата, а богатството – положителна. Зад тия сили се крие нещо велико. Ако знае, как да постъпва със сиромашията, човек ще види в лицето ѝ голям банкер, който разполага с милиарди. Човек трябва да знае, как да отвори сърцето му.

Ако сиромахът излезе срещу сиромашията със засмяно лице и със съзнание, че не е беден, сиромашията ще му открие богатството си и ще го благослови. Сиромашията е мечка, която може да оплюе човека, но може и да го възнагради. Богатството е също голям банкер, но с щедро, отворено сърце към всички. Сиромашията е отвън отрицателна, а отвътре – положителна; богатството е отвън положително, а отвътре – отрицателно.

И тъй, истински сиромах е онзи, който мисли, че е сиромах. Глупав е онзи, който е убеден в своята глупост. Грешник е онзи, който се счита грешник. Обаче, както и да мисли човек за себе си, това е повърхностно мислене. Той знае, че по естество, по начало е добър, богат, силен, разумен. Не може известна сила да остане завинаги положителна или отрицателна. Тя е изложена на постоянни промени. На постоянните промени, които претърпяват силите в природата се дължи културата и вечното развитие. На тия промени именно, разчита и бъдещата култура и човечеството.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

28 Лекция от Учителя, държана на
20 март, 1931 г. София – Изгрев.

Знание и прилагане

Размишление.

Съвременните хора се стремят към придобиване на знания, но като ги придобият пак не са доволни. – Защо? – Не могат да приложат придобитите знания. Истинско знание е това, при което човек се ползва разумно със силите на природата. Повечето математици работят с числата, без да се ползват от силите, които се крият в тях. Това показва, че хората говорят за сили и тяхното действие, без да знаят, къде са центровете на тия сили. За пример, някой казва, че главата му се надула от страдания. Ако измерите главата на този човек, ще видите, че тя ни най-малко не се е увеличила по обем. Въпреки това, той усеща известна тежест. Истински ученият знае, в кой център е станало натрупване на енергия. Колкото и да се увеличи енергията, все пак има известен предел, до който тя може да стигне. Вън от този предел, тя трябва или да се трансформира, или да излезе навън. Това се отнася и до числата. За пример, числата 1, 2, 3, 4, 5 съдържат определено и неизменно количество енергия, която нито се увеличава, нито се намалява. Ако тези числа се съединят в едно число, ще получите числото 12 345; ако го увеличите десет пъти, ще получите числото 123 450. Ако го увеличите сто и хилява пъти, ще получите чисата 1 234 500 и 12 345 000. Кажем ли, че тия числа съдържат едно и също количество енер-

гия, това подразбира, че килограмът се разделил на грамове, на дециграми, на сантиграми и милиграми. В този случай единиците ще бъдат по-дребни и многобройни, но ще съдържат еднакво количество енергия. Наистина, килограмът и хилядата грама имат еднаква тежест, но различно количество бройни единици. Всяко раздробяване на материята и на енергията подразбира някакъв вътрешен процес.

Съвременните механици изучават действието на природните сили, тяхната големина и посока, за да знаят, с какви външни сили да им се противопоставят, т.е. да ги уравновесяват. Думите „съпротива, издържане, търкане" подразбират известни сили. В психическия живот пък думата „**търпение**" изразява сила, която противодейства на дадено **напрежение, външно или вътрешно.** Мъчнотиите и несгодите са тежести, които произвеждат напрежение. Казват за някого, че има морален гръбнак, т.е. устоява на мъчнотиите. Моралният гръбнак е лостът, с който човек повдига своите тежести. Колко дебел и як трябва да бъде човешкият лост, за да издържа на тежестите в живота? Тази величина е неизвестна – хикс, и всеки трябва да я реши за себе си. Лостът е свързан с повдигане на тежести. Ето защо, когато говорим за морален гръбнак на човека, имаме предвид тежестта, която му е дадена да носи. Всеки човек носи, както физическа, така и морална тежест. Тежестите на различните хора са различни. Не е добре да бъде човек много тежък, но не е добре да бъде и много лек. Същото се отнася и до моралните тежести. Който е лишен от морални страдания, той няма условия да се развива. Някой се оплаква, че тежки мисли го нападали. Тежките мисли подразбират гъста материя, а леките – лека, рядка материя. Злото, както и отрицателните сили в природата, понижават душевното състояние на човека, вслед-

ствие на което той влиза в гъстата материя на живота. Доброто, както и положителните сили на природата, повдигат човека, въвеждат го в областта на рядката материя. Затова именно, казваме, че доброто всякога си остава добро, а злото – зло. Никой не може да замести доброто със зло, както не можете да заместите стойността на златната монета с медна. По количество можете да ги изравните, но по качество – никога. Златото всякога си остава злато, а медта – мед. Как може да се подобри благосъстоянието на един народ? – Чрез усилване на производството. На първо място стои увеличаване производството на зърнените храни.

Какво представлява производството на една страна? То не е нищо друго, освен съзнателно отношение към числата, като количества на материя и на енергия. За пример, имате числата 1, 2, 3, 4, 5. Ако поставите двойката пред единицата, ще получите числото 21, което е по-голямо от числото 12; ако поставите тройката пред двойката, полученото число 32 ще бъде по-голямо от 23; на същото основание числото 54 е по-голямо от 45. Значи, от човека зависи, да приложи повече или по-малко благоприятни условия към производството. По-големите числа, носители на повече материя и енергия, дават по-добри резултати, както в материалния, така и в духовния живот на човека. Обаче, от значение е още и качеството на материята и на енергията. За пример, човек като величина в живота, представлява единица, но всички хора се различават по качеството на силите и способностите, вложени в тях. Всички хора произлизат от Адам, но те се различават един от друг по качеството на своите сили и способности. Ако разделите 1:1, 2:2, 3:3, в трите случая ще получите единица. Обаче, трите единици се различават по качество една от друга.

Сега, като говорим за качеството на нещата, ние имаме предвид и тяхната динамичност. Една идея може да е възвишена и благородна, т.е. доброкачествена, но да не искате да я приложите. Щом не я прилагате, тази идея умира. Ето защо, стремете се към такива възвишени и благородни идеи, които можете да приложите. Остане ли една от тях във вас, тя ще ви пръсне. – Защо? – Тя крие динамични сили в себе си. Възвишените идеи са динамични. Който ги възприеме, трябва да им даде ход. Те са подобни на бомбите, с които си служат съвременните държави във войните. Ако една бомба има определено време, за да експлодира, колко повече това се отнася за възвишените идеи. От човека се изисква само **готовност да даде възможност на една Божествена идея да се реализира,** а кога и как ще се реализира, това не е негова работа. Онзи, който слага запалката, знае времето и мястото за реализирането на дадената идея. Противопоставите ли се на тази идея, тя ще експлодира във вас и ще причини големи пакости. Следователно, неразположението, страданието, противоречието, които човек изпитва, се дължат, именно, на това, че той е подпушил Божественото в себе си. Отпушете Божественото във вас, дайте му възможност да излезе навън, да се прояви. Ако не се отворите за Божественото, дълго време ще се намирате под напора на неговите сили, докато един ден то експлодира във вас като бомба, и ви пръсне.

Като ученици, вие трябва да изучавате силите, които действуват във вас, да знаете, къде и как да ги прилагате. Ако силите във вас имат възходяща посока, отворете им път, да излязат навън и да се проявят. Ако не са възходящи, работете върху себе си, **да ги трансформирате.** – Какъв ще бъде резултатът на моята дейност? – Това не е ваша работа. Ако работите съзнателно и с любов, и в

единия, и в другия случай ще имате добри резултати. Природата е точна и изпълнителна. Тя държи точна сметка за своите сили и не позволява да се изразходват напразно. Тя нищо не дава даром, но и нищо не взема даром. Тя дава кредити на хората, но ги следи, как разполагат с нейните богатства. Един ден когато напуснеш земята, природата те спира пред своите митници и прави баланс: толкова си взел, толкова си дал и толкова дължиш. Като види, че не можеш да платиш дълговете си, тя те пуска да заминеш за другия свят, но условно. Сметката ти остава отворена и, при второ слизане на земята, пак ще ти я поднесат да плащаш.

Ето защо, мъчнотиите и неразположенията на човека не са нищо друго, освен бирници, които носят червения лист, с който ви напомнят, че дължите. – Ама ще се пръсна от мъка. – Много естествено. Имаш да дължиш, не можеш да посрещнеш дълговете си и се страхуваш, че ще се изложиш пред хората. Много причини създават неразположението на човека: или от нямане какво да яде, или като ял, не може да плати. И търговецът е неразположен, когато работите му не вървят добре. – Защо не вървят работите му добре? – По две причини: или стока няма, или има стока, а не може да я пласира. Това е все едно, музикантът да няма на кого да свири, или учителят да няма ученици, на които да преподава.

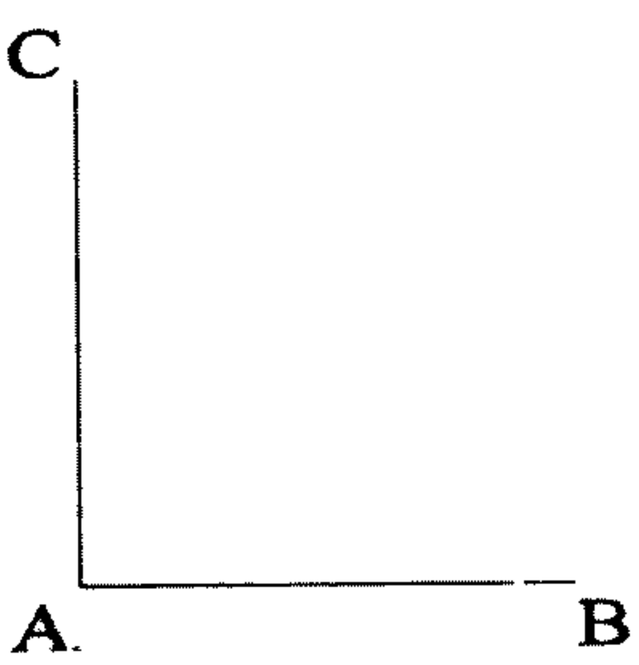

фиг. 1

Иска ли да не изпада в положението на фалирал търговец, човек трябва да прилага знанието си. Знание без прилагане е мъртво. Значи без прилагане представлява незавършена работа. Спрете ли още в началото на работата си, и това, което сте постигнали, ще изчезне. Някой слага основи на къщата си и казва, че строи къща. Той

едва е поставил основите на къщата си – *AB*. След известно време къщата се издига нагоре, започва се градежът на стените. Къщата се намира в положението *CAB* – в положението на един ъгъл – (фиг. 1). Като се продължава строежът, изграждат още една стена на къщата – стената *CD*, но къщата не е завършена. Къщата се намира в положението *ACDB*, но още е разградена (фиг. 2). Най-после завършвате и последната стена, получавате квадрата *ACDB*, с четири прави ъгъла (фиг. 3). Ако квадратът, т.е. къщата ви не е завършена, това показва, че нямате пари, очаквате някой да дойде да ви помогне за завършване на работата. – Кой може да ви помогне? – Приятелят. Наистина, когато вратата на някоя къща е отворена, това показва, че членовете на този дом очакват своя приятел. Щом дойде приятелят, строежът на къщата се завършва, и вратата се затваря. Всички в къщата се радват, че приятелят им ги посетил.

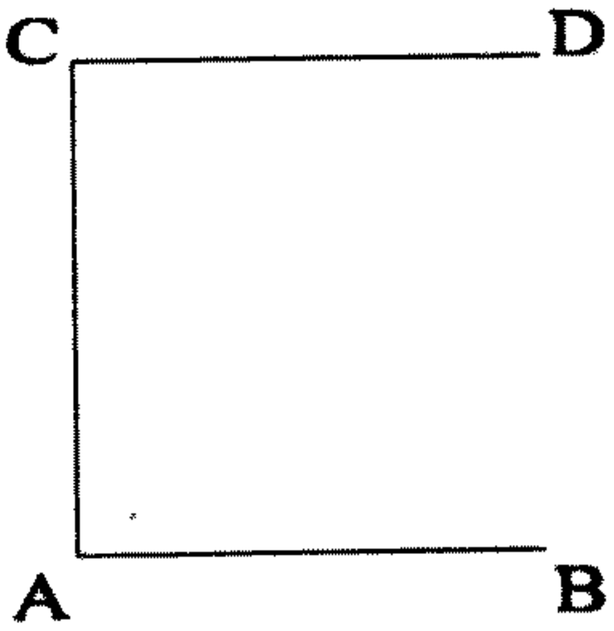

фиг. 2

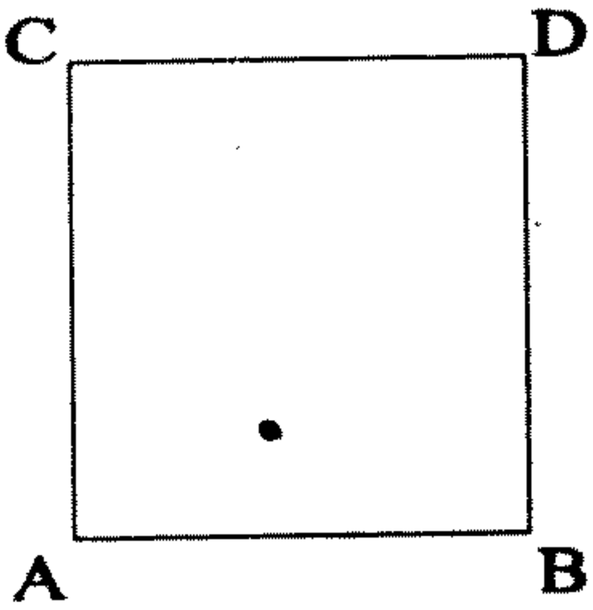

фиг. 3

Този закон се отнася и до човешкия ум. Когато казваме, че умът на човека работи, имаме предвид, че се слага някакво начало. Ден след ден се издигат върховете на тази работа, съединяват се един с друг. Ако работата не е свършена, ще видите на постройката поне една отворена врата, през която силите на природата влизат да помагат. Свършили ли се работата, и последната врата се затваря.

Питам: Какви трябва да бъдат пръстите на човешката ръка, за да върши човек работа? Ако на човек, с квадратна форма на пръстите, възложите задача да прекопае едно лозе, той ще свърши работата добре. Дадете ли същата

работа на човек с заострени пръсти, или с мека, нежна ръка, лозето ще остане непрекопано. Това не значи, че пръстите на всички хора трябва да бъдат квадратни. Човешката ръка трябва да се мени, да претърпи поне четири промени, да мине през всички полета на работа: през физическото, през духовното, през умственото и най-после да влезе в полето на Божествения свят. Като свърши работата си в четирите полета, ръката на човека трябва да приеме естествената си форма. Човешката ръка трябва да се мени всеки ден, всяка минута. Това значи: човек трябва да прилага в действие всички свои сили, да се развива хармонично. Когато ученият работи няколко часа в умственото поле, той трябва да вземе мотиката и да отиде на лозето или на нивата, да покопае. Перото на учения трябва да се превръща и в мотика или в лопата, с които да обработва земните пластове. Като работи по този начин, човек се свързва с всички хора по земята и им помага.

Когато изучавате вътрешния смисъл на числата, вие идвате до прилагането им в живота, по отношение на самия човек. Всеки човек представлява едно число, четно или нечетно, делимо и на други числа, или само на себе си и на единица. Ще кажете, че не можете да си представите, как така човек да бъде число. Дали е вярно това, или не, можете да се убедите само чрез опит, като придобиете вътрешно, положително знание. Външното, това не се доказва. Как познавате, че някой човек е неразположен. На лицето му нищо не е написано; той нищо не говори за неразположението си, а въпреки това, вие се произнасяте за неговото състояние. Не само това, но знаете даже, как да му помогнете. Давате му цигулка, започвате да го учите да свири и виждате, че след няколко години той става добър цигулар. Значи, вие знаете, какво число е той и как може да му се въздейства.

Пак повтарям: прилагайте знанието, което имате, за да оживее, за да стане ваша плът и кръв. Какъв смисъл имат вашите идеи, ако не се реализират? За да се реализира една идея преди всичко, тя трябва да мине през формите на растителното и животинското царства, докато дойде до човека. Ако идеята ви остане в положението на риба, вечно ще плава; ако остане в положението на птица, вечно ще хвърчи; ако остане в положението на млекопитаещо, ще ходи по земята на четири крака. Ето защо, тя трябва да мине през човешкото царство, да се възприеме от човека, той да я реализира.

И тъй, истинско знание е онова, което може да се приложи, да се използва за здравето на човека. Забелязано е, че всяко неразположение на човека се дължи на запушване на порите на неговото физическо, сърдечно или астрално и умствено тяло. Като знае това, човек трябва да намери начин да се чисти. Нужна е абсолютна чистота за тялото, за сърцето и за ума. Физическото тяло на човека има около седем милиона пори, които трябва да бъдат отворени. Астралното и умственото тяло също имат много пори, които трябва да бъдат отворени. **Ако живее в абсолютна чистота на мисли, чувства и действия, човек ще бъде съвършено здрав. Затова именно, се препоръчва на всеки човек да се храни с чисти мисли и чувства.**

Направете опит, в продължение на десет дни да живеете в абсолютна чистота, за да схванете разликата между чистия и обикновения живот. Дръжте тялото, ума и сърцето си в чистота. Ще кажете, че чистотата се отнася до старий, т.е. човек трябва да поддържа чистотата си в старини. Докато е млад и без това той е здрав. Старият трябва да поддържа чистота, за да бъде здрав. Не е така. Според мене, няма разлика между стар и млад човек. И мла-

дият, и старият трябва да живеят в чистота. Когато мисли право, човек е стар. Не може ли и младият да мисли право? И младият, и старият трябва да бъдат доволни от положението си, да не изискват повече богатства и блага от тези, които им са дадени. Ако имат някакви неуспехи и мъчнотии, нека свирят. – Какво прави цигуларят, когато се намери пред известно затруднение? – Той взима цигулката и свири. Вземете и вие вашата цигулка – сърцето си, и започнете да свирите. Впрегнете ума си на работа, т.е. вашия цигулар, и свирете. Ако не свирите и не учите, ще се обезсърчите. Всяко обезсърчаване води към големи противоречия. Съзнателната работа ще ви спаси от мъчнотиите в живота.

Като слушат да се говори за работа, за учене, някои казват, че Бог ще помисли за всичко, няма защо да се безпокоим. И това е вярно. Обаче, като мисли за човека, Бог изпраща при него някой ангел, който му казва: Стани, започни да работиш! Който чуе този глас, трябва да стане и да започне работата си.

Желая ви да чуете гласа на ангела, който ви подтиква към работа и учене. Той ви събужда тихо с думата: Стани!

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

29 Лекция от Учителя, държана на
27 март, 1931 г. София – Изгрев

Тригон

Размишление.

Всички учени, философи говорят за човека и казват, че той е мислещо същество. Наистина, човек мисли и трябва да мисли. Какво се разбира под думата „мисъл“? Мисъл е онова, в което има истина. Истинската, правата мисъл се явява между два контраста, т.е. между две противоположни сили. Често се говори, че някой човек е гладен, а друг – не е гладен. – Какво трябва да направи гладният, за да задоволи глада си? – Той трябва да намери отнякъде хляб. Докато е гладен, човек е недоволен. Недоволството подразбира необработена нива, на която нищо не е пусто. Като уталожи глада си, човек става доволен. – Защо? – Защото нивата му е пуста, и той очаква от нея плод. Очите на гладния са широко отворени. Докато не уталожи глада си, той не затваря очите си. Когато задоволи глада си, на лицето му се явява усмивка, признак на доволство.

И тъй, както гладът прави човека недоволен, също така много причини, вън и вътре в човека, произвеждат същия резултат. Като изучавате недоволството, ще видите, че различните причини създават различни отенъци на недоволството. За пример, недоволството на гладния се различава от недоволството на обидения. В първия случай причината за недоволството е физическа, а във втория – психическа. Някой човек е обиден, понеже окръжаващите не му отдавали нужното уважение и почит. Той иска, къде-

то отиде, да го приемат като цар: да го поставят на златен трон, слуги да тичат около него и да задоволяват най-малките му желания. Наистина, ако този човек получи почитта на хората, ще се задоволи. Значи, недоволството, от какъвто характер и да е, се превръща в доволство, когато получи нещо равноценно на себе си.

Следователно, желанията на човека, да стане учен, богат, силен, здрав, могат да се реализират и да го задоволят, само когато получи срещу тях нещо равноценно. Желаеш да станеш учен, но срещу това желание трябва да поставиш нещо ценно. Ще се запиташ, защо искаш да станеш учен. И ако си отговориш, че със знанието искаш да реализираш идеала на душата си, ти си вече доволен. Като знаете това, вглеждайте се в себе си, да разберете, на какво се дължи вашето вътрешно недоволство и как можете да го задоволите. Още преди да е изгряло слънцето, дайте нещо на недоволството си, да не ви безпокои. Дайте му златен стол, да седне на него. Щом седне на златния стол, недоволството ще каже: Щедър, добър е моят господар. Не му ли дадете нещо, целия ден ще ви безпокои, вследствие на което работите ви ще остават назад. Хората се оплакват от неуспехи в живота си. – Защо? – Те се стремят да задоволят окръжаващите, а себе си изоставят. Не, първо задоволете себе си, а после – околните. Който може да се справи със своето недоволство, той лесно се справя с недоволството на другите.

Като ученици, вие се нуждаете от нови разбирания за живота. От вас се иска нова, права мисъл. Правата мисъл води човека към определения за него път. Под понятието „определен път“ някои разбират прав път, без никакви отклонения. Други пък разбират специфичния път на всеки човек. Ето защо, и да се отклонява човек от пътя си, това не значи, че той влиза в чужд път. За пример, от

планината слиза поток, с определена посока: обаче, той среща на пътя си препятствия, ограничения, които го отклоняват наляво или надясно, без да измени правата посока на своето движение. Ако потокът измени правата посока на движението си в своето съзнание, тогава казваме, че той се е отклонил от пътя си. **Не измени ли посоката на движението в съзнанието си, той не е направил никакво отклоняване от пътя си. Същият закон се отнася и до човешките мисли и чувства. Ако в реализиране на една своя идея човек се отклонява в една и в друга посока, а в съзнанието си държи правата посока, казваме, че той не се е отклонил от пътя си.** Докато живее на физическия свят, човек неизбежно ще среща препятствия, които ще го отклоняват. Тук срещне долина, там някаква пропаст, другаде – хубава градина с благоуханни цветя и плодни дървета. Вниманието му непременно ще се отклони. Той може да се отбие тук и там, **но ако съзнанието му е будно, ще следва правия път, който разумната природа му определила.** Човек може да странствува, но никога да не се откъсва от целта на своя живот, която представлява център, около който се движи.

Неразположението, недоволството, обезсърчението, съмнението, безверието не са нищо друго, освен сили, които отклоняват човек от правия път. Страшно е, ако тези отклонения влязат в съзнанието. Обаче, докато са още в сърцето и в ума на човека, те са неизбежни. Те са задачи, които трябва правилно да се решават. За пример, някой става от сън с голямо неразположение. Защо е неразположен, и той не знае; усеща, че нещо тежи на гърба му. Тежестта показва, че или той се е натоварил, или други са го натоварили повече, отколкото може да носи. – Как може да си помогне? – Чрез изваждане на част от товара, или чрез продаването му. Ако товарът е чувал с брашно,

човек може да го продаде на някой търговец и да го превърне в сребро или в злато. Постигне ли това, недоволството и мъчението се превръщат в доволство и радост. Ако неразположението на човека се дължи на пропадане на изпит, как ще се освободи от тежестта си? В такъв случай, студентът трябва да се примири с положението си и да започне да учи още по-добре, да поправи бележката си. Има случаи, когато студентът е крайно честолюбив и, вместо да се заеме да учи, отива към реката да се дави. Това не е правилно разрешаване на задачата. Този студент решава задачата си така, както е постъпило магарето с вълната.

Натоварили едно магаре със сол. Трябвало да мине през една река. Като влязло в реката, магарето се спънало и паднало във водата. Като се вдигнало, да продължи пътя си, то забелязало, че товарът му олекнал. – Какво стана, че товарът ми олекна? – помислило си магарето. Най-после то си отговорило, че причината за олекването на товара се крие във водата. Значи, водата разрешила задачата му. Втори път господарят му го натоварил с вълна. И този път трябвало да мине през същата река. Като влязло в реката, магарето си спомнило, че водата била причина за олекване на товара му, и си казало: Ще клекна малко във водата, да се намокри товара и да ми олекне. Намокрила се вълната, но товарът станал двойно по-тежък.

Ето защо, когато обезсърченият и отчаян човек иска да се удави, първо трябва да се запита, каква тежест носи: сол или вълна? Ако носи сол или захар, нека се хвърли във водата. Тежестта му ще се стопи, ще олекне, и той ще излезе на повърхността на водата. Обаче, ако носи чувал с вълна, по-добре да не прави такъв опит. Ако се хвърли във водата, вълната ще се намокри, ще стане два пъти по-тежка, а той ще потъне.

Съвременните хора често се страхуват от неща, които не са много страшни. Една мисъл, за пример, може да плаши човека или с външната си форма, или със съдържанието си. Ако само по форма е страшна, а по съдържание не е, трябва ли да се страхувате? Или, ако по съдържание е страшна, а по форма не е страшна, пак не трябва да се страхувате. Страшна е мисълта, когато и по форма, и по съдържание внася нещо страшно в човека. За пример, дойде някой човек в дома ви, с меча кожа наметнат, и вие веднага хуквате навън. – Защо? – Мечка влязла в дома ви. Не бягайте, това е вашият приятел, който се шегува с вас. Той е страшен по форма, но не и по съдържание. Какво ще кажете, ако видите, че на леглото ви се простряла една голяма змия? Ако сте страхливи, ще изживеете ужас. Обаче, ако не сте страхливи, ще се приближите внимателно до змията, ще я пипнете и ще разберете, че тя не е жива. Значи, някой ваш близък е сложил една препарирана змия на леглото ви, да изпита, колко сте страхлив.

Като ученици, вие трябва да правите опити върху себе си, да видите, за колко време можете да се справите със своите несгоди и мъчнотии, както и със страха си. Ако сте обидени от някого, за колко време можете да се освободите от обидата? Правили ли сте опити в това отношение? Голямо влияние оказват върху нас планетите и техните аспекти. За пример, ако в някой човек Сатурн се намира в низходяща степен, тогава е засегнато честолюбието му. Ако Юпитер е в низходяща степен, засегнато е достойнството на човека. Той е недоволен, че не му се дава първо място. Когато едновременно се накърнят честолюбието и достойнството, човек се озлобява. За да се освободи от озлобяването си, трябва да му дадат първо място. Той се чувствува обиден, понеже са го подценили. С първото място, което ще му дадат, цената му се повдига. Първото място подразбира център, около който всички се въртят. – Кой

заема първо място в слънчевата система? – Слънцето. Значи, човек трябва да знае мястото на слънцето, за да бъде уважаван и почитан от всички, т.е. да го оценят справедливо. – Кой може да заеме мястото на слънцето? – **Само онзи, който излъчва от себе си светлина и топлина.**

Хората трябва да се научат да мислят и да разсъждават правилно. За пример, виждате, че един човек носи запалена свещ в ръката си. Знаете ли защо носи запалена свещ? Ще кажете, че вън е тъмно, осветява пътя си; или че е изгубил пътя си. Значи, няколко причини могат да застават човека да носи запалена свещ в ръката си. Влизате в една къща и виждате, че в една от стаите гори печка. Коя е причината за това? Без да разсъждавате много, ще кажете, че печката гори, понеже вън е студено. – Може вън да не е студено, и печката пак да гори. – Тогава причината е другаде. – Може домакинята да пече кокошка и да се нуждае от силен огън. Следователно, в пътя на разсъжденията си, човек трябва да се домогне до истинските причини на нещата, до техните вътрешни подбуди. Не се ли домогне до истинските причини на нещата, неговите разсъждения не могат да бъдат прави, т.е. не отговарят на истината. Има общи причини за явленията в живота и в природата, но има и специфични причини, на които се дължат някои специфични, частни явления. Когато се натъкне на разгадката на даден въпрос, човек е доволен.

Да се върнем към въпроса за глада. – С какво се решава въпросът за глада? – С хляба. Докато е гладен, човек мисли, недоволен е. Щом задоволи глада си, той се развеселява, става доволен и започва да пее. Наистина, каква по-хубава песен може да съществува на земята от храненето? Като яде, човек прехвърля храната в устата си, между езика и зъбите, да я сдъвче и омекчи. Този процес наричаме „песен на храненето“. Когато природата

види, че човек разбира тази песен и добре я изпълнява, дава му още по-добра храна. Ако не може да пее, този човек осиромашава. От устата храната влиза в стомаха, където се произвежда малка топлина, като реакция на храносмилането. Тази топлина събужда обич в човека, и той обиква окръжаващите. И тогава песента се съединява с обичта. Двата процеса заедно събуждат в човека подтик за работа. Следователно, всеки човек, който пее и работи с разположение, е посетен от любовта. Където влезе, любовта предизвиква прииждане на топлина. Малка е топлината, но тя произвежда топли и красиви чувства в човека. Каже ли някой, че ръцете и краката му са студени, това показва, че или кръвообръщението в него става неправилно, или топлината, която любовта произвежда, е малка.

Между любовта и страха има известно съответствие. Казано е, че любовта изпъжда страха навън. Следователно, колкото е по-страхлив човек, толкова по-малко любов има. Колкото по-безстрашен е, толкова повече любов има. Ако се страхува от най-малки неща, човек не може да очаква големи постижения. Придобивките се обуславят от хармонията между мислите, чувствата и постъпките на човека. Мисълта е свързана с мозъка, чувствата – със сърцето и с дробовете, понеже от чувствата зависи правилното кръвообръщение; постъпките са свързани с волята, т.е. със стомаха, с физическия живот на човека. Колкото по-възвишена е човешката мисъл, толкова по-голяма е връзката ѝ с духа; колкото по-благородни и чисти са човешките чувства, толкова по-голяма е връзката им с душата. Да познава човек проявите на духа и на душата си, това значи, да познава себе си.

Кой човек познава своя дух и своята душа? Който е дошъл до реалността на живота. Този човек държи кормилото на своя живот. Той е господар на своите мисли и

чувства, той сам се управлява. Каквито знания е придобил, той може да си служи с тях, може да ги прилага. Обаче, ако не познава духа и душата си, човек не е господар на себе си, не може да се управлява. Каквито знания да има, той не може да разполага с тях. Знанията му не са нищо друго, освен украшения, с които ще се окичи само за показ пред хората. За тези украшения, именно, той може да бъде критикуван.

И тъй, за да познае духа си, човек трябва да мисли право, да желае и да се стреми към целта си. С други думи казано: човек трябва първо, да се качи в главата си; после, да слезе в дробовете си и най-после – да влезе в стомаха си. Всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка трябва да минат през процесите на **мисленето, чувствуването и реализирането.** Понеже стомахът е свързан с физическия свят, ще знаете, че там се реализират всички неща. Следователно, всяко знание, което минава през трите свята – физически, духовен и умствен, носи сила в себе си. Ето защо, когато студентът се явява на изпит, трябва да бъде толкова силен в знанието си, че да е в състояние да изтръгне плода, който десетте професора са завързали с конец и здраво държат в ръцете си. Може ли да изтръгне плода от ръцете на професорите си, студентът е издържал изпита си добре. Той знае, къде са ключовете, които държат плода вързан. Щом намери ключовете, плодът пада в ръцете му. Учениците и студентите, които едва започват науките си, имат по-лесни задачи. Плодът, който трябва да вземат, е свързан само с два–три конеца. Колкото по-нагоре отиват, конците стават повече.

И тъй, когато между мислите, чувствата и постъпките на хората има известна хармония, казваме, че този човек се намира в тригон, т.е. в благоприятни условия. Човек се намира в тригон, когато между планетите, които действат

върху него, има пълна хармония. Когато желанията и стремежите на човека се реализират на земята, казваме, че той е попаднал в състояние на тригон, т.е. намерил е щастието си.

Представете си, че един беден човек минава край морето и вижда един, който се дави. Бедният веднага се хвърля в морето и спасява давещия се. Какво излиза в края на краищата? Оказва се, че давещият се бил богат човек, милионер. Веднага той взима бедния у дома си и щедро го възнаграждава.

Ще кажете, че благодарение на богатия положението на сиромаха се подобри. В случая, богатият представлява щастието на бедния човек, което се дави в морето. Сиромахът трябва да подаде ръка на щастието си, да го спаси. Когато се намери на брега, щастието ще се усмихне, ще благодари и ще каже: Умен човек си! Ние пък казваме: Това е тригон. Рядко се представя случай на човека да извади щастието си от морето.

Искате ли да бъдете щастливи, изучавайте формулите, с които природата си служи. В тях тя крие големи богатства. Всеки човек е формула, която трябва да изучавате. Колкото проста формула да е човек, той представлява интересен обект за изучаване. Все има някакво скрито богатство в него, заради което разумните и възвишени същества употребяват време и труд да го изучават.

– Само Божията Любов, само Божията Мъдрост, само Божията Истина носят пълния живот.

*

30 Лекция от Учителя, държана на
3 април, 1931 г. София – Изгрев.

Човешките идеали

– Само светлият път на мъдростта води към истината.
– В истината е скрит животът.

В миналата лекция говорихме за тригона, като едно от най-добрите условия, които човек може да очаква. За всеки човек най-доброто условие е различно. Значи, и тригонът е различен за различните хора. Да мислите, че тригонът е еднакъв за всички хора, това значи, да казвате, че всички точки са еднакво важни.

Представете си, че имате точка А. Като неизмерима величина, точката не заема никакво пространство. Следователно, тя е непроявена величина. Обаче, когато се прояви, т.е. подвижи, тя може едновременно да вземе три посоки: на дължина, на височина и на дълбочина. За пример, пътникът А се движи по планината и се оглежда на една и на друга страна, търси извор. Той е жаден, иска да утоли жаждата си. Ако отдалеч още забележи изворче, той веднага се отправя към него. Пътникът представлява точка, която се движи в права линия към извора. Значи, с това движение се образува първата посока на измерението, което точката образува – **дължина**. Понеже е дошъл на планината да се лекува, пътникът избира стръмен път, с което образува втората посока на движение – **височина**. Най-после, когато реши да слезе, той образува третата

посока на движение – **дълбочина.** При това движение, точката образува прави и остри ъгли, които се отличават един от друг по разтвора си: правият ъгъл е по-отворен от острия. Това зависи от отношенията, които разумните същества имат помежду си.

Сега се явява въпросът, защо правият ъгъл е по-отворен от острия и тъп ъгъл? Това се дължи на препятствията, които линиите срещат в пространството. Като изучаваме геометрическите фигури и тела, вие идвате до ония **вътрешни закони, които работят в разумната природа.** Същите закони се прилагат и в живота. **Ето защо, когато изучава геометрията, човек трябва да разбира нейния вътрешен смисъл, да може да си служи с нея в живота.** Тази геометрия наричаме **„жива геометрия“.** С нея си обясняваме, защо даден човек, при обработване на земята, не образува една и съща фигура. Един човек образува триъгълник, друг – квадрат, трети – петоъгълник и т.н. Това зависи от силите, с които човек разполага и от препятствията, които среща на пътя си. Тази е причината, където един човек се уморява повече от друг. Когато човек се уморява, това показва, че той е работил повече, отколкото трябва. Този закон се отнася и до умствения и сърдечния свят. Затова имаме физическа, сърдечна и умствена умора. Сегашните хора са преуморени и физически и умствено. – Защо? – Защото искат в малко време, да придобият много знания. Наистина, като постъпи в университета, младежът свършва известна специалност за четири години. Каква наука може да придобие човек за четири години? Според мене, за да свърши известна наука, човек трябва да учи поне 14 години. Веднага ще дойдат математическите и геометрически възражения, че докато свърши университет, човек ще остарее. Обаче, съществува един закон, според който, колкото повече се продължа-

ва периода на учението, толкова повече се продължава животът. Ето защо, ако искате да живеете дълго време, непрестанно учете. Ако искате да постигнете идеала си, не бързайте, не поставяйте срок, за колко време трябва да го реализирате. При това, ще знаете, че идеалът е непостижим. В стремежа си да го реализирате, вие ще имате постижения, но самият идеал никога няма да постигнете. – Защо? – Защото идеалът подразбира съвършенство. Усъвършенстването пък е въпрос на вечността. И най-великият музикант има идеал, към който се стреми, но не може да го постигне. В този смисъл, идеалът представлява нещо неуловимо, безпространствено. Такова нещо е и точката. За нея се говори, без тя да съществува. Обаче, казваме, че при движението на точката се образува права линия. Значи, дължината на линията не е нищо друго, освен живот на точката. Дължината и широчината на квадрата са пак живот на точката, но в друга степен. Страните на куба също така представляват живота на точката. Ето защо, когато говорим за правата линия, ние имаме предвид живот на точката; когато говорим за отсечка, имаме предвид отношение между две разумни същества. Ако начертаете една права линия на дъската, казвате, че тя съществува. – Ако я заличите, съществува ли тя? – Не съществува. Следователно, реални неща са тия, които съществуват и които никога не се заличават. Всички останали неща, за които говорим, наричаме относително реални.

Често се говори за реални и нереални неща, за реален и нереален живот. Като не могат да се домогнат до реалността на живота, хората наричат относителните неща реални, а нереалните – непостижими. В същност, абсолютно непостижими неща са неразумните. Всяко разумно и постижимо нещо е реално. За пример, ако без знания и условия човек започне да създава някакъв свят, това желание е

неразумно и нереално. Друг е въпросът, ако човек разполага с големи знания и с благоприятни условия. Най-малко той би могъл да пресъздаде своя вътрешен свят. Това е една разумна и постижима задача. Всеки човек трябва да прави усилия, да приложи труд и работа, за да измени своя вътрешен свят. Това се постига чрез съзнателна работа и самовъзпитание. Като работи с любов и постоянство, човек може да постигне всичко.

Разправят за един момък, студент в някой от европейските университети, как станал един от видните борци. Един ден той гледал, как американските борци се състезават. Той казал нещо по адрес на един от борците, който му ударил една плесница и го повалил на земята. Силно засрамен и обиден, студентът станал, изчистил праха от дрехите си и се скрил между публиката. Той се заканил да отмъсти на борeца, но мълчаливо, не се решавал да се разправя с него, защото се страхувал да не получи още една плесница. Студентът измерил добре силите си и разбрал, че с такъв човек не се излиза на двубой. Обаче, той започнал да се упражнява физически и минал същата школа, която видният борец изучавал. След десетгодишна усилена работа, той се явил на сцената, където същият борец вдигал с едната си ръка един голям кон с кончето. Той се приближил към него, вдигнал го с едната си ръка във въздуха, заедно с коня и кончето, и после го сложил на земята. Изненадан от това, борецът го запитал: Кой си ти? – Аз съм онзи, на когото преди десет години ти удари една плесница и го търколи на земята. – Признавам те за мой учител.

Това може да е анекдот, може да е факт. Важно е, че съществуват големи юнаци в света. За нас е важен примерът дотолкова, доколкото виждаме, какви постижения може да има човек при силно желание и големи усилия. Ще

кажете, че е невъзможно човек да вдига с една ръка, друг някой, който е вдигнал във въздуха голям кон и конче. Докато си представяте нещата от гледището на вашето съзнание и на вашите възможности, наистина, това е недопустимо. Обаче, ако разглеждате нещата през очите на някой ангел, това е нищожно. Ангелът може да си играе с планетите, както децата – с камъни. В пътя на развитието си, човек може да постигне много неща. **Това, което днес е невъзможно за него, след време става възможно и постижимо.** Хората казват, че Бог е създал света, но като си представят Бога, **не могат да излязат вън от съзнанието си.** Те мислят, че Бог е като тях. И тогава си казват: Възможно ли е, един човек като нас да създаде такъв обширен свят? Това е невъзможно. Щом е невъзможно, ще излезе, че Бог не съществува. Значи, за някои хора е по-лесно да приемат мисълта, че Бог не съществува, отколкото да признаят съществуването Му, без да имат представа за Неговата форма и възможностите, с които Той разполага.

Дръжте в ума си мисълта, че всичко е възможно. – При какви условия? – При разумните условия на живота. Където е разумността, там са постиженията. Мнозина живеят неразумно, а очакват постижения. След всичко това се разочароват. Който върви по пътя на неразумното, тое е осъден на разочарования. За да не се разочарова, човек трябва да изследва обектите, към които се стреми; да знае, къде го водят – в пътя на разумността, или на неразумността. **Следвайте пътя на разумността, който води към постижения.** Дръжте тази мисъл в ума си, като математическа формула.

Сега, нека всеки от вас си зададе въпроса, какво иска да постигне. Като ученици, вие, навярно ще искате да придобиете знания. Добре е човек да има знания, но тряб-

ва да разполага със сила, да ги носи. Знанието е товар, който само силният може да носи, без да се умори. Ако питате мене, аз бих желал да имам само една клечка кибрит, с която да си служа при всички трудни моменти в живота си. Ако изпадна в тъмнина, ще запаля кибрита и ще осветя пътя си. Щом пътят ми е осветен, работите лесно се нареждат. Това, което мога да направя за себе си, ще направя и за другите. Какво по-голямо благо мога да желая от това, да светя на хората, да виждат, къде ходят и как живеят. Една клечка кибрит, една светла мисъл, едно добро чувство и една добра постъпка струват повече от най-голямото знание, което обременява човека. Само ония знания имат смисъл, които повдигат човека и го правят лек. С тези знания той може да обиколи цялата вселена.

Съвременните хора се натъкват на големи противоречия и се питат за причината на тия противоречия. Когато човек сложи един предмет близо до очите си, той вижда само част от него, вследствие на което изпада в неяснота. Неяснотата създава противоречията. – Какво трябва да направи човек, за да вижда нещата ясно? – Той трябва да ги отдалечи от себе си. Представете си, че изучавате земята. Ако я гледате отблизо, ще виждате само част от нея. За да я виждате цяла, трябва да се качите някъде в пространството, оттам да гледате. Колкото повече се изкачвате, толкова по-добре ще виждате земята. Обаче, най-после ще дойдете на такова разстояние, от което няма да виждате ясно. Земята става все по-малка и мъчно можете да я изучавате. Оттам вадим заключението: за да виждате нещата ясно и да нямате противоречия, вие трябва да ги поставите на определено разстояние от себе си. Поставите ли ги по-далеч, или по-близо от този предел, те пак

стават неясни. Значи, противоречията се дължат на неяснота, на неразбиране на нещата.

Сега се явява друг въпрос: защо човек не може да постигне своите идеали? – Защото ги е поставил близо до себе си. Отдалечете идеалите от себе си, за да ги постигнете. – Възможно ли е това? – Не само, че е възможно, но и в действителност е така. Според вас, непостижимото е далеч, а постижимото – близо. Според мен е точно обратно: постижимото е далеч, непостижимото е близо. Как ще постигнеш положителното, истинско знание за земята, ако я сложиш близо до себе си? Земята е грамадно тяло. За да я разгледаш от всички страни, трябва да я сложиш на такова разстояние от себе си, че да стане видима от всички страни. На същото основание, казвам: Идеалът е грамадно нещо, от близо нито се обхваща, нито се разбира. Сложи идеала си далеч от себе си, или ти се отдалечи от него, за да го изучиш, познаеш и постигнеш. Ще кажете, че това е софизъм. – Не, това е абсолютна истина. Изучавайте живота, изучавайте себе си и ще видите, че наистина, колкото по-близо до очите си сложите своя идеал и се стремите да го постигнете, толкова по-големи мъчнотии и противоречия ще срещнете, без да ги постигнете. Отдалечите ли го от себе си, мъчнотиите и противоречията постепенно намаляват.

Да се върнем към основната идея на науката. – За какво служи науката? – Тя е метод, с който си служи човек за реализиране на своите идеали. И природата си служи с науката, т.е. разумните и възвишени същества си служат също с науката. В този смисъл, ние казваме, че всяка идея може да се реализира. Важно е човек да знае условията, при които дадена идея може да се реализира. В помощ на това иде науката. Ще кажете, че много идеи са останали нереализирани. Причината за това се крие или в идеята,

или в непознаване на условията за нейното реализиране. Всяка разумна идея е постижима и може да се реализира. Въпросът е до времето, дали по-рано, или по-късно ще се реализира. В пътя на реализиране на една своя идея, човек се натъква на известни качества в себе си, които или го спъват, или му помагат. Ако си въобразява много, той може да се спъне. – Коя е причината, където той си въобразява, че може да направи повече, отколкото са възможностите му? – Луната. Значи, луната влияе върху въображението на човека. Слънцето пък понякога влияе върху тщеславието на човека. Той започва да си мисли, че е нещо повече, отколкото е в същност. Обаче, както луната, така и слънцето оказват и добро влияние върху човека. Луната разраства идеята му, а слънцето внася красота в нея. Ето защо, когато се стреми да реализира известна идея, човек придобива големи знания. Ако не може веднага да реализира идеята си, поне ще проучи условията за реализирането ѝ, а същевременно изучава себе си. **Великото нещо е да изучава човек себе си.** За това е казано още от старите гърци: **„Познай себе си!“**

Мнозина се интересуват от планетите, искат да знаят, на какво се дължи влиянието им върху земята, както и върху отделните хора. За пример, те питат, знае ли луната, че действува върху въображението на човека? Като тяло, луната не съзнава това, но като съвкупност от разумни сили, тя съзнава действието си върху земята и живите същества по нея. Най-малкото, вие можете да си представите, че луната се управлява от разумни същества, за пример, от един ангел, който я върти на една и на друга страна, вследствие на което ние я виждаме от земята цяла, или в различните ѝ фази. Ще кажете, че това не е научно доказано. Това е хипотеза, може да е вярна, може и да не е вярна. Много хипотези и теории съществуват в науката,

едни от които са доказани, а други – недоказани. Бъдещето е пред вас. То ви носи **възможности** за откриване и доказване на непознатото и незнайното в света.

В науката е доказано, че когато две тела се срещнат и се ударят, между тях се образува топлина. Този закон е физически и гласи: при търкането на две тела се образува топлина. Следователно, когато се стреми да реализира идеала си, човек неизбежно среща препятствия, с които се сблъсква. От сблъскването се образува топлина. Понякога тази топлина може да бъде толкова голяма, че телата изгарят. В случая, човек се попарва, и идеалът му изгаря. Щом идеалът му изчезне, той трябва да го замести с нов. Изобщо, човек никога не трябва да остава без идеал. Голям или малък, той непременно трябва да има идеал. – Защо? – Защото идеалът дава импулс, подтик, движение на човека. – Колко идеала трябва да има човек? – Най-малко един и най-много – три. Единият идеал ще бъде на физическия свят. Той се отнася до неговото тяло – **да бъде здрав.** Вторият идеал има отношение към неговото сърце – **да бъде добър.** Третият идеал има отношение към неговия ум – **да бъде умен.**

Къде е умът на човека? Той се определя от посоката, към която се движи. По отношение на земята, човек се намира в перпендикулярно положение. Седалище на неговия ум е главата. Посоката на главата е нагоре. Значи, умът на човека е отправен към центъра на слънцето. Главата е началото на движението. Започне ли да се движи, най-напред човек повдига главата си. Тя дава направление на ума. Ако от главата до краката на човека, т.е. ако от центъра на слънцето към центъра на земята теглим права линия, получаваме перпендикуляр, по който могат да се образуват различни ъгли. Големината на тия ъгли зависи от замаха на движението, което човек прави. Колкото по-

учен и даровит е човек, толкова по-големи ъгли образува при движението си. Следователно, за да имате ясна представа за даден човек, преди всичко, вие трябва да измерите дължината на линиите, както и големината на ъглите, които се образуват на главата, на лицето и на ръката му. Колкото по-хармонично е отношението между линиите и ъглите на главата, на лицето и на ръката на даден човек, толкова по-добре е развит той. От правилното съотношение между тия линии и ъгли съдим за пътя, по който човек е вървял. Един ден, когато завърши развитието си, човек ще има кръгла форма, във вид на кълбо. Днес рисуват човека във форма на яйце. Когато стане кълбо, той ще вижда от всички страни и към всички посоки. Това няма да бъде на физическия свят – в друг свят ще бъде. Астролозите рисуват главата на човека като кълбо, около което поставят 12-те планети. Значи, на физическия свят човек представлява слънцето, заобиколено с планетите. Той се счита за господар на слънчевата система. Но това се отнася до космическия човек, а не до обикновения. Когато говорим за космическия човек, ние имаме предвид неговото влияние върху земята и върху останалите планети.

Ние говорим за космическия човек, но този въпрос е страничен, той няма практическо приложение. Единствената цел, която ни заставя да говорим за него, е да видите, към какво трябва да се стреми човек. Ако космическият човек представлява проява на вселената, малкият човек пък представлява вселената, изявена в микроскопическа форма. Затова, именно, наричат човек **микрокосмос или малка вселена**. Значи, всичко, което ни обикаля, всичко, което става във външния свят, има отражение и в човека, когото наричат малка природа. Ако човек представлява вселената в миниатюр, къде в същност се намира той? Главната квартира на човека е някъде в тялото му, но къде

именно, той сам трябва да си отговори. Това е задача, която всеки сам трябва да реши. Понякога човек чувствува, че живее в главата, понякога – в сърцето. В същност, той не е нито в главата, нито в гърдите, нито в стомаха. За да си отговорите отчасти на този въпрос, не се отказвайте изведнъж от старите си разбирания. Сложете старите разбирания под краката си, новите – в главата, а реалните – в сърцето. Значи, идеалните неща ще поставите над главата си, а тия, които предстоят за реализиране – в сърцето. Ако не вложите в сърцето си една добра мисъл, тя не може да се приеме и от ума. Ето защо, вложете доброто в сърцето си, за да се приеме от ума и реализира чрез волята. Ако една добродетел не мине през сърцето и през ума, тя не може да се реализира.

Казвате: Каква полза ще ни принесе реализирането на една добродетел? – Ще бъдете здрави. Всяка идея, всяка добродетел, която може да се реализира, допринася нещо за здравето на човека. Направете опит, да се убедите в истинността на думите ми. Ако някой от вас страда от треска, нека вложи в себе си мисълта, че иска да оздравее, да посвети живота си на реализиране на едно добро, велико дело. Като вложи тази мисъл в ума и в сърцето си, тя ще започне да работи в него, и в скоро време треската окончателно ще мине. Така той ще опита резултата на своята мисъл. Ако идеята му даде добър резултат и той оздравее, това показва, че тя е проработила. Всяка идея, всяка добродетел, която може да се реализира, първо подобрява здравето на човека. След това тя се отразява на мисълта и човек започва да мисли право. Най-после се отразява на сърцето; човек изпитва приятни чувства и разположения.

Някои мислят, че ако човек мечтае, или работи с идеи, нищо не постига. Добре е човек да мечтае. Ако си сиро-

мах, добре е да си мечтаеш, как ще си направиш хубава къща, как ще се облечеш, ще се ожениш, ще имаш добра жена и добри дечица. Какво от това, че като излезеш от мечтите си, ще видиш, че си бос и окъсан, с празен стомах и празна кесия? Поне ще бъдеш по-лек от онзи, който не мечтае и разполага с всичко. От двамата аз бих предпочел човека с мечтите, понеже е лек, по-лесно ще го нося. Бог помага на бедните, на страдащите, на мечтателите. Мечтае онзи, който страда. – Кого лъжат в света? – Мечтателя. За да не го лъжат, той трябва да прави сметките си навреме, да не ги отлага. Отложи ли ги за след няколко дни, непременно ще бъде излъган. Понеже мечтателят не прави сметките си навреме, всякога остава излъган. Като изпадне в това положение, той става смешен и за себе си, и за окръжаващите.

Ще приведа един анекдот, да видите, как страданията на един човек причиняват радост на друг. Един учен, който се занимавал десетки години с научни изследвания, по невнимание, набол крака си на една игла. Колкото и да се мъчел да я извади, иглата влизала все по-навътре. Той престанал да прави своите изследвания, все за иглата мислел. Най-после му дошло на ум, да отиде при някой хирург, който да извади иглата от крака му. Хирургът го прегледал и сполучливо извършил операцията, извадил иглата от крака. Същевременно, той се зарадвал много, защото тази игла именно, го навела на идеята, как да я приспособи към шевната машина, върху откритието на която той работел отдавна. Хирургът се обърнал към пациента си с думите: Господине, благодаря, че дойдохте при мене за помощ. Вашето страдание е причина на моята радост.

Следователно, вие трябва да знаете, че страданията се създават от добри и разумни същества. Те винаги съчета-

ват нещата така, щото страданията, мъчнотиите, злото, като сили в природата, да принасят своите добри плодове, както за пострадалия, така и за окръжаващите. С това природата регулира силите си. Тъкмо това показва, че страданията се причиняват от добри и разумни същества, а не от глупави. Колкото по-големи са страданията, толкова по-добри и по-разумни са съществата, които ги причиняват. Ето защо, радвайте се, ако някое разумно същество ви мъчи. То има някаква разумна цел. Ако не разбирате този закон и започнете да викате, колкото повече викате толкова повече ще ви мъчат. За предпочитане е да ви дойде някаква болест, отколкото да се отклоните от пътя на доброто. Ето защо, когато влезете в духовния път, всичко, което ви се случва, е все за добро: боледувате ли, страдате ли, губите ли, падате ли, умирате ли – всичко е за добро.

Изпитанията и страданията имат за цел да ви предпазят от по-големи злини, на които ще се натъкнете. Колкото и да не ви е приятно това, което ви се случва, кажете си: За добро е. Колко лошо има в това, че някой човек умрял? Той отишъл при баща си и майка си да получи наследството, което му се пада, и отново да се върне на земята. Ще кажете, че сте направили много усилия, за да извършите една добра работа, а излязло друго нещо, което не сте очаквали и желали. – Нищо. Пак си кажете, че е за добро. Днес още не виждате доброто, но после ще го видите. Знайте, че зад неприятните работи се крие нещо приятно. Иначе, то не би станало. Бог допуща да стават само разумни неща, т.е. такива, в които доброто е скрито. Има неща, които не трябва да стават, но въпреки това, стават. Те се подчиняват на други закони. Обаче, във всички неща, които са допуснати от Бога, се крие нещо разумно и добро. Някой страда, че го уволнили от работа-

та, която обичал. Нека си каже, че уволнението му е за добро. Няма да се мине много време и ще го назначат на по-висока служба. Как щяха да му дадат тази работа, ако не му отнемат първата? Вместо да казват „всичко е за добро“ българите си служат с поговорката: „Всяко зло за добро“.

Като ученици и като млади хора, вие трябва да се откажете от старата философия на живота, която води към обезсърчавания и отчаяния. Защо се обезсърчавате? Ако имате някакво страдание или изпитание, мислете, как да се справите с него. Човек трябва да бъде герой, да не изпада в малодушие. Всички хора не носят еднакво страданията си. Едни носят по-леко, други – по-тежко. Колкото по-весел и жизнерадостен е човек, толкова по-лесно се справя с мъчнотиите си.

Двама души, отчаяни от живота, решили да се удавят. Единият бил весел, шеговит, а другият – песимист. Като се срещнали около ръката, единият запитал другия: Защо си дошъл тук? – Ще се удавя. – Ами ти? – И аз съм решил да се удавя – отговорил веселякът. Първият се готвил да се хвърли във водата, когато веселякът го хванал за дрехата и му казал: Слушай, като си решил да се давиш, съблечи дрехите си. С дрехи човек не се дави, не потъва лесно. С това той заставил другаря си по участ да се засмее. После веселякът продължил: Я по-добре да се съблечем и да се окъпем, вместо да се давим. Съблекли се и двамата и се окъпали. Водата произвела известна реакция върху тях, освежила ги и те казали: Добре направихме, че се окъпахме, вместо да се давим.

И тъй, щом се натъкнете на някаква мъчнотия, кажете си: Къде съм тръгнал да се давя, и то облечен? Чакай да съблека дрехите си. Съблича̀нето на дрехата подразбира освобождаване на ума от мъчителната мисъл. Кажете ли

си така, вие ще се засмеете. А смехът разрешава въпросите. Когато детето се роди и се засмее, от него ще стане човек. Не се ли засмее, то или е мъртво, или ще умре. Човек се смее, когато схваща комичната страна на нещата. По-добре е човек да схваща комичното в живота, отколкото да вижда все драматичната и трагична страна.

И тъй, във всичко, което става, виждайте добрата страна. Не казвайте, че условията са лоши, че животът ви е тежък. Ако не можете да се справите с тези условия, никога не можете да се домогнете до по-добри. Ако сегашният живот е тежък, бъдещият няма да бъде по-добър. Първо ще минавате през реки, през мочури. Докато излезете на сухо, на чисто и приятно място, ще газите вода до колене, ще тъпчете в калта. Радвайте се, обаче, че всичко е за добро. Вярвайте, че всичко, което се случва в живота на онези, които любят Бога, е за добро. Като вярвате, ще се насърчите и ще работите. Всякога и за всички има работа.

Съвременният живот се нуждае от работници и от творци за великото дело. Всеки може да работи, може и да твори.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

31 Лекция от Учителя, държана на
10 април, 1931 г. София – Изгрев.

Разумност и светлина

Т. м.

Казва се, че човек трябва да бъде разумен. Мислите ли, че това, което е разумно за един човек, е разумно за друг? Някой казва, че е неразумно да се излиза вечер в тъмнината из града. И всеки, който излиза вечер на разходка, е неразумен. Оттук ще извадим заключението, че всеки, който не излиза вечер, а само през деня, е разумен. Това е твърдение на неколцина. Всички хора не мислят така. Друго твърдение: който спи вечер, е разумен и нормален човек; който спи през деня, е неразумен и ненормален човек. И по този въпрос всички хора не мислят така. Вярно е, обаче, че е разумно и нормално човек да спи вечер, а през деня да бъде буден и да отива на работа. Значи, разумността има отношение към светлината, а неразумността – към тъмнината. Затова, именно, естествено е човек да спи вечер, а да бъде буден през деня. Казвате, че когато спи човек, съзнанието му се оттегля. – Може ли, в същност, съзнанието да се оттегли? – Не може, защото не е нещо материално.

Какво разбирате под понятието оттегляне или отклоняване на съзнанието? В същност, съзнанието ли в човека се отклонява, или друго нещо? Представете си, че две лица, А и В, могат да се срещат само вечер. Лицето В е преследвано от лицето Д, вследствие на което е принудено

да се крие денем и да излиза само вечер. Лицето А има приятелски отношения към В и желае да го види, да поговори с него. За тази цел А взима фенерчето си и тръгва към В, да се срещнат. Понеже е тъмно, А осветява пътя си с фенерчето. Обаче, щом чуе стъпки, той веднага загасва светлината, скрива фенерчето си. Лицата А и В остават на тъмно и пак се разговарят. Обаче, ако стъпките на Д се приближават към тях, те престават даже да говорят. Около тях настъпва пълен мрак. Значи, тъмнината не означава оттегляне или отклоняване на съзнанието, но оттегляне на светлината. Ето защо, когато човек спи, не казваме, че съзнанието му се оттегля, но казваме, че светлината на съзнанието временно се отдалечава, оттегля или отклонява. Същото се отнася и до говора на човека. Докато говори, човек е в светлина; щом престане да говори, той загасва светлината. Затова, когато двама души се обичат, те се разговарят; ако не се обичат, не говорят. Наистина, когато някой човек ви се разсърди или е недоволен от вас, веднага млъква, престава да ви говори. Приятелят ви привлича, а неприятелят – отблъсква. Затова пред приятеля си ще бъдеш отворен, а пред неприятеля си – затворен.

Като говорим за привличането и отблъскването, ние имаме предвид известни закони. Привличането подразбира закон на свобода. Само ония същества се привличат, между които има стремеж, обич. Само ония същества се привличат, между които съществува някакво желание. Детето минава отдалеч покрай една круша, но то веднага се отбива от пътя си и отива при крушата. – Защо? – Плодове има на нея. Детето обича круши, то няма да се отбие от пътя си. То поглежда към крушата, вижда плодовете ѝ, но понеже няма желание да яде круши, няма любов към тях и продължава пътя си. Следователно, човек се привлича само от ония предмети и същества, към които има разполо-

жение и любов. Няма ли разположение към тях, те не го привличат. Ако пък има неразположение към тях, те даже го отблъскват. Привличането подразбира още **правилна обмяна между сили, които си хармонират.** За пример, двама души се привличат по мисъл, по чувства и по действия. От взаимното им привличане, ние съдим за хармонията, която съществува между тях.

Често чуваме да казват, че някой човек има привлекателна сила, а друг – отблъсквателна. Значи, първият има особени чувства, чрез които привлича хората. На какво можете да уподобите човека, който привлича, и на какво – онзи, който отблъсква? Който има привлекателна сила, той е подобен на конус, обърнат с върха надолу. Доближи ли се някой до него, веднага слиза до дъното на конуса. Който отблъсква, подобен е на конус, обърнат с върха нагоре. Щом се доближи някой до него, веднага се отблъсква, не може да се задържи в никоя негова точка. Който привлича, е долина; който отблъсква – планински връх. Всичко се стича в долината; всичко иде от планината.

И тъй, когато говорим за привличане, имаме предвид разумните същества. Привличане става между две разумни същества, като между два полюса. В закона за привличането отношенията между съществата не са както в обикновените човешки отношения – силният привлича слабия. В закона за привличането слабият и силният привличат еднакво. Докато е малко и лежи в люлката си, детето привлича майката; когато детето започне да пълзи, майката го привлича. Значи, в закона на привличането отношенията между съществата са разумни. Всяко привличане, в което насилието взима участие, е лишено от разумност. Всички сили, които са изгубили разумността си, са станали физически. Когато всички сили в човека се превърнат във физически, в него се извършва процес на сгъстяване,

на втвърдяване на материята. Докато материята се е сгъстила само, без да се втвърди, все има някаква разумност в нея. Обаче, втвърди ли се материята съвършено, разумността ѝ се изгубва.

Като ученици, вие трябва да се стремите да бъдете разумни. Аз говоря за тази разумност, която носи живот и светлина. Щом известни действия отнемат живота и светлината на човека, те не са разумни. Каква разумност има в обесването на един човек? Каква разумност има в саркастичния език на един човек? Сарказмът е нож, който пробожда човека. Срещнете ли такъв човек, стойде далеч от него. Има словесен, умствен, чувствен, религиозен сарказъм. Какъвто и да е сарказмът, все ще нарани човека. Той не е нищо друго, освен киселина, която разяжда. Наистина, саркастичните хора имат повече киселина в организма си. Как може сарказмът да се трансформира в нещо безвредно? Той трябва да се сипе в мед. Така се образува приятно, разхладително питие. Всеки може сам да си направи такова питие. Вземете три чаени лъжички мед, прибавете към тях малко лимонена киселина. Всичко сложете в чаша вода, около 200-250 грама вместимост. Направете същото и със сарказма, **да се впрегне на работа. Оставите ли го дълго време свободно да действа, той ще разяде нежните части на организма. В известни случаи той действа и като отрова. Саркастичните хора са големи песимисти. Те гледат мрачно на живота.**

Като говорим за ден и нощ, за светлина и тъмнина, ние имаме предвид психическите дни и нощи, а не физическите. **„Нощ“ в психически смисъл на думата разбираме онова състояние, което е лишено от общ център и от светлина.** За всеки живот, лишен от светлина, казваме, че се намира в тъмнина, в нощ. Живот без идеали е живот на нощта, на мрака. Страшно е положението на човека,

който е лишен от идеали. Той се движи като в мрачна нощ, без направление и цел. Изпадне ли в нощта на живота, човек не може да работи. – Защо? – Няма условия за работа. Добрите условия са в деня, а неблагоприятните – в нощта. Всеки подтик, всеки импулс показва, че човек живее в зората на деня. Когато импулсът, подтикът изчезва от човека, той изпада в неописуем мрак, граничещ със смъртта. Дойде ли нощта и смъртта пристига. Пукне ли зората, смъртта изчезва. Много естествено! – Може ли водата да замръзне при 100° топлина? – Невъзможно е. Където е светлината, там смърт няма. Тъмнината обаче, съкращава живота и привиква смъртта. Значи, животът се съкращава не от външните условия, а от вътрешните. Наистина, какво струва външната светлина, ако вътрешната отсъства? Защо се убива младежът, който е облян от слънчева светлина и обкръжен от любовта на своите близки? Ден ли е в душата му? Не, дълбок мрак е обхванал душата му, нощ го е покрила. **Внесете един светъл лъч в ума на младежа, отворете душата му за Божествения ден, и той ще бъде спасен.**

Следователно, изпаднете ли в мъчнотии и противоречия, **пазете се да не загасите вътрешната светлина в себе си** и кажете: Има условия, при които мога да разреша тази мъчнотия. Кажете ли, че е невъзможно да разрешите мъчнотията си, вие сами се спъвате. Всичко е възможно в света. – Как ще се справим със злото? – Знайте, че ако може злото да ви мъчи, доброто има по-големи възможности. Ако смъртта разполага с възможности, животът има по-големи. Ако глупостта, омразата, безлюбието имат право да съществуват, още по-големи са правата на разумността, на знанието и на любовта.

Като ученици, вие трябва да мислите право. **Натъкнете ли се на някаква отрицателна мисъл, поставете сре-**

щу нея една положителна. Ще кажеш, че искаш да станеш учен. Това не е достатъчно. Ако станеш такъв учен, който пренася знанията на предшествениците си от едно място на друго, това и фурнаджията прави. И той пренася хляба от едно място на друго, но това все още не е наука. Има смисъл да станеш учен, но да носиш благото за всички хора. **Истински учен е онзи, който, чрез идеите си, внася светлина в умовете на хората. Не е наука онази, която отнема светлината от ума на човека.** Какво става с човека, като се отнеме светлината на ума му? Той обезумява, не знае, какво прави. Понякога е страшно да обезумее човек, но понякога той става безвреден. И в едния, и в другия случай не е добре; човек трябва да бъде разумен, да се ползва от светлината на своя ум.

Какво в същност, представляват добрите и разумни хора и какво – лошите и неразумни? Добрите и разумни хора са кесии, пълни със злато; лошите и неразумни са празни кесии. Добрите хора са пълни пушки, понеже знаят, кога и къде да стрелят; лошите хора пък са празни пушки. Обаче, понякога добрите и лошите хора разменят ролите си в живота: добрите хора ходят с празни пушки, а лошите – с пълни. Какво трябва да стане в живота, за да дойдат нещата на местата си? – Добрите хора трябва да приспят лошите и да сменят пушките си. Като се събудят от дълбокия си сън, лошите хора ще се чудят, какво е станало, че пушките им не убиват. Добрите хора трябва да бъдат по-умни от лошите. Не проявят ли своята разумност, те ще се намерят в положението, за което се казва в един от стиховете на Евангелието: „Синовете на тъмнината са по-умни от синовете на светлината".

И тъй, за да се справяте лесно с мъчнотиите си, не преставайте да учите, да придобивате знания. Не подценявайте силите на своя противник. Тръгнете ли на път, взе-

мете всичко, което ви е нужно. Каквито мъчнотии и да срещнете, не се обезсърчавайте. Съмнението, безверието, обезсърчаването са качества на лошите хора, на същест-вата, които живеят в тъмнина. Обаче, като „по-умни“ от синовете на светлината, те слагат отрицателните качества на гърбовете на добрите хора и ги заставят да носят чужд товар. Искат, не искат, добрите хора носят чуждия товар и си казват: Няма какво да правим, ще носим, животът е такъв. **Отрицателните качества не принадлежат на добрите и на разумните хора. Те са присадки, от които трябва да се освободят.**

Следователно, щом се натъкнете на една чужда присадка, счупете я и я хвърлете далеч от себе си. Човек е роден за доброто, а не за злото; човек е роден за любовта, а не за омразата. **Злото, омразата, безверието са дошли отпосле, като примеси в живота.** Като е дошъл на земята, човек трябва да бъде в съгласие с Първия Принцип на живота – с Любовта, към която се стремят и добрите, и лошите хора. Любовта е вътрешна необходимост за всички живи същества. Ето защо, и разбойниците, които крадат и убиват, се обичат взаимно. Те знаят, че без любов няма живот. Загубят ли любовта си, работата им пропада. Обаче, чувате някои добри хора да казват, че само с любов не може да се живее. – Какво разбират под тези думи? – Те искат да кажат, че за да проявят любовта си, трябва да бъдат умни. Значи, любещият трябва да има отличен ум.

Сегашните хора разискват върху различни въпроси, но в края на краищата, казват: Животът трябва да се подобри – и се подобрява; трябва да станем учени – и стават учени; трябва да бъдем добри – и стават добри. Всичко, което човек твърди, може да се реализира. Едно е нужно, обаче: да знае законите и условията, при които може да развива своите добродетели и способности. Човек може

да стане учен, добър, силен само при известни условия. Ако не знае законите и условията за постигане на своите желания, той се натъква на големи противоречия и мъчнотии. Преди да бъде добър, човек трябва да бъде силен, да упова на себе си. Отвън може да му съдействат, но той трябва да уповава на себе си, на своите вътрешни сили.

Дръжте в ума си мисълта, да не прекъсвате връзката си със светлината. Вие сте слезли от света на светлината, минали сте през луната, за която се казва, че няма живот в нея и оттам сте дошли на земята. Как е станало това, не знаете. На земята вие сте в положение на човек, който присъства на събрание, в голям салон, между много хора. Салонът е добре отоплен и осветен, но кой е направил това, никой не знае. Всички седат, очакват да дойде някой да им проповядва. Какво ще им проповядва, това ще се познае от последствията. Човек прилича на печка. Кой го е запалил и той не знае. Кога се палят печки? – Когато външните условия са неблагоприятни. Топлината и светлината на човека са дадени, за да се справя с мъчнотиите на живота. Интуицията, т.е. Божественото чувство в човека, също помага за ориентирането му в живота. По интуиция той лесно схваща нещата, но как се е домогнал до това разбиране, сам не може да каже. Знание, придобито по пътя на интуицията, мъчно се доказва.

Дръжте в ума си основната мисъл на лекцията: ползвайте се от **науката за справяне с мъчнотиите си.** За да постигнете това, никаква тъмнина не трябва да допущате в ума си. **Пазете светлината на ума си и топлината на сърцето си.** Какво мислят хората около вас, това не трябва да ви смущава. Важно е мисълта ви да бъде права. Права мисъл е тази, която не спъва процесите на мисленето, на дишането, на кръвообръщението и на храненето. Мисълта е права, когато не спъва човешките постъпки.

Мисъл, която спъва коя и да е област на човешката дейност, не е права. Задачата на човека е да изправя кривите си мисли и да дава път на правите. Като реши задачата си на земята, човек влиза в други светове, където му се дават по-мъчни задачи. Радвайте се, че ви предстоят мъчни задачи, защото постепенно влизат в по-горни класове.

Човек е дошъл на земята да учи, да придобива опитности. Като страда и като се радва, той решава задачите на своя живот. Чрез сълзите пък той разтваря твърдата материя, прави я година за обработване. Казвате, че някой страда, пъшка. Нека пъшка, да раздухва огъня. И ковачът пъшка, духа, а с това раздухва огъня. Огънят в човека представлява неговата мисъл. Човек трябва да работи, а като работи, все ще се натъкне на някаква мъчнотия, която ще предизвика сълзи и пъшкане. Следователно, радвайте се, когато плачете и пъшкате. – Защо? – Все ще изработите нещо. Страшно е положението на човека, когато не плаче и не страда. Той преждевременно е умрял. Ето защо, дойдат ли страданията, спомете си стиха, който Христос е казал: „Блажени страдащите, защото те ще се утешат".

Т. м.

*

32 Лекция от Учителя, държана на
17 април, 1931 г. София – Изгрев.

Опитности в живота

Размишление.

Има едно съществено разбиране на живота, от което зависи бъдещето на човека. Под думата „бъдеще“ разбираме онова съдържание на живота, което предстои на човека да го реализира. Човек говори за своето минало, настояще и бъдеще, без да знае замисъла на **Първия Принцип** по отношение на него. Той знае само едно, че има стремеж към нещо велико. Този стремеж именно, го заставя да работи, да се труди, да придобива знания и опитности.

Сегашните хора се намират пред много неизвестности. Те често се запитват, кой е създал света, как е създаден и т.н. Трудни въпроси са тези, но те искат да ги разрешат лесно, като по калъп. Това е невъзможно. За да създаде две линии, или един ъгъл, като посока на движение, природата е изразходвала десетки и стотици години. За да създаде един, два или повече пръсти на човешката ръка, с известно разстояние между тях, природата също е изразходвала стотици и хиляди години. Можете ли да мислите, че решаването на трудните задачи се постига в един ден и то с този ум, с който човек днес разполага? Ако за създаване на вселената природата е употребила най-малко милиард години, мислите ли, че с един замах можете да си отговорите на въпроса, как и кога е създадена вселената?

Милиарди години са нужни на човека за обясняване на тези въпроси. Човек може да има частично разбиране на въпросите, но това още не включва цялата истина.

Представете си, че един философ има много знания, разбира нещата, но не може да ги събере на едно място. Колкото и да желае, той не може да ги изкаже, няма средства, пособия, с които да ги предаде. То е все едно, да го заставите да налее всичката вода от океаните и моретата в една чаша. Каквото и да прави, той ще се намери в невъзможност. Чашата е малка, събира едва 200-250 г вода. Ето защо, каквито схващания и познания да имате за света, не можете да ги съберете в една чаша.

И тъй, да мисли човек върху нещата и да ги познава, това са две различни неща. Всеки има право да мисли, но мисленето още не е знание. Мислиш логически, правилно, но мислиш и неправилно. Правата мисъл представлява подпорната точка на човешкия живот, но това още не е цялата постройка. Човек се подпира на една или на две патерици, според случая. Ако мисълта му е права, една патерица е достатъчна; ако не е права, той има нужда от две патерици. С две патерици ходят обикновено инвалидите, с една патерица ходят овчарите. Благородните хора и аристократите ходят с бастун. Защо носят бастун, и те не знаят. Магът носи магическата пръчка в себе си, но знае, защо я носи. Чрез нея той проявява своята мощ. Когато учителят държи тебешир в ръката си и той знае, защо го държи. Не може ли да си служи с него, тебеширът губи своя смисъл. Учителят цапа ръцете си с тебешира и употребява излишно време и енергия, докато се изчисти. Ето защо, добре е човек да знае, защо прави едно или друго нещо, защо говори по един или друг начин и т.н.

Мнозина искат да знаят всичко. Това е невъзможно. Да знаеш всичко, това значи, да събереш всичката вода в

една чаша. – Ама искам да зная съдържанието на твоята философия в две думи. – Това е невъзможно. И да искам да ти предам една философия в резюме, това е невъзможно. Все ще остане нещо недоизказано и необяснено. Тъкмо това, определя стремежа на душата към постигане на известен идеал. Душата се стреми към своя идеал, защото е непостижим. Ако беше постижим, нямаше да бъде идеал. – Никога ли не може да се постигне? – Идеалът е постижим само във вечността. – Защо? – Защото, колкото по-високо се издига човек, толкова по-велик и необятен става идеалът му. Радвайте се, че има велики и непостижими неща, които движат духа и душата напред и нагоре.

Следователно, както и да си обяснявате нещата, все ще остане нещо неразбрано, скрито, тайно; все ще остане някаква загадка. Тази загадка кара човека да се стреми да я разреши. За пример, виждате две успоредни линии и веднага се запитвате, какво означават. Те посочват пътя – нищо повече. – Ами кой се движи по този път? – Щом линиите са успоредни, по тях се движат две разумни същества. – Какъв път ще извървят? – Ако пътят е навсякъде еднакъв, двете прави ще запазят разстоянието си една от друга. Обаче, ако правите линии не са еднакво здрави по цялата си дължина, някъде ще стане огъване. Както виждате, пътят на човека може да е определен, известен, но въпреки това, той среща изненади и неизвестности. Това показва, че видимото крие в себе си невидими и неизвестни неща, наречени тайни. Ако двете прави линии представляват две въжета, от тежестите, които окачвате на тях, те могат да се огънат или в средата, или на краищата си.

Сега, ако означим човешкия характер с въже, на краищата на което действуват силите на ума и на сърцето. това въже може да се огъне по един или по друг начин, според съпротивата, която силите му оказват. За пример, ако силите на ума и на сърцето са слаби, а волята – силна,

въжето ще се огъне при точките, където действуват силите на ума и на сърцето. Този случай ни представя човек със силна воля, т.е. с морал. На него всякога може да се разчита. Обаче, ако крайните точки на въжето, където действуват силите на ума и на сърцето, са здрави, а средната точка – мястото на волята – слаба, огъването ще стане, именно в средата. Този случай ни представя човек със слаба воля – на него не може да се разчита. Оттук вадим следното заключение: когато волята на човека е слаба, той слиза надолу; когато волята му е силна, той се качва нагоре, т.е. възлиза. Значи, ако умът и сърцето са силни, а волята – слаба, човек слиза; ако умът и сърцето са слаби, а волята – силна, човек възлиза.

Това е отношение между силите на физическия свят. Така се пази равновесие на земята. В духовния и в Божественя свят силите на ума, на сърцето и на волята са еднакви. Те се представят като страни на равностранен триъгълник. Като изучавате проявите на волята, добре е да наблюдавате, под чие влияние се намира тя: под влиянието на ума, или на сърцето. Проявите на волята в двата случая ще бъдат различни. Добре е да изучавате тия прояви, за да придобивате повече опитности.

Като ученици, вие трябва да изучавате **закона на равновесието**, чрез който можете да регулирате силите на ума и на сърцето си. **Волята се явява като равнодействаща между силите на ума и на сърцето.** Обаче, има случаи, когато умът и сърцето действуват сами. Тогава умът трябва да вземе надмощие, т.е. мислите трябва да регулират чувствата. Когато човек пада на земята, това показва, че мисълта му се прекъсва. Следователно, не прекъсвайте връзката на мислите си. Това подразбира съсредоточен, концентриран ум.

Човек трябва да мисли право, да не се страхува. Уплаши ли се от нещо, той губи съзнание и припада. Много хора, които минават за герои, лесно губят съзнание. Достатъчно е да видят мечка в гората, за да припаднат. Мечката обаче, минава край тях, без да ги засегне. – Защо? – Тя никога не напада страхливи хора. Тя знае, че ако яде месото на страхливи хора, ще придобие техния характер. Постъпвайте и вие като мечката. Натъкнете ли се на нещо, което не носи никакво благо за вас, не го бутайте.

Един млад момък отишъл да слугува при един богат господар. Последният решил да изпита честността на слугата си. За тази цел той извадил пред него една голяма торба със златни монети и започнал да ги брои. Слугата видял това, но се престорил, че нищо не вижда. Когато господарят преброил парите, слугата следял, къде ще остави торбата. Вечерта, когато господарят легнал да спи, слугата взел торбата и напуснал дома на господаря си. Осигурен, че придобил голямо богаство, той заминал за чужбина. Като отворил торбата да види с какво богатство разполага, той разгледал внимателно златните монети, но останал изненадан – те били фалшиви – жълти тенекийки. Като видял, че опитът му излязъл несполучлив, слугата се върнал при господаря си, извинил се за прегрешението си и помолил, да го приеме отново на работа, но вече без пари. – Защо се изповядал слугата? – Защото грешката му била малка, откраднал такива пари, които не стрували даже сто лева. Ако торбата беше пълна с истински златни монети, той не би се върнал при господаря си. А сега слугата е готов да работи без пари, с надежда, че ще се добере до торбата с истинското злато.

Това, което става със слугата, става с всеки човек. Всеки човек преживява вътрешни борби: той ту пада, ту става, докато един ден напълно изправи живота си. Когато

се услови за слуга при някой богат господар, той взима торбата му със злато и избягва. Като види, че парите са фалшиви, връща се при господаря си, изповядва погрешката си и моли да го приеме в дома си, да му служи без пари. Като мине известно време, той пак задига торбата на господаря си, пак се изповядва за направената погрешка, докато един ден задигне торбата с истинското злато. Но господарят е умен. Той оставя торбата с фалшивите пари пред очите на слугата си, а истинското злато крие в касата си, където го заключва. **Никой не може да откраднe златото на господаря.**

Кой е този господар? – Природата. Тя е вложила своя капитал в тялото на човека, но никой не може да я излъже, да открадне нейното злато. Какви са отношенията на човека към нея, тя не се интересува. На негово разположение тя оставя торбата с фалшивите пари. Дали той ще задигне цялата торба, или част от нея, и за това не иска да знае. Важно е, че никой не може да открадне чистото ѝ злото. Човек може много пъти да краде фалшивите ѝ пари, да бяга от нея и да се връща, да изповяда погрешката си, но тя все мълчи, не го съди, не го морализира. Тя казва: Щом искаш да останеш при мене, свободен си. **Тя всичко оставя на разположение на човека, но торбата си със злато на никого не дава – държи я под ключ.** Торбата със злато на природата не е нищо друго, освен скритите таланти и способности. Ако се домогне преждевременно до един от тия таланти, човек престава да работи. Ще го видите добре облечен, с бомбе на главата и бастун в ръка, ходи натук–натам, нищо не работи и минава за благородник.

И тъй, когато изучавате човешкия характер, спирайте вниманието си върху линиите на главата, на лицето и на ръката. Колкото по-правилни са тия линии и организмът по-добре устроен, толкова по-устойчив е човек в морално отношение. От това зависи, доколко човек е способен за

работа. Каква тежест може да вдигне човек със слаб лост? За големи тежести разумният човек си служи с здрави лостове. Ако лостът се счупи, ще вземете друг лост. Какво ще правите, обаче, ако имате само един лост? За да не се счупи, ще го намалите. При това положение, трябва да приложите по-голяма сила. Това значи, да разчитате на своите сили. Следователно, ако лостът е здрав, може да бъде дълъг. Тогава ще разчитате на него. Ако лостът е слаб и къс, ще разчитате повече на себе си, на своите сили. Ако не можете да съкратите лоста, нито да разчитате на силите си, по-добре не се докосвайте до тежестта, да не направите някаква пакост. Ето защо, ако крайните точки на вашите сили, т.е. умът и сърцето ви са слаби, ще приложите в действие волята си.

Тежненията на всички хора днес е към добър живот. Добрият живот подразбира тъкане, т.е. устройване или организиране на бъдещото тяло на човека. Мислите, чувствата и постъпките на човека представляват материала, от който се тъче новата тъкан. – Кога ще стане това? – Не е важно. След десетки или стотици години вие ще се намерите пред завършен процес. Ако е разумен, човек може да живее 120 години и да използва правилно вложения в него капитал. Като е работил добре, следното прераждане ще има придобивка една единица. В това отношение, природата не е много щедра. Тя дава малко, но иска този материал да бъде добре обработен. Доколко и как е работил човек на земята, това се вижда на лицето му. То е свидетелство за неговата работа. По лицето се чете, какви мисли и чувства са вълнували човека. Затова, именно казваме, че мислите, чувствата и постъпките на човека определят неговото щастие.

И тъй, докато е на земята, човек разполага с три пособия за развитието си: с ума, сърцето и волята. Ако кажем,

че човек има още и душа, и дух, повечето хора ще ги отрекат. – Защо хората не признават душата и духа? – Защото не ги виждат. Душата е царска дъщеря, която е заобиколена със слуги, придворни и адютанти. Когато излиза на разходка, тя сяда в своята каляска, потънала в цветя, скрита от погледите на любопитните. Умът е нейният адютант, сърцето – придворната ѝ дама, а волята – момъкът, който служи за посредник между нея и поданиците ѝ. Човек живее, докато душата го посещава; прекъсне ли се връзката между душата на човека, последният заминава за другия свят. Това заминаване наричаме „смърт“. Апостол Павел е казал, че ако тялото, т.е. временното жилище на човека, се разруши, той ще живее във вечното жилище, където душата пребивава. Докато дойдете до вечното жилище, ще живеете на земята в тленното си тяло, чрез което ще изучавате законите, по които умът, сърцето и волята работят. Щом влезете в областта на ума, ще работите със закони, специфични за ума. Влезете ли в областта на сърцето, ще работите със законите на сърцето. Не можете да смесвате законите на ума със законите на сърцето. Затова е казано, че за всяко нещо има закон.

За следващия път пишете върху темата: „Действията на ума, на сърцето и на волята“.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

33 Лекция от Учителя, държана на
24 април, 1931 г. София – Изгрев.

Разумно прилагане

Размишление.

Днес всички хора се стремят към придобиване на знания. Прав е този стремеж, но като придобият знанието, малцина могат да го приложат разумно. Повечето хора гледат на знанието като на забава. Защо им е това знание, как ще го приложат, те не знат. В това отношение те приличат на човек, който обича да яде различни сладкиши. Всеки ден той ходи ту в една, ту в друга сладкарница, без да придобива нещо. Посещаването на сладкарниците става за него навик, но какво му допринасят те? Ако се запита, станал ли е по-здрав от употребата на сладкишите, сам ще си отговори, че не е станал по-здрав. **Станал ли е по-умен и по-добър?** Нито по-умен е станал, нито по-добър. **Да бъде човек здрав, умен, добър, това значи да има сили в себе си, да издържа на противодействията, които среща в природата. Знание, което не може да помогне на човека в мъчнотиите и противоречията, които среща в живота си, не е истинско.** Под думата „истинско знание“ разбирам онова, което човек е приложил и с което може да си служи при всички условия. Знанието трябва да стане плът и кръв на човека, както хлябът естествено се възприема и усвоява от организма.

Следователно, като говорите за знанието, ще правите разлика между познаване теорията на нещата и разполага-

не със знанието, като със своя собственост. Всеки може да научи теорията на електричеството, но малцина могат да произведат електричество. Ще кажете, че има машина за това. Не е въпрос до външните машини. Важно е човек да произведе електричество в себе си, по вътрешен начин. Всеки може да научи теорията на светлината, но малцина могат да я произвеждат в себе си. Както можете да завъртите ключа на електрическите лампи и да стане светло около вас, така човек може да повдигне мисълта си и да произведе светлина в себе си. Ще кажете, че това е невъзможно. За умния, за добрия и за здравия човек е възможно. За глупавия, за неразумния и за слабия човек това е невъзможно. Силният човек може да носи хиляда килограма тежест на гърба си, но слабият не може. Значи, понятията „възможно и невъзможно“ са относителни. Наистина, докато дойде до реалността на нещата, до тяхната абсолютна същност, човек живее в относителния свят. Тази относителност съществува навсякъде в живота: и в науката, и в религията, и в музиката, и в изкуствата.

Всички хора се натъкват на относителността в живота и търсят вечното, неизменното в света. Още във времето на Христа се яви един богат младеж да пита, какво да направи, за да придобие вечен живот. Христос му отговори, но той не можа да изпълни това, което му се каза. И до днес още този човек не е намерил вечния живот. Той продължава да задава същия въпрос. Казвам: Търсите ли вечния живот, свържете се с Бога. Направите ли тази връзка, Бог всякога ще бъде на ваша страна. Той ще ви заведе в абсолютния живот, където няма измяна и промяна. Явява се въпрос: Как може човек да се свърже с Бога? Със знанието си, със силата си, с богатството си? Ако е въпрос за знание, за сила, за богатство, Бог разполага напълно с тях. Човешкото е нула пред Божественото. Значи, нито

умът, нито богатството, нито възможностите на човека са в състояние да привлекат вниманието на Бога. **Едно нещо може да спре Неговото внимание – човешкото сърце.** Казано е в Писанието: „Сине мой, дай ми сърцето си". Значи, в сърцето на човека се крие нещо ценно, заради което Бог го иска.

Като ученици, вие трябва да разбирате нещата. Не е достатъчно само да броите до милиони и билиони; не е достатъчно само да работите с числата, да ги събирате, изваждате, умножавате и делите; не е достатъчно само да познавате, кои числа са цели и кои – дробни. Човек трябва да гледа на числата не само като на количествени величини, но и да разбира техния вътрешен смисъл и взаимна връзка. За пример, всички казват, че знаят, какво нещо е единицата. Обаче, без двойката единицата не може да се разбере. После говорите за дробите и пишете: $^{1}/_{2}$, $^{2}/_{3}$, $^{3}/_{4}$, $^{4}/_{5}$ и т.н. Вие разглеждате дробите като части от единицата, от цялото, но в тях се крие нещо, което още не познавате. Ако пишете на ученика двойка, той плаче, страда – плаши се от нея. Според мене двойката е най-мощното число в света. То е врата, през която можеш да влезеш и да излезеш. С числото две човек може да работи.

Работете с числата, изучавайте ги, за да проникнете във вътрешния им смисъл. Чрез числата вие можете да си обясните всички състояния, през които минавате. Днес сте доволни, радвате се, но стане нещо и на другия ден вече сте недоволни, гневни. Защо сте недоволни? Търсите причината, обяснявате си я по един или друг начин, но недоволството не ви напуща. Недоволството е сила, която съществува в природата и засяга всички живи същества. Опитайте се да застанете на пътя на една пчела-работничка, да видите, какво ще направи. Тя веднага ще ви ожили и ще каже: Не стой на пътя ми! Ако се доближите до някое

куче, което яде месо, или кокал, веднага то ще започне да ръмжи срещу вас. Дойдете ли до човека и тук ще се натъкнете на нещо, което ще ви причини някаква обида, от която ще бъдете недоволни. Ако срещнете приятеля си на улицата и той не ви поздрави, вие веднага се обиждате. Защо не ви е поздравил? Или не ви е видял, или бил неразположен, а може и съзнателно да не е искал да ви поздрави. Важно е, че вашето честолюбие се е засегнало и вие сте недоволен. Казвате: Той не поздравява и аз няма да го поздравявам. Сега вие трябва да знаете, как да се справите с обидата. Цярът на обидата струва два лева. Купете си един грам дървено масло и намажете честолюбието си. Обидата веднага ще мине. Дървеното масло, за което сте платили два лева, се крие в приятеля ви. На другия ден той ви среща на пътя и казва: Ще ме извиниш братко, вчера ме болеше стомахът. Видях те, но от болки не можах да те поздравя. С тези думи обидата се заличава. – Ама той не казва истината. – Това е негова работа. Твой дълг е да вярваш на приятеля си. Ако не вярваш, сега ти ще го обидиш. Ти си негов приятел, а не съдия. Ако той лъже, ако не говори истината, има кой да го съди.

Помнете: съществува един свят, където хората не могат да лъжат. Каквото кажат, там всичко се реализира. Затова, именно, Христос казва, че за всяка празна дума човек ще отговаря. Какво ще бъде положението на човека, който лъже, че е болен. Щом не говорите истината, той ще се разболее. И после, ще не ще, трябва да изкупва погрешката си. Всяка празна дума се реализира. С това природата изразходва част от своите енергии, за които плаща онзи, който е предизвикал тия енергии. Никой няма право да изразходва напразно енергиите на природата. Тя държи точна сметка за тях и глобява всеки, който нарушава законите ѝ.

Ще приведа един пример от живота. Дали е действителен случай, или анекдот, не е важно. Ние ще го използваме. Един румънски свещеник пътувал с трен за един град. По едно време той извадил главата си от прозореца на вагона, да разгледа добре местността, през която минавал. Вън духал силен вятър, който отнел шапката му от главата. Свещеникът се намирал в трудно положение и си помислил: Какво ще правя без калимавка? Без да мисли много, той дръпнал дръжката във вагона, която служела за даване знак за тревога и тренът веднага спрял. По даденния сигнал, кондукторът веднага се отправил към купето, откъдето идела тревогата и строго запитал: Какво е станало? – Калимавката ми падна от прозореца – отговорил свещеникът. Наистина, тренът спрял, свещеникът взел шапката си, но за спиране движението на трена му наложили такава глоба, която той не забравил през целия си живот.

Поуката, която може да извадите от този пример, е следната: не мислете, че сте свободни да правите каквото искате. Не мислете, че можете да вървите против законите на природата. Вървите ли против разумните закони на природата, тя ще ви наложи големи глоби, които цял живот ще плащате. Не мислете, че можете да си играете с ключовете на природата, както искате. Всеки ключ е закон. Дойдете ли до един от тези ключове, ще мислите дълго време, как да постъпите. Ако се съобразявате със законите на разумната природа, никакви глоби няма да плащате. – Какво трябваше да направи свещеникът? – Щом иска да гледа през прозореца, той трябва да свали калимавката си и да остане гологлав. Ако пък не предполага, че вятърът е силен и ще задигне шапката му, по-добре да я остави на полето, отколкото да спира трена.

Следователно, когато човек изважда главата си през прозореца на природата, трябва да свали калимавката си. – Какво представлява калимавката? – Това са превзетите човешки идеи и теории. Искаш ли да гледаш към природата, освободи се от своите криви разбирания и теории. Сложи ги настрана, да не ти пречат. В дадения случай може и без теории и без калимавка. – Кой е сложил тази калимавка на главата на свещеника? – Владиката. – Значи, пред владиката ще се явява с калимавка, а пред природата – без калимавка. Природата не търпи никакви калимавки. Тя иска да види човека свободен, гологлав, без никакви превзети идеи и теории. В света човек се подчинява на известни условности, но природата не търпи такива. Природата е пратила човека на земята гол, написала е в сърцето му своите закони и за тях държи сметка. Тя иска да види човека в пълна изправност по отношение на тези закони. Всичко друго, което той впоследствие е придобил, тя хвърля настрана. Позволи ли си да се застъпва за изхвърленото и да се бори с природата, скъпо ще плати.

Има разумни положения, които човек трябва да зачита. За пример, разумно е той да се облича според условията на природата, а именно: зиме с дебели дрехи, лете – с тънки. Разумно е, когато човек влиза в банята, да се къпе, да съблече дрехите си. Влезе ли с дрехи, ще мине за ненормален. Водата има отношение към тялото на човека, а не към дрехите му. Когато човек се къпе, водата трябва да действа направо на тялото му. Когато пере дрехите си, водата върши друга работа – тя има предвид чистотата на дрехите.

Сега се явява въпросът, кога човек трябва да бъде облечен и кога – гол. Щом слиза на земята, човек първо се облича с плът, а после облича плътта си с дрехи. – Защо не остане само с първата си дреха, т.е. с плътта си? – По

две причини: от една страна той има задължение към тялото си, а от друга – към окръжаващата среда. Докато живее на земята, човек не може да бъде свободен, да се проявява, както намира за добре. Щом е станал видим, облечен в плът и кръв, човек трябва да спазва известни условности. Друг е въпросът, ако той не беше слязъл на земята и беше останал невидим. Като невидим, човек е свободен да прави, каквото иска. Стане ли видим, той сам се ограничава. Влезе ли в едно общество, човек е длъжен да спазва реда и порядъка, който съществува там. Мнозина искат да се проявяват свободно, да не зачитат реда и порядъка на обществото, за да покажат, че са оригинални. Оригиналността е вътрешно качество, а не външно. Ако изявява външно своята оригиналност, човек минава за ексцентричен.

Следователно, докато има отношение към индивидите, към обществата и към народите, човек трябва да се съобразява с техните нрави и обичаи. Човек трябва да има отношение към лица, общества и народи, които стоят по-високо от него. В този случай, той ще спазва техните нрави и обичаи, ще се подчинява на известни условия, но същевременно се ползва от тях. Това наричаме ние отношение. Обаче, влезе ли във връзка с лица, общества и народи, които стоят по-ниско от него, той не се ползва, нищо не придобива от тях. Тази връзка не представлява никакво отношение. Ето защо, под думата „отношение“ ние имаме предвид само такива връзки, които повдигат човека. Връзки, които не го повдигат, наричаме забави. Те лесно се късат и развързват. Отношенията разбират трайни връзки, а забавите – временни и преходни. За пример, чрез очите човек има отношение към светлината, чрез ушите – към звука, чрез носа – към миризмите, чрез устата и стомаха – към храната, чрез кожата – към състояния-

та на материята. Изгуби ли тия органи, човек губи и отношенията си към природата. Обаче, държи ли органите си в изправност, човек се намира в трайни и правилни отношения с природата. Като наруши отношенията си към природата, човек започва да страда. За пример, мнозина страдат от това, че няма кой да ги обича. Те искат да дойде някой при тях и да изяви специфична любов. Такава любов изисква специфично отношение. Само онзи може да те обича така, който е получил нещо от тебе, с което се е повдигнал. Не може да те обича човек специфично, ако не си му дал нещо ценно. Чудни са хората, като търсят специфичната любов. Бог, Който им е дал живот, ги обича, но те не са доволни от тази любов, търсят друга. Родителите им се грижат за тях, обичат ги, но пак са недоволни. Братята и сестрите им ги обичат, но и тази любов не ги задоволява. Те търсят друга любов, външна. – Защо им е тази любов? – Да ги разширят. В този случай човек представлява езеро, което разчита на водите от близките реки. Когато реките се вливат в езерото, последното се разширява. Какво придобиват реките в този случай?

Като ученици, вие трябва да знаете, че специфичната любов е невъзможна. Тя съществува в съзнанието на човека, но не и в съзнанието на природата. От гледището на своя личен живот, човек търси специфична любов. Един ден, когато се издигне над личността си, той ще разбере, че такава любов не съществува. Да се стреми човек към специфична любов, това значи, да отиде със своята чаша при някой извор и да иска да тече водата само за него. Изворът му казва: Сложи чашата си в мене, гребни си вода, колкото искаш и продължавай пътя си. Водата, която носиш в чашата си, е специфична за тебе. Обаче, **останалата вода принадлежи на много същества: на треви и цветя, на мушици, на животни, на хора.** – Ама аз

искам да течеш само за мене, само аз да се ползвам от твоята вода. – Това е невъзможно. Бог е Любов, която принадлежи на всички живи същества. Благодари за любовта, която в даден момент се излива само заради тебе и повече не желай. Малкото благо, добре използвано, дава повече от всички блага в света, но неизползвани.

И тъй, дойдете ли пред извора, не се стремете да съберете всичката му вода във вашата чаша, но направете едно разумно усилие, да впрегнете енергията на водата му в работа, да я превърнете в светлина. Щом светне около вас, ще свети и на окръжаващите. Вземете тогава книгата си и четете на неговата светлина. Каквото разберете и приложите от прочетеното, то ще ви причини радост. Само при това положение, изворът ще ви обича. Обаче, ако искате да го обсебите само за себе си, всеки ден ще се натъквате на недоразумения, спорове и противоречия.

Стремете се към любовта, която можете да превърнете в светлина, а светлината – в знание. Следователно, да обичаш някого, това значи, да разбираш неговото естество, за да се ползваш от светлината и знанието му. Който те обича, той е учен, силен, добър човек. Само ученият, силният и добрият човек може да обича. Който се домогне до любовта на такъв човек, трябва да бъде разумен, да се ползва от знанието, силата и добротата му. Не сте ли разумни, вие ще получите от любещия ви човек такива уроци, които ще помните за вечни времена. След това ще казвате, че сте разочаровани от любовта, че животът няма смисъл и т.н. Това са празни думи и лични тълкувания.

Днес ви говоря за вътрешните, разумни процеси в природата, а не за човешките разбирания. Докато живее със своите лични разбирания, човек постоянно се съмнява: в природата, в окръжаващите, даже и в себе си. Изпадне ли в такова крайно съмнение, той сам се осъжда на

смърт. В първо време изпада в голямо мъчение, недоволство, вътрешен смут. За да излезе от това положение, той трябва да признае съществуването на **великата разумност** в света, която управлява всичко. Приеме ли тази разумност, той ще вложи доверие и в природата, и в окръжаващите, и в себе си. Ето защо, съветвам ви: Ако искате да не ви бие природата, вярвайте в нея, вярвайте в себе си. Всяко живо същество е част от разумната природа, с която никой не може да се бори. В този смисъл, разумното може да поучава неразумното, но не и обратното. Който престъпва законите на природата, плаща контрибуции. Природата е внимателна и добра към всички, които изпълняват нейните закони. Противопоставят ли се на законите ѝ, тя ги налага на общо основание. Природата не позволява да си играете с нея.

И тъй, несполуките в живота на хората се дължат на техните вътрешни противоречия. Ако е господар на положението си, човек не може да бъде в противоречие със себе си. Обаче, щом изгуби положението си на господар, той изпада във вътрешни противоречия. Само онзи човек е свободен от противоречия, който има правилни отношения към Божественото Начало в себе си. Щом наруши отношенията си, Божественото започва да го възпитава. То му дава такива уроци, които остават паметни за вечни времена. По този начин Божественото повдига човека, помага за неговото развитие и напредък.

Да се върнем към числата. Казвахме, че числото две е най-мощното, непобедимо число. Следователно, числото две не е нищо друго, освен любовта. Затова, именно, казваме, че любовта е единствената мощна сила, която от нищо не се огъва. Двойката е в състояние да огъне даже единицата. Като цяло число, двойката е непобедима, но като дроб, във вид на $^{2}/_{3}$, т.е. във вид на отношението 2:3,

двойката вече се влияе от числото три. Тройката представлява детето. Значи, само детето, т.е. тройката е в състояние да предизвика любовта на майката – на числото две. Кое от двете числа е по-силно – двойката или тройката? В дадения случай тройката е по-силна, защото влияе на двойката – най-мощното число. Под думата „дете“ ние не разбираме формата дете, но принципа, който представлява детето. Какво дете е онова, което расте, става възрастен човек и после остарява? Дете, което остарява, не е истинско дете. Старият човек не съдържа вече силите на числото три. Изобщо, всички неща, които остаряват, представляват сянка на Битието. Всичко, което постоянно се изменя, наричаме сянка. За пример, ако характерът на човека постоянно се мени, той е сянка на истинския характер. В този смисъл, когато казваме, че някой човек има характер, подразбираме нещо постоянно, устойчиво, неизменно. Характерът може да се уподоби на извор, който тече десетки, стотици години, без да измени качеството на водата си. Колкото време и да извира, както и да се менят условията, водата му остава чиста и неизменна. Това значи, човек с характер. В него умът, сърцето и волята му, през всички времена и епохи, остават едни и същи. Могат ли златото, среброто и платината да се изменят? На каквито действия и да се подложат, те запазват свойствата си. Затова тези метали наричаме благородни. Ето защо, проявите на човешкия характер могат да бъдат различни, но по естество характерът не трябва да се изменя. Щом характерът на някой човек се е изменил, това показва, че в естеството му е влязъл някой чужд елемент от нисък уровен. За да се върне в първото си положение, човек трябва да изхвърли този елемент от характера си. За да не изпада в областта на сенките или на нереалността, човек трябва да се кали, да изработи в себе си характер. Ето защо, от

човека се искат две неща: сърцето и умът му да бъдат устойчиви. С други думи казано: Човек трябва да има ум и сърце, които да се проявяват по различен начин, но никога да не се изменят.

Между характера и любовта съществува известно подобие. И двете имат много прояви, без да се изменят. Тази е причината, задето хората търсят характерен и любещ човек. Те могат да разчитат на него, като на канара в бурно море. Оттук ние отиваме по-далеч и казваме: Единствената сила, на която човек може всякога да уповава, е Божията Любов. Обичайте Бога, за да ви обича и Той. Бог е възлюбил човека още преди създаването, но и човек трябва да Му отговори с любов. Това е първото правилно отношение, което съществува между човешката душа и нейния Създател. Без тази взаимна любов животът не може да се прояви. Ако не обича Бога, човек ще потърси любовта на подобния си, която ще му причини големи нещастия и страдания. – Защо? – Защото е попаднал на същество, което не стои по-високо от него. В търсене на любовта, човек се заблуждава и попада там, където не трябва. Когато две същества се намират на една и съща плоскост, за пример, на правата A ———— B, между тях не става никакво движение. Те имат еднакви разбирания, еднакви стремежи, вследствие на което се явява известен застой. Обаче, ако едно от двете същества се повдигне по-високо, правата AB взима наклонено положение. Между съществата вече се явява известно движение, което се проявява като мисъл. Ето защо, между любовта на двама души, единият трябва да стои по-високо, да внася тласък, подем, сила в другия. Обикновено онзи, който обича, стои по-ниско от този, когото обича. Когото обичат, той стои по-високо, да пръска светлина и знание в пътя на онзи, който го обича.

И тъй, стремете се към същества, които стоят по-високо от вас. Обаче, от време на време, тия същества трябва да са готови да слизат при вас, да ви повдигнат. От една страна вашият стремеж към тях, от друга страна тяхното слизане до вашия уровен, стават причина за растенето ви. Така действува Бог върху човека, затова казваме, че човек може да люби само Бога. Дали ще Го намерите проявен в човека, в животното или в растението, това не е важно. Възлюбете Бога и в малкото, и в голямото същество, и не се страхувайте. В стремежа си към Бога трябва да бъдете внимателни, да не изпаднете пред някаква измама, да мислите, че сте видели Бога, а в същност сте далеч от Него.

Любовта подразбира правилни отношения между съществата. Който стои по-високо, той слиза; който стои по-ниско, възлиза. Ако в любовта на две същества не става слизане и възлизане, тя не е истинска. Ако в любовта им няма даване и вземане, отношенията не са правилни. Каквито са отношенията между две разумни същества, такива отношения трябва да съществуват между разумната природа и човека. Разумната природа е виден професор, от който човек се учи. Тя стои на известна висота и оттам предава уроците си. Когато човек не разбере нещо от нейните уроци, тя слиза до него, отваря книгите си и започва да чете.

Мнозина се запитват, къде е разумността в природата. – Където и да пипнете, все на нея ще попаднете. От вас зависи, как ще я видите и разберете. Къде е разумността на цигулката: в лъка, в струните, или в самата цигулка? Където стъпват пръстите на цигуларя, там е разумността. Всеки тон съдържа известна разумност. Който разбира разумността, той може да се ползва от нея; който не я разбира, той е глух и сляп за нея.

Днес повечето хора минават за учени, за знаещи. Те казват, че мнозина знаят, а като дойдат до приложение на знанието си, отстъпват. Това не е знание. Ние наричаме истински учен онзи, който твори и прилага. Каквото казва, той го прави. Ние наричаме истински любещ онзи, когото никаква сила в света не може да победи. А тъй, да говори само за любовта, без да разполага с нейните сили, това не е любов. Истински любещия никакъв куршум не го лови. Опитайте се да го стреляте, да видите, каква сила крие той в себе си. Колкото пъти го стреляте, толкова пъти той ще върне куршума ви назад. Така постъпва и природата. Ако се опитате да говорите по неин адрес празни думи, т.е. да хвърляте куршуми срещу нея, тя ще ви ги върне назад. Тя ще ви хване за ушите, ще ви разтърси добре и ще каже: Така не се отнася с майка. Майката куршум не я лови, но тя не позволява на неразумните деца да си играят с нея.

Сега аз обръщам вниманието ви на Великото, към което се стремите. **Човек се определя от това, към което се стреми.** – Къде е човекът? – В машината, която се стреми към постигане на някаква велика цел. За да имате ясна представа за човека и неговото място, ще приведа следния пример. Имате един локомотив, машинист и определена цел за движение. Машината е приготвена за път. В определен час машинистът тръгва на път. Той има определен пункт, който трябва да стигне за дадено време. Защо трябва да стигне на това място, той не знае. Пред него стои не само един пункт – много пунктове трябва да мине той, пътят му е дълъг. Във вагоните има пътници; всеки от тях се стреми към точно определена цел, която трябва да постигне. При това, за пътника е важен и часът на пристигането. Какъв е стремежът на пътника, нито локомотивът знае, нито машинистът. Последният има отношение към локомотива, но не и към отделния пътник. Ето

защо, искате ли да знаете, къде е мястото на човека, търсете го в пътника, в неговия **непреривен стремеж към Великото и Необятно Начало в света.** Машинистът представлява огнището на човека, където огънят се раздухва, а локомотивът е несъзнателното и механическо начало в човека.

И тъй, **реално в човека е само онова, което се стреми към Първата Причина.** Само то е неизменно. Всичко друго в човека, което е подложено на постоянни промени, представлява средства, пособия, от които той се ползва. Без трен, като съобщително средство, ние не можем да пристигнем на определеното време до своята цел. Ще кажете, че и без трен може. Не може без трен. Ние трябва да бъдем точни, да пристигнем навреме до определената цел. Първото условие за разумен живот е **точността.** Ако не си точен, ти не можеш да реализираш желанието си. Когато е точен, човек знае, какво иска, колко неща иска и за колко време ги иска. Той знае, че не може да изпие десет литра вода в продължение на един час. Това се отнася и за сърдечния, и за умствения свят. Както е невъзможно да изпие човек десет литра зода в един час, също така е невъзможно да реализира десет желания или десет идеи в един час. Точно определено е, за колко време човек може да реализира една своя мисъл или едно желание. Обаче, сто грама вода в един час и детето може да изпие. Значи, разумните неща са възможни за всички, а неразумните – за малцина. Разумно употребени нещата, всякога дават добри резултати.

Т. М.

*

34 Лекция от Учителя, държана на
1 май, 1931 г. София – Изгрев.

Обикновени и необикновени идеи

– Чрез светлата любов се постига красотата в живота.

Ще прочета 150 Псалм, който представлява хваление на Господа,

Задача. Четете този Псалм всеки ден в продължение на една седмица. Извадете по-важните мисли от него, а след това нека всеки се опита, да съчини един Псалм. Как ще хвалите Господа, ако нямате китара и не знаете да свирите?

Казано е в Псалма: „Хвалете Го с псалтир и китара; хвалете Го с тъпан и ликуване; хвалете Го със струни и със свирки; хвалете Го с доброгласни кимвали; хвалете Го с възклицателни кимвали!“

„Всяко дихание да хвали Господа! Алилуя!“

Как ще хвалите Господа, ако нямате тези инструменти? В Псалма се говори за псалтир, за китара, за тъпан, за кимвали, за доброгласни свирки. – **Къде ще намерите тези инструменти? – В човека.** – Отворете сърцата и умовете си за Господа, и те ще запеят и засвирят със своите интрументи и ще Го възхвалят.

Този Псалм е писан преди повече от две хиляди години, но и до днес не е изгубил цената си. – Защо? – Защото

съдържа необикновени идеи, т.е. идейни мисли. Необикновените идеи са безсмъртни, остават за вечни времена и епохи. Те са подбни на златото. Обикновените идеи, обаче, са временни, преходни, както книжните пари. Че е така, проследете мислите, които минават през вашия ум, и сами ще различите обикновените от необикновените идеи. Когато през ума ви мине една обикновена идея, втори път не искате да се спирате върху нея. – Защо? – Като смъртна идея, в нея има нещо горчиво, кисело, което показва, че е станало слабо ферментиране. Дайте на детето един горчив хап против треска и опитайте се след това да му дадете втори хап. Много време трябва да го залъгвате, докато го заставите да вземе хапа. Мине ли през ума ви една необикновена идея, вие често я повтаряте, мислите върху нея, споделяте я с близките си, разработвате я. Приятно ви е да се занимавате с нея. Много естествено! Тази идея е злато. Тя е безсмъртна. Колкото пъти и да я прекарвате през главата си, тя става все по-богата, но не се изменя.

Коя е идейната мисъл в прочетения Псалм? – Хваленето на Господа. Да хвалиш Господа, това е безсмъртна, необикновена идея. Хвалете Господа през всички времена и епохи, през вечността, защо Той е вечен. Как ще Го хвалите, това е въпрос, който има отношение към времето. На всяко време ще Го хвалите по различен начин: някога с китара, някога с кимвал и тъпан; някога със свирки, с флейти и цигулки, а някога с песни и слова, които се изливат от дълбочината на душата. Да хвалиш Господа, това е необикновено, което излиза извън времето и пространството.

И тъй, разликата между обикновените и необикновени идеи е такава, каквато между сладкото и горчивото, между младостта и старостта. Обикновените идеи са горчиви-

те хапове, от които всеки бяга. Те всякога причиняват вкисване в човека, което го прави стар изнемощял. Необикновените идеи са сладките неща в живота, към които всеки се стреми. Който яде сладки храни, той всякога е млад. Той е подобен на житното зърно в хамбара, което живее безгрижно, весело, не мисли за утрешния ден, но има условия да израсте и да върже плод. Щом го посадят в земята, то пуща коренчета, бради, с които се прикрепва здраво за почвата. Следователно, когато кажете, че някой човек е възмъжал, пуснал брада, ние подразбираме, че той е посаден в земята, при неблагоприятни условия. Значи, неблагоприятните условия са резултат на обикновените идеи, а благоприятните условия – на необикновените. Но благоприятните условия се крият зад неблагоприятните. Ето защо, когато изпаднете в неблагоприятни условия, не се обезсърчавайте, зад тях се крият благоприятни условия. Те са тясно свързани помежду си.

Ето защо, когато изучава обикновените процеси, човек знае, че зад тях се крие нещо необикновено. За да види необикновеното, той трябва да мине през обикновените процеси, които причиняват мъчнотии, страдания, противоречия. Като мине през страданията, човек излиза на отвъдната страна на живота, където го чакат благоприятните условия. Има неизбежни страдания в живота на човека, които го правят разумен. Като поумнее, човек придобива нещо ценно в себе си. Това показва, че той е работил в лабораториите на природата. Природата има много лаборатории, в които се приготвят, както външните, така и вътрешните органи на човека. Колкото по-добър, по-разумен и по-силен е човек, толкова по-здраво и по-финно са изработени неговите органи. Материята им е по-финна, по-доброкачествена. Такъв човек наричаме здрав и организиран. Както облеклото отговаря на вътрешните качест-

ва и на културата на човека, така и устройството на неговите външни и вътрешни органи отговаря на силите в неговия организъм. Ако един ангел слезе на земята, всички хора ще се съберат около него да го гледат. – Защо? – Той е високо организиран. Материята, от която е направен, е финна, устойчива. Обходата му е съвършена.

Как познавате, че вашият ангел ви е посетил? – По радостта, която изпитваме. – Щом започнете да плачете и да страдате, ангелът ви е напуснал. Ако ви посети пак, отново ставате радостни и весели. Значи, докато ангелът ви е с вас, вие сте смели и решителни, радостни и весели, въодушевявате се от необикновени идеи; когато ангелът ви се отдалечи от вас, вие изгубвате радостта си, влизате в областта на обикновените идеи и казвате, че всичко с вас е свършено. Ангелите посещават хората по невидим път, като им предават своята разумност и светлина, както огънят предава топлината си на добрите проводници. По отношение на ангелите, хората са добри проводници. Обаче, понякога става пропукване на тяхната инсталация, вследствие на което те губят топлината и светлината, която възприемат от ангелите. Щом изгубят светлината и топлината си, те изгубват и знанието си.

Като говорим за идеите, явява се въпросът, как се раждат те. Идеите не се раждат, не растат, нито се развиват, но само се проявяват. – Защо идеите не растат? – Защото растенето подразбира процес на пробуждане. Следователно, за растене, т.е. за пробуждане на идеите не може да става въпрос. Обаче, ние можем да говорим за растене на човека. Детето расте първо физически. Щом намалява физическото растене, чувствата започват да се проявяват, а след тях – мислите. Ако чувствата и мислите не се проявяват, животът на човека се обезсмисля. Изобщо, в човека стават такива процеси, каквито и в природа-

та. Докато между природата и човека има съгласие, той се въодушевява, радва се на живота. Отклони ли се от пътя на природата и поеме свой специфичен път, той изгубва радостта и въодушевлението. Много естествено! Човешките процеси са временни и преходни, а природните – вечни.

Казвате: Какво значение имат идеите в света? – Както и златните монети. Може ли златната монета да изгуби стойността си? – Не може. – И от най-дълбока древност да е, златната монета си остава златна, с определена цена и стойност. Тя всякога има обръщение. Не само златото не губи стойността си, но има още много неща, ценни по всяко време и през всяка епоха. Представете си, че имате една стара свещ, от стотици години, направена от най-хубав материал. Ценна ли е тази свещ и днес? – Ако може да се запали и гори, тя е ценна. Това показва, че е направена от доброкачествен материал. Когато и да я запалите, тя гори, дава светлина, на която можете да четете. Какво ще кажете за лампа, която може да гори вечно? Ако една доброкачествена свещ е ценна по всяко време, вечно горящата лампа ще бъде още по-ценна. Ако златото, свещта и вечногорящата лампа не губят стойността си, какво бихте казали тогава за необикновените идеи? Да имаш една необикновена идея, това значи, да има на какво да разчиташ, не само през един живот, но и през вечността. Достатъчно е да се докоснеш до пружината на необикновената идея, за да ти отговори.

При каквито условия да се намирате, разчитайте на необикновените идеи. Те никога не изневеряват. Обикновените идеи обаче, всякога могат да изневерят на човека. Като знаете това, градете живота си върху необикновените идеи. Градите ли върху обикновените идеи, вие ще се намерите в положението на човек, който е съградил къща-

та си на пясък. Но като завалят дъждовете, къщата се събаря. Градете къщите си върху почва, която никакви сили не могат да подкопаят.

Като ученици, вие изучавате музика и пеене, минавате за музикални. Щом е така, изпейте един идеен тон. Вие знаете вече, в какво се заключава идейното. Идеен тон е този, който никога не губи стойността си. Който чуе такъв тон, той не може да го забрави. Обикновените тонове лесно губят цената си. Те дразнят ухото, особено чувствителното. Ако някой музикален човек чуе един обикновен тон, той напуска салона и излиза вън. За него обикновеният тон е фалшив. Ухото му не може да възприема фалшивите тонове. На такива тонове се натъкваме навсякъде в живота. Проповедникът говори от амвона си и чува фалшивите тонове на своите пасоми. Ако има крайно музикално ухо, той веднага ще напусне амвона. Изкуство е човек да чува фалшиви тонове, т.е. обикновени, и да ги трасформира. Не може ли да ги трансформира, той иска да напусне живота и казва: Дотегна ми този живот. – Кое му е дотегнало? – Фалшивите тонове, т.е. обикновените идеи. Не е лесно човек да понася фалшивите тонове, но не е лесно да взима всякога чисти, идейни тонове. Да взимаш всякога чист тон, това значи, да носиш в себе си основния тон и да можеш да се нагласиш според него. Не можеш ли да постигнеш това, ти прибягваш до някакъв външен инструмент – камертон. Щом не можеш да се нагласиш по естествен начин, и с камертон е добре. Важно е, да не бързаш, да се нагласиш по камертона.

И тъй, ако искате да знаете, какъв е основният тон, идете в музикалния свят, между възвишените същества. Там ще чуете истинската музика, ще разберете, какво значи чист, верен тон. Основният тон има свойството да пали загасените свещи. Следователно, ако вашата свещ е загас-

нала, като чуете основния тон, тя веднага ще се запали и ще свети. Ако тонът не е основен, свещта няма да се запали. По това свойство можете да познаете и вашия основен тон. Това не трябва да ви обезсърчава. Пейте, упражнявайте се, докато тонът ви придобие нужната чистота и пластичност. Когато искат да кажат, че някой музикант не е добър, употребяват израза: „Свещта му е загаснала“. Сама по себе си, като изкуство, музиката е крайно взискателна. Тя признава за добри певци и музиканти само онези, от песента на които изгасналата свещ се запалва. Да пееш, това значи, песента ти да запали изгасналата ти свещ. Това наричаме ние необикновена, чиста, идейна музика, или с една дума – жива музика. Ако от песента ви свещта не се запали, музиката ви е безидейна, обикновена, мъртва. Живата музика разсейва облаците от съзнанието на човека, а същевременно изпъжда вън от човешката душа всички скърби и страдания. Ето защо, когато ставате от сън, правете опити, да взимате основния тон на живота. Кой е основният тон на живота, не знаете. В музиката обаче, основният тон е do. Освен него има още два, които заедно с първия, образуват основен акорд, или основно съзвучие: do, mi, sol. Съчетанието между трите тона представлява основните тонове на три свята. Оттук вадим заключението, че не само физическият, но и духовният, и умственият светове имат свои основни тонове.

Като говорим за идеите, ние имаме предвид идеите в трите свята: в физическия, в духовния и в умствения. Те се допълват взаимно. Ето защо, когато се казва, че „гладна мечка хоро не играе“, имаме предвид единството между идеите в трите свята. Наистина, човек не може да играе, ако краката му не са здрави. Здравите крака и здравото тяло са в зависимост от чувствата и мислите на човека. Ако идеите на човека в чувствения и в умствения свят са

необикновени, човек е здрав и може да играе. За да бъде здрав, той трябва да яде, но съзнателно, с участието на мисълта. Глаголът „ям“ на български език започва с буквата „я“, която означава, че човек трябва да яде, да има сили, да се движи, да вдига краката си. Буквата „м“ показва, че като яде, човек има сили да се качва по планините и да слиза, т.е. да върши високи и трудни работи. На края думата „ямъ“ (в старата форма на правопис) свършва с „ъ“, който означава почивка. В края на думите „ъ“ не се произнася, както и французкото нямо „е“. Обаче, когато „ъ“ е в средата на думите, той се чете. Също така, когато „е“ се пише в средата, то се произнася. В това отношение между българите и французите има нещо, по което си приличат.

Като изучавате различните народности, виждате, че всеки народ има специфични нрави, обичаи, характерни черти, по които се отличава от другите народи. За пример, французинът е бърз в действията си, а англичанинът бавен. Ако в главата на англичанина се роди някаква идея, той не бърза да я разпространява. Попадне ли тази идея в ума на французина, той веднага я разпространява. Той взима яйцето от кокошката и веднага го продава. Англичанинът вижда, че кокошката е снесла яйце, но дълго време мисли, как да постъпи, на кого да го продаде. Той мисли, дали този, който се наема да го купи, е добър платец. Англичанинът е хладнокръвен, спокоен.

В едно купе на трена пътували няколко души, между които един англичанин и други няколко от различни народности. По едно време англичанинът видял, че на един от пътниците срещу него се запалила дрехата от цигарата му и започнала слабо да дими. Понеже не се познавал с този господин, англичанинът не посмял да каже, че дрехата му гори. Той се оглеждал натук–натам, да намери ня-

кой познат пътник. Като забелязал, че един от пътниците му е познат, той се приближил до него и казал: Моля, запознайте ме с този господин. След това той се обърнал към непознатия и му казал: Господине, дрехата ви гори.

Това е една от характерните черти на англичанина. Той е хладнокръвен, повече мълчи, мисли, а малко говори. От гледището на своето хладнокръвие, той си казва: Няма защо да бързам, да предупреждавам този човек, че дрехата му гори. И без да му кажа това, той ще разбере. Като го припари огънят, той ще се стресне и ще го изгаси.

Като ученици, вие трябва да се стремите към идейните неща, а да избягвате безидейните, които създават натрупвания в човека. **Старостта, от която хората се оплакват, се дължи, именно на натрупвания в чувствения, в умствения и физическия свят на човека.** Натрупването е резултат на обикновените идеи в човешкия живот. За да се подмладите и да се освободите от натрупванията в себе си, вие трябва да имате по една основна идея, ако не всеки ден, поне по една в месеца. Ако имате 12 основни идеи през годината, те представляват капитал, с който можете свободно да работите. Затова именно, основните идеи наричаме обикновени, безсмъртни.

Следователно, стремете се към необикновените идеи, за да поставите здрава основа на своето бъдеще.

– Чрез светлата любов се постига красотата на живота.

*

35 Лекция от Учителя, държана на
8 май, 1931 г. София – Изгрев.

Новата епоха

– Чрез светлата любов се постига красотата в живота.

Т. м.

Всяка идея или мисъл, която минава през ума на човека и се произнася чрез устата му, предизвиква известен образ или известна картина. За пример, мисълта „да отидем на екскурзия“ предизвиква картина за някоя хубава планинска местност. Мисълта „да отидем на чешмата за вода“ рисува във въображението ни образа на някоя чешма, от която изобилно тече чиста вода. Като кажем „да се молим“, пред нас изпъква възвишен, красив свят, напълно хармоничен. Молитвата въвежда човека в света на хармонията. И да не е влязъл той в този свят, за предпочитане е да мисли за него, отколкото никак да не мисли. Благословение е за човека да потъне в мисли за възвишения свят, макар и да не живее още там. Затова, именно, казваме, че човек трябва да мисли за Бога, постоянно да Го държи в ума си, макар Той да е още недостъпен за него. Следователно, мислете за Бога, вярвайте в Него, обичайте Го, за да държите съзнанието си будно, да отправяте ума си към възвишения свят.

Какво придобива човек, когато се свързва с възвишения свят? Като мисли за възвишеното, човек възприема новото. Това не значи, че изведнъж ще стане нов човек и ще се отрече от старото. Новото постепенно измества старото, както новите

плодове изместват старите. Вчера сте яли стар плод, но щом дойде нов, старият отстъпва мястото си на новия. Когато новият се свърши, пак може да ядете стар. Не всякога старото е развалено или бракувано. Има стари неща, които не губят цената си, но ако новите напълно ги заместват, естествено е тях да предпочитате.

Често чувате да се говори за новата, за положителната наука. Същевременно се говори за някои стари философи. За пример, казват, че Лайбниц развил философията си в съчинението си „Монадология", Кант – в съчинението си „Чистият разум", Ремке пък основава философията си върху „даденото". Има нещо вярно във философията на тези учени, но има и нещо недоизказано. **Сега трябва да дойдат новите философи, да допълнят и преработят мисълта на старите.** За пример, под думата „дадено" ние разбираме пъпка, която чака времето на своето проявяване. Когато дойде пролетта, пъпката ще се разтвори, ще цъфне, ще завърже плод и наесен плодът ще узрее. В този смисъл „даденото" подразбира непрекъснат процес на проявяване. С едно даване въпросът не се изчерпва.

Как разбирате мисълта, че старото не се губи, нито може да се отрече? Представете си, че имате едно семе – А, което посаждате в земята, т.е. в гъстата материя (фиг. 1). Семето

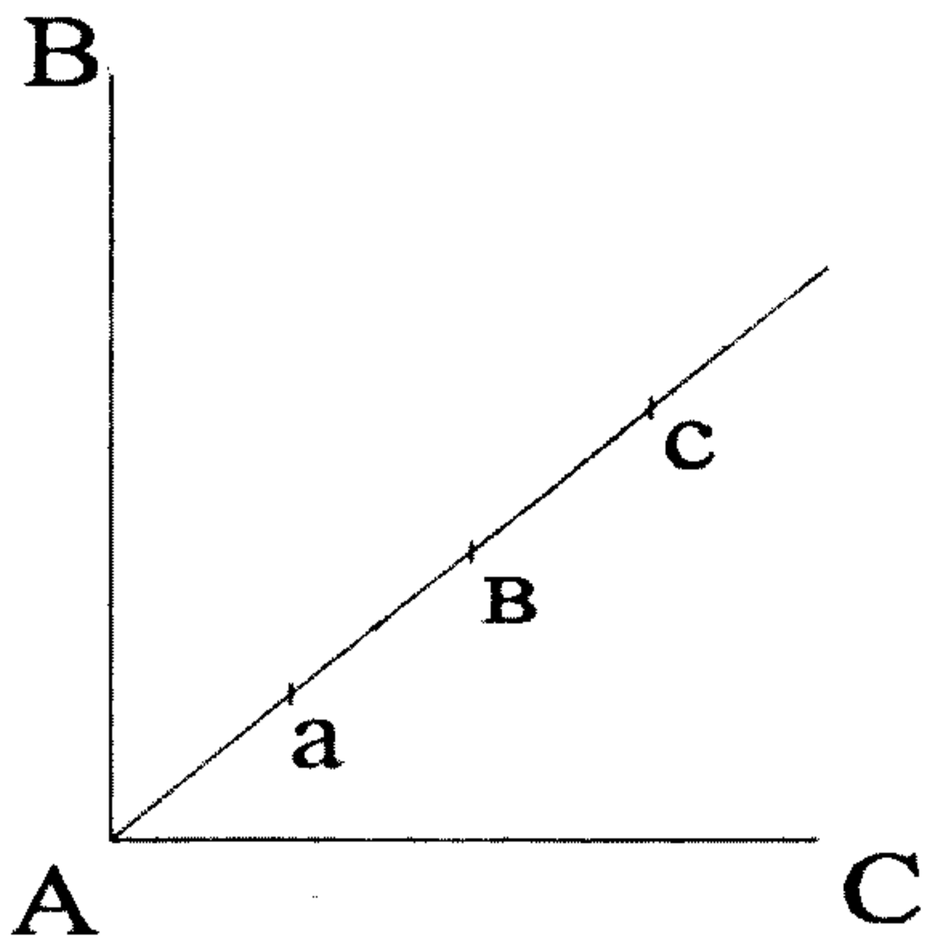

фиг. 1

пуща коренчета надолу, където проявява своя живот. След време се явява стъбълце, клончета и листа. Семето А проявява живота си нагоре, в точка В, т.е. в рядка среда. Правата АС представлява равнището на почвата. Между двете прави АС и АВ имаме равнодействуващата, която представлява резултат. Дойдем ли до резултата, виждаме, че той е непреривен процес, а именно, в продължение на десет години имаме резултата Аа; в продължение на други десет години имаме резултата Ав, после – резултата Ас и т.н. Това нарастване продължава стотици години, вследствие на което казваме, че „даденото“ подразбира непреривен процес, в който не става никакво изчерпване. Следователно, с живота на семето, посадено в земята, идеята за старото и новото става ясна. Не можете да отричате старото, т.е. миналото, защото новото се гради върху него.

И тъй, като гледате през очите на природата, вие не можете да отделите старото от новото. Обаче, влезете ли в живота на хората, там има деление на стари и млади. В природата всички неща са неразривно свързани, като части от цялото. Благодарение на тази връзка, дървото живее продължително, като през период от няколко години придобива нещо ново. – Какво придобива дървото? – То се свързва с все повече и повече хора. Колкото повече и по-добри плодове дава дървото, с толкова повече хора се свързва. И в края на краищата дървото се обогатява. Това наричаме **„развитие или култура“** на дървото. Последните плодове на дървото са по-хубави от първите. Младото дърво не дава доброкачествени плодове. Колкото минават годините, плодовете на дървото стават по-едри, по-вкусни и по-сочни. Изворът, който е текъл десетки и стотици години, има по-хубава вода от тази, която е текла в първите години на извирането му. Кога човек свири по-добре: когато започва да учи, или когато е свирил 15-20 години редовно? Кога разполага с повече знания: когато

влиза в университета, или когато излиза? Когато започвал да учи, да свири, да пее, човек съдържал в себе си всичко, което впоследствие проявил, но то е било още в латентно, т.е. в спящо състояние. Когато работи, той постепенно се проявява. Като свърши науките си, той пак не е напълно проявен, но започва да се проявява – намира се вече в процеса на проявяването.

Мнозина не успяват да проявят дарбите си и да ги развият, защото очакват да получат всичко наготово. Те мислят, че знанието, богатството, силата могат да им дойдат пред нозете. Това е невъзможно. Работа се иска от човека! Някой си купи един лотариен билет и чака, дано спечели нещо. Добре е понякога човек да си купува по един–два лотарийни билета, **но да не престава да работи.** Нека сложи лотарийния билет в някоя кутия и да го заключи, да не разчита на него. **Колкото повече работи, толкова повече възможности има да спечели.** Щом работи, лотарийният билет ще бъде пълен; ако не работи, билетът излиза празен. При това положение, да купувате лотарийни билети, които не печелят, значи, да губите време и пари напразно.

Всички купуват лотарийни билети, като не подозират, че на всекиго е даден по един лотариен билет, който трябва да се сложи в действие. Всеки човек има мозък, с който трябва да работи, да мисли, за да излезе от него добър философ, поет, музикант или художник. – Как е станал човек философ? – Чрез мисъл. Като мислил дълго време върху известен въпрос, най-после той се проявил, станал прочут. Целият свят му отдава слава и почест. Не е ли това неговият лотариен билет? Друг някой работил дълго време върху поезията и станал виден поет. Целият свят заговаря за него. Ето че и неговият билет печели. Някой момък иска да се ожени за добра, красива мома

и постоянно мисли за това. Мисли за нея, но и работи, докато един ден срещне такава мома, която го разбира и оценява. Празен ли излезе неговият билет?

Понякога хората се оплакват от неуспехи, защото като придобият известно знание, или свършат някаква наука, престават вече да работят и да учат, като очакват да ги назначат на някаква висока служба. Ако не получат такава, отчайват се. **Защо не вземат пример от пчелите и мравките, от мушиците и бръмбарите?** Кой ги е назначил на служба? Никой не ги е назначил, но въпреки това, те по цял ден работят. Като видите, как тичат, хвъркат и работят, кажете си: Ако пчелата, мравката и бръмбарът работят и аз мога като тях да работя. – Ама метод нямам. – На тях, кой им даде метод? Методът за работа се крие в човека, само условията идат отвън. **Импулсът за работа е в човека, а условията и средствата се дават отвън.** Човек може с години да стои пред вратата на съкровището, но ако не посегне да я отвори, той нищо няма да придобие. Направи ли малко усилие да отвори вратата, всичко ще му се даде. Той ще влезе в замъка, ще обиколи всички ъгли и ще си вземе, каквото му е нужно. Условията го чакат, но от него се иска да направи малко усилие, да вдигне ръката си, да посегне към тях. – Как ще повдигна ръката си да отворя? – Това е метод, който човек сам трябва да намери. Да мисли, че и методът може да му се даде наготово, това е заблуждение.

Често хората се спъват, когато се сравняват едни с други. За пример, някой гледа, как работят другите и казва: Аз съм останал назад, хората са свършили много работа. – Ако това е така в действителност, насърчавайте се, без да се спъвате. Слугата, който е прекарал повече години при господаря си, естествено, ще свърши повече работа. Ако някой е научил изкуството да плува, това не под-

разбира, че знае всичко. Той може да плува, да владее водата, но като излезе на суша, вижда, че много неща не може да направи. Ето защо, който владее водата, може да свърши много работа. Обаче, който не знае да плува, ще изгуби много време, докато намери лодка или мост, да мине на другия бряг. Щом излезе на брега, той влиза вече в ролята си – господар е на сушата. Той започва да работи и си набавя изгубеното време.

Помнете: всяка идея, която засяга ума, сърцето и волята ви, е по-ценна от тази, която няма никакво отношение към вас. Следователно, какво ще придобиете, ако кажете, че хората работят повече или по-малко от вас, или ако кажете, че някога човечеството е било по-добро или по-лошо. За вас е важно, какво вие можете да направите в даден момент, или какво е човечеството днес. Какво е било миналото, добро или лошо, това може само да ви поучава и насърчава. Ако миналото не може да ви стимулира, то няма отношение към вас. Ако злото и доброто не ви подтикват към работа, те остават за вас отвлечени понятия, към които нямате никакво отношение. Ето защо, влезе ли в ума ви една Божествена идея, не я отхвърляйте, дайте ѝ възможност да се реализира, да стане ваша плът и кръв.

И тъй, ако извадите от себе си Божествения елемент, т.е. връзката си с Божествения свят, вие ще обезсмислите живота си. Ако разглеждате името си, ще дойдете до заключение, че първата буква от името никога не се изменя. Тя е тясно свързана с вашето естество, а главно с характера ви. Другите букви могат да се изменят или не, но първата остава неизменна. Каквито промени да правите с името си, никога не го съкращавайте. Можете да продължите името си, да внесете в него още няколко букви, но в никой случай не го съкращавайте. Тази е причината, да

имат германците много дълги думи в езика си. Понеже се намират в ограничителни условия, разполагат с малко земя, в която да проявят своята енергия и ум, те увеличават броя на буквите в думите си. Често съединяват по две–три думи в една. Това показва, че търсят изходен път за излизане от ограниченията, в които се намират. Земята, с която разполагат, е много ограничена, за да проявят своя ум, активност и сила. Англичаните пък разполагат с много земя, вследствие на което думите, с които си служат в речта, са повечето къси.

Следователно, когато думите, с които си служи един народ, са къси, това показва, че колата на този народ е много натоварена. Той трябва да я разтовари малко, да не се счупи. Ако пък думите са дълги, колата му е слабо натоварена, има още място за товарене. Значи, колата на англичаните е много натоварена, а на германците – слабо натоварена, има още място да я товарят. В живота си, всеки човек минава през положението на германеца и англичанина: ту се товари, ту се разтоваря. Той минава от неблагоприятните условия в благоприятни и обратно: от благоприятни в неблагоприятни.

Чували да казват за някого, че мисли много, а за друг, че малко мисли. Когато мисли много, човек се намира в трудно положение. Той знае, че като мисли, ще излезе от мъчнотията си. Значи, човек трябва да мисли, а не да се тревожи и безпокои. Мисълта е едно нещо, а тревогата – друго. Като мисли, човек открива различни методи за научни изследвания, за справяне с мъчнотиите. След дълго размишление, Архимед откри закона за плаване на телата. Той го разреши в банята, когато се къпеше, откъдето излезе гол, и извика: Еврика! Ще кажете, че е смешно положението на голия човек, особено учен да излезе гол от банята. Важно е, че Архимед внесе в света една велика

идея, въз основа на която се направиха толкова открития в областта на мореплаването, а впоследствие и на въздухоплаването. Значи, съдържанието осмисля нещата, а не външната им обстановка. Много хора днес ходят голи, но нищо не са внесли в света. Архимед веднъж излезе гол, но обогати науката с една велика истина.

Следователно, силата на нещата не е във формата, нито в съдържанието, но в онзи, който може да използва това съдържание. За пример, ако получите подарък ноти, красиво подвързани, силата им не е нито в подвързията, нито в съдържанието. Трябва да дойде някой пианист или цигулар, да отвори нотите и да започне да свири. Значи, условията са в нотите, възможностите – в инструмента, но трябва да дойде артистът **да съчетае условията с възможностите, за да реализира идеята, която е вложена в тях**. Същата аналогия можем да направим между човека и света, в който той живее. Светът е написана книга; силите, които действуват в света, представляват инструментите; след това трябва да дойдат артистите, да засвирят на тия инструменти и да покажат, какво могат да изкарат от съчетанието на написаното в книгата и инструментите. Дойде ли до ухото ви музика, спрете се и започнете да размишлявате. Няма по-хубаво нещо от правата мисъл. Да мислиш право, това значи, да имаш ясна представа за всичко, което става в света. Виждате, че някой страда или се радва. Като разбирате нещата, вие влизате в положението му и знаете, как да му помогнете.

Като говорим за страданията, ще знаете, че всички хора са изложени на тях. Няма човек в света, който може да избегне страданията. Повече или по-малко, той непременно ще мине през страдания. Като погледнете главата, лицето и ръката на човека, ще видите, че там е написано всичко, което му предстои да преживее. Достатъчно е да

знае човек малко астрология и хиромантия, за да разбере предварително, какво го очаква. Има астролози и хиромантици, които могат да предсказват бъдещето на човека. На търговеца могат да кажат, какви стоки да си набави повече, кога да си ги достави и т.н. Обаче, това, което могат да кажат на един търговец, не се отнася до всички търговци. За пример, един търговец може да спечели от покупката на захар. Ако друг търговец направи същата покупка, може да пропадне. Значи, в живота, подражаването не води всякога към добър резултат. Това, което се отнася до една майка, не важи за друга. Ако един тухлар работи добре, това не значи, че в същата местност трябва да се явят още няколко тухлари. Голямото производство на тухли в едно и също място намалява цената им, а с това се влошава положението на тухларите. Ето защо, помнете, че астрологията, хиромантията, физиономиката, като науки, имат отношение, както към цялото, така и към частите. За всеки човек е определено, какво му предстои да мине, какви страдания и радости го очакват, на какви успехи и неуспехи ще се натъкне. Същевременно, определени са и неговите отношения към окръжаващите, към цялото Битие.

Днес много хора се оплакват, че нямат работа. – Защо нямат работа? – Защото производството на учените е голямо. Всяка година завършват университет хиляди души, за които няма вакантни места. Те са съгласни да ги назначават в села, но и там няма свободни места. Затова мнозина се принуждават да отиват в странство, там да работят. Не е въпрос да напуснеш отечеството си, но предварително трябва да знаеш, за каква работа си способен. Като се подават на подражаване, някои отстъпват от своето предназначение и изучават предмет, който не им се подава. **Всеки трябва да знае, какво може сам да направи, а не**

какво другите хора правят. Като попадне на това, за което е предназначен, за него непременно ще се намери място. За всеки човек е определено едно място в живота. Намери ли предмета, върху който трябва да работи, непременно ще намери своето място. При това, всеки трябва да работи така, че сам да е доволен от работата си, да не очаква одобрението на хората. Нима работата, която Христос свърши, се одобри от хората? На времето малцина я одобриха, но след две хиляди години много хора станаха Негови последователи. Обаче, Христос беше доволен от своята работа.

Мнозина искат да бъдат като Христа. Няма по-лесно от това, никой не им пречи да бъдат като Христа, но за себе си, а не за хората. Първо, човек трябва да изработи образа на Христа в себе си и после да го представи на хората. На времето си и Христос не беше признат от хората, за това Го разпнаха. Римската власт гледаше на Него като на неблагонадежден и опасен човек. Наистина, опасен човек беше Христос за римската империя. Страхуваха се от Него и си казваха: Как е възможно, толкова млад човек, едва 30 годишен, да се готви за цар на Юдеите! Значи, Той иска да направи революция! В заключение на това, Пилат намери някакъв член от римското право, въз основа на който Го осъдиха. Като се намери в трудно положение пред съвестта си, Пилат каза: „Не намирам никаква вина в този човек. Измивам ръцете си от всякаква отговорност". Въпреки това, осъдиха Христа и Го разпнаха. За да се оправдаят за престъплението, което извършиха по отношение на Христа, книжниците и фарисеите Го обвиниха, че се наричал цар на Юдеите, с което нарушавал законите на римската империя.

Страшно е, когато човек нарушава законите на разумната природа. Човешките закони могат да хванат човека,

но ако той спазва законите на великата природа, ще възкръсне, като Христа. Затова именно, Христос е казал: „Не противи се на злото!“ Злото представлява лошите условия. Не противи се значи, на лошите условия. **Остави ги да минат, за да дойдат добрите условия.** – Какво представляват добрите условия? – Те са идейните, т.е. необикновени мисли, които стимулират човека. Разчитайте на тези мисли, защото те насърчават и въодушевяват. Допущайте в ума си само идейни мисли, за да излезете по-скоро от областта на разочарованията, която наричаме област на смъртта, на ада, на мъчението. Колкото по-скоро излезете от тази област, толкова по-добри условия ви чакат. **Добрите условия представляват новата епоха, която всички хора очакват.** Обаче, докато дойде до новата епоха, човек непременно ще мине през разочарованието. Никой не може да избегне тази област. Каквото и да правите, ще минете през нея. Христос нарича тази област „тясна врата“. За да мине през тясната врата, човек трябва да остави раницата си отвън, да не му пречи. Големи разочарования прекарва човек, докато мине тясната врата. Обаче, колкото и да са големи разочарованията, те не са по-големи от Христовите, защото Той пръв мина през тясната врата. Пътят на съвременните хора е вече проправен и осветен.

Като не разбират законите на живота, мнозина считат културата и постиженията за свое собствено дело. Те не подозират, че културата е резултат на усилията, които възвишените същества правят. Те работят върху умовете на хората, като внасят светлина в тях. Същевременно те внасят в сърцата им възвишени подтици, благородни желания и чувства. Щом съзнаят това, хората ще разберат, **че културата не е нищо друго, освен съзнателна работа на разумния свят върху цялото човечество.** Музика-

та, поезията, изкуството, науката, които осмислят живота на хората, слизат от възвишения свят като идеи и се реализират на земята.

Сегашните хора реализират идеите на възвишения свят, а бъдещото поколение ще ги приеме наготово, в наследство. Но на тях ще се възложи нова работа, да усъвършенстват това, което са придобили. Всеки човек, всяко общество, всеки народ, всяка нова епоха допринася по нещо за **великата сграда на бъдещата култура.** Приложете и вие своето участие в тази велика сграда, за да се ползвате в бъдеще от нейните придобивки.

Т. м.

*

36 Лекция от Учителя, държана на
15 май, 1931 г. София – Изгрев.

Скритите таланти

Т. м.

Съвременните хора говорят за анализ на нещата. Какво разбирате под думата „анализ“? Ако зададете този въпрос на химика, той ще каже, че да анализира едно вещество, това значи, да определи неговия качествен и количествен състав. Ако зададете същия въпрос на психолога, той ще каже, че под „анализ“ се разбира определяне качеството на човешките мисли, чувства и постъпки. Когато анализирате една мисъл, първо разглеждате нейните подбудителни причини. Трябва да знаете, от какъв характер са те: физически, духовен или умствен. За пример, в ума ви се явява мисълта, да си направите една къща. – Каква е подбудителната причина за това? – Физическа. Понеже причината е физическа, вие съграждате къщата си по физически начин. Нареждането на къщата също се дължи на физически подбуди. Друг е въпросът, ако в ума ви се яви една мисъл, причините на която са от умствен характер. За пример, искате да напишете някаква научна книга. Тази мисъл има умствен характер. Написването на книгата се различава коренно от съграждането на една къща.

Каква разлика съществува в съграждането на трите свята – физически, духовен и умствен? Разликата е в методите, с които тези светове работят и в силите, които действуват в тях. Методите, с които си служи физическият свят, са груби, а тия, с които си служат останалите

два свята, са меки, деликатни. При изграждане на едно чувство или на една мисъл не можете да си служите с методите на физическия свят. Същото се отнася и до силите на трите свята. Колкото по-високо се издигате над физическия свят, толкова силите стават по-финни, по-меки. Характерът на силите, които действуват в света, се отразяват и върху живите същества. За пример, във вълка действуват един род сили, а в овцата – друг род. Овцата никога не напада, а вълкът всякога напада. Естеството на месоядните и кръвожадни животни е грубо, жестоко. За своята грубост те често плащат с живота си. Едно време, когато овцата е живяла в диво състояние, без господар, който да я пази, вълкът я нападал, без да го държи някой отговорен за това. Днес обаче, когато овцата е под закрилата на човека, всеки опит на вълка за нападане се плаща скъпо. На грубите физически сили се отговаря с грубост. Куршумът лесно разрешава въпроса. Опита ли се вълкът да грабне една овца от стадото на овчаря, куршумът излиза срещу него. Ето защо, искате ли да познаете, какви сили действуват в даден момент, вижте, какви причини ги предизвикват. Известно е, че за последствията се съди от причините.

Като изучавате характера на физическите, духовните и умствените прояви, виждате, че за реализирането или за противодействието им се изискват различни усилия. За пример, за съграждането или за разрушаването на една къща се изискват освен по груби, още и по-големи сили. Ако искате да съградите една къща, ще употребите повече време и по-големи усилия. Обаче, за съграждането или за проява на едно чувство или на една мисъл се иска по-малко време, по-малки усилия, но по-фини и меки сили. Ако искате да отидете до слънцето мислено, ще бъдете там за няколко минути. Искате ли по физически начин да отидете на слънцето, нужни ви са май-малко

хиляда години. За физическото ви отиване до слънцето са нужни особени съобщения, каквито днес още не са открити. Не само липсата на съобщителни средства, но и развитието на човека се явява пречка за отиването му до слънцето. Той още не е готов да живее на слънцето. – Защо? – Не знае езика на слънчевите жители, не познава техния ред и порядък, не отговаря на техните мисли и чувства. Те ще го спрат на границата и ще го питат, къде е паспортът му, знае ли техния език, може ли да живее без физическо тяло и т.н. Ако им каже, че е дошъл на слънцето, защото има желание да види, как живеят тамошните жители, веднага ще го върнат назад. – Защо? – Защото желанието му не е разумно.

Следователно, постижими желания са само разумните. Разумни желания пък са онези, между които има връзка. За пример, ако искам да отида на слънцето, моето желание трябва да отговаря на желанието на същества от слънцето. Щом съществува тази връзка, преди заминаването си аз телеграфирам до тамошните същества, че тръгвам, да дойде някой от тях да ме посрещне. Оттам ще ви отговорят, че са изпратили вече някое същество да ме посрещне. При това положение моето отиване на слънцето се осъществява. Няма ли връзка между жителите на слънцето и вас, заминаването ви за слънцето не може да се постигне. Човек се натъква на много непостижими желания по различни причини. За пример, той иска да стане милиардер, без да държи сметка, че всички места за милиардери са заети вече. Друг някой иска да стане професор, но не успява. – Защо? – Няма свободно място за професор. Колко професорски места има в един университет? Щом се заемат всички места, вие трябва да чакате някой от професорите да напусне службата си, тогава да заемете неговото място. Докато е жив, здрав и способен, никой не може да го измести. Ето защо, трябва да знаете, че постигането на вашите желания зависи от спазването на известни закони: за реализиране на

физическите желания трябва да спазвате известни физически закони, за духовните желания ще спазвате някои духовни закони, а за умствените желания – умствени закони. Същевременно, постигането на каквото и да е желание е в зависимост и от Божествените закони. – Защо? – Защото Божествените закони са създали и физическите, и духовните, и умствените.

Ще приведа един пример, за да обясня **връзката между трите вида закони.** Представете си, че искате да си направите една къща. За да постигнете желанието си, трябва да знаете, освен физическите, още и духовните, и умствените закони. Ще съградите къщата си според законите на физическия свят, за да живеете в нея с тялото си, т.е. с другата си къща. Значи, както за съграждане на къщата си, сте взели под внимание различни закони, така и за съграждане на тялото си сте взели под внимание известни физически, духовни и Божествени закони. Къщата ви, т.е. тялото трябва да бъде съградено така, че да разполагате добре с него; не може ли да разполагате с него, както искате, все едно, че живеете под наем. Затова казваме, че **който не е господар на тялото си, той живее в чуждото тяло – друг е неговият господар.** Щом влезе в къщата си, човек започва да мисли за ядене – огнището му трябва да гори. След това трябва да запали лампата, да освети къщата си. Ако в къщата ви няма огън и светлина, казваме, че тя е запустяла, няма обитатели. Както виждате, между физическата къща и тялото на човека има известна аналогия: къща без огнище и прозорци е необитаема. **Тяло без сърце, което да го отоплява, и без ум, който да го осветява, също е необитаемо.** Такова тяло е подхвърлено на произвола на съдбата, всеки може да си играе с него, както иска.

Като ученици, вие трябва да се стремите към преустройване на своето физическо тяло, да бъде **здраво, сил-**

но, пречистено. С това тяло вие ще постигнете не само физическите си желания, но и духовните, и умствените. Щом постигне желанията си по един правилен начин, вие ще осмислите живота си. Когато координира силите на своя организъм, човек може да стане богат, силен, учен. Той може да приложи силите си и в трите свята. Като работи за себе си, същевременно той работи и за другите хора. Да организира човек силите си, това значи, да е постигнал пълнолетието си. В този смисъл, само пълнолетният може да бъде наследник на голямо богатство. Докато стане пълнолетен, човек трябва да работи, да създаде условия в себе си за обогатяване на своето сърце и своя ум.

Когато говорим за работа, всеки търси някаква почтена работа, която да го повдигне пред очите на хората. Ние пък казваме, че всяка работа, достойно изпълнена, е почтена. Мнозина се срамуват от работата, вследствие на което изпадат в смешни положения.

Един богаташ си купил една голяма пуйка, но се срамувал да я носи и потърсил някое момче да я занесе до дома му. Намерил няколко момчета, но нито едно от тях, не се съгласило да носи пуйката му, защото давал малко – само един долар. Всички му искали по три долара. Най-после един господин, свидетел на пазарлъка, се приближил до богаташа и му казал: Аз ще ви услужа, ще занеса пуйката до дома ви. – Вие ли? Колко искате? – Ще ми дадете колкото намерите за добре. Богаташът се съгласил на това условие, дал пуйката в ръцете на носача и тръгнал напред. Като стигнал вкъщи, той взел пуйката от ръцете на носача и казал: Заповядайте, вземете възнаграждението си! – Няма нужда, нищо не искам. – Защо? Да не би и ти, като другите, да искаш три долара? – Нищо не искам, господине. Доволен съм, че можах да ви услужа. В този

момент той подал картичката си на богаташа. Последният прочел картичката и останал крайно засрамен. Носачът му бил президентът на Съединените щати. Богаташът се почудил, как не го е познал, та се изложил така пред него.

Какво показва този пример? – Нищо друго, освен изопачените човешки разбирания за морал. Значи, морално е да коли човек кокошки, агнета, пуйки и да ги яде; неморално е, обаче да купи нещо от града и сам да си го носи. Това е криво разбиране за морал, за почтеност и т.н. В същност, **истинският морал се определя от вътрешния стимул в човека.** Стимулът пък се определя от физическото му тяло, както и от силите, които работят в него. Истински морален човек е онзи, който има здраво тяло, добре мобилирано, т.е. добри чувства и добра вътрешна инсталация, за да се отоплява и осветява добре.

Едно се иска от съвременния човек: съзнателна работа. По този начин той ще открие в себе си онези дарби, които природата е вложила в него. Тази работа наричаме вътрешна, духовна. Да открие човек своите дарби, това значи, да е дошъл до **пробуждане на съзнанието си.** Който е проявил висшето си съзнание, минава за гениален. Той сам открива дарбите си, а не очаква на хората да го признаят за гениален. Той познава себе си и не се лъже в своите прояви. Съзнае ли своите дарби, човек сам се издига. За пример, от обикновен вестникопродавач, Едисон се издигна до положението на велик откривател. Достатъчно беше да разбере, какво е вложено в него, за да си пробие сам път в живота. Той е употребил големи усилия, труд, работа, концентрация на мисълта, за да прояви талантите, които били вложени в него.

Доколко бил увлечен и концентриран в работата си, се вижда от един анекдот, който разправят за него. В деня на сватбата си, Едисон отишъл в лабораторията си да работи

и толкова се увлякъл в опитите си, че забравил, че този ден не е обикновен. След дълго чакане и търсене, най-после го намерили в лабораторията му, унесен в наблюдения и опити. Напомнили му, че днес ще се жени. Булката и всички гости се смущавали, че Едисон го няма, но той бил спокоен, не се вълнувал – мисълта му била заета само с изчисления. Гениалният човек не се смущава от външните несгоди. Докато всички хора се тревожат и смущават, той поглежда спокойно към тях и си казва: Няма защо да се безпокоят. Ако една работа не стане днес, утре ще стане. Той знае, че това, което хората нареждат, не се съвпада с наредбите на природата. Гениалният знае, че **нещата трябва да стават тогава, когато природата ги нарежда.** Който е в съгласие с наредбите и законите на природата, той е разумен човек. И като се жени, човек трябва да постъпва разумно. Разумността подразбира, всяко нещо да става на определеното време. Следователно, природата е определила, кога даден човек трябва да се жени. Ожени ли се по-рано, или по-късно от определеното време, той непременно ще се натъкне на страдания и мъчнотии. Спази ли времето, което природата е определила, той ще има добри условия за развитие. Женитба, определена от природата, подразбира разумно съчетаване на двама души, на двама приятели, да свършат известна работа с успех. И Соломон навремето си, е казал, че за всяко нещо е определено време, кога да стане. Значи, определено е, кога човек трябва да се роди, колко време да живее и кога да умре.

Днес мнозина се оплакват от условията на живота. Няма лоши условия. Това, което хората наричат лоши условия, не е нищо друго, освен стимули, чрез които им се дава възможност да работят върху себе си, да открият дарбите, които природата е вложила в тях. Само по този начин човек може да се импулсира. Да откриеш една от

своите дарби, това значи, да постигнеш своя идеал, не абсолютно, но отчасти. Дойде ли до предверието на своя идеал, човек знае вече, какво нещо е щастие. Той не търси щастието си вън от себе си. Да търсиш щастието си вън от себе си, това значи, да вземеш пари с полица, да си направиш къща с тях, но при най-малкото затруднение в изплащане на полицата, да си застрашен да изгубиш къщата си. Като знаете това, не търсете щастието си вън от себе си. Знайте, че щастието ви се крие в разработване на вашите дарби и способности. Щом разчитате на вашите дарби, лесно можете да си построите къща и да я изплатите.

Следователно, не забравяйте, че първа природата отпуска постоянен кредит, постоянна подкрепа на човека за съграждане на неговата къща, т.е. на неговото тяло. Всеки ден тя дава по един малък запас от храна за съграждане и поддържане на неговия организъм. Същевременно тя му е дала милиарди работници – клетките, да работят за него. За да се поддържат вътрешните процеси на вашия организъм, едно се иска от вас: да не спирате вътрешните процеси, които стават във вас. Това се постига чрез непрекъсната работа от страна на сърцето и на ума. Природата използва мислите и чувствата на човека за работа върху самия него. Който прави опит да спре своите мисли и чувства, той спира колелото на своя живот. От движението на това колело зависи неговото щастие. С други думи казано: щастието на човека зависи от работата, която разумната природа упражнява върху него. Като знаете това, не спирайте потока на тия процеси в себе си. **Бъдете в хармония с разумната природа, която е предвидила всички ваши нужди и ги задоволява. Няма сила в света, която може да отнеме от човека това, което природата му е определила. Няма сила в света, която може да откло-**

ни човека от пътя, който разумната природа му е предначертала.

Като изучавате човека астрологически, физиономически, хиромантически, виждате, че природата е написала на главата, на лицето и на ръката му всичко, през което е минал и което му предстои да премине. С това тя го предупреждава и предпазва от лошото, което има да измина-ва. Достатъчно е да бъде разумен и предвидлив, за да се справя лесно с мъчнотиите, които среща и ще срещне на пътя си. **Човек носи хороскопа със себе си.** Като изучава астрологията, сам може да си предскаже бъдещето. Обаче, отсъствието на вяра понякога му пречи да избегне лошото, което го преследва. Като го сполети нещастието, тогава разбира, че има съдба, добра и лоша, има нещо писано на главата му, което той трябва да изучава и на което трябва да вярва. Човек лесно може да изучи себе си, ако се постави като външно лице, от което не е специално заинтересуван.

Като изучавате човешката глава, човешкото лице и чело, виждате, че всички хора нямат еднакви мерки. Главите, лицата на хората се различават по широчина и дължина. Челата им също се различават по височина и широчина. Колкото по-високо и по-широко е челото на човека, толкова повече данни има той, способностите му са по-добре развити. За да има успех в живота си, човек трябва да притежава следните качества: такт, твърдост, наблюдателност, разсъдливост, интуиция. Има ли тези качества, каквато работа започне, той ще има добри резултати. Развивайте всичките си чувства и способности, за да постигнете желанията си. Като работите върху себе си, вие се натъквате на мъчнотии, които можете да понесете със самообладание. Ето защо, човек трябва да има самообладание, лесно да се справя с гнева, с обидите и унижения-та.

Който може да се владее, той е постигнал много неща. Не можеш да бъдеш ученик, ако нямаш самообладание. Какъв смисъл има знанието, ако в момент на изпитание не можеш да запазиш разположението си? Щом се разгневиш, ти ще изгубиш всичко, което си придобил. В края на краищата, знанието ще ти бъде товар, а не благо.

Следователно, **стремете се към положително знание, което да прилагате в ежедневния си живот.** Това знание е нужно, за да се справяте с малките мъчнотии. Ако можете да се справяте с тях, те ще ви покажат път за справяне с големите мъчнотии. Започнете ли от големите мъчнотии и вървите към малките, нищо не можете да постигнете. И светиите, и адептите започват от малките величини и постепенно отиват към големите.

И тъй, искате ли да бъдете **ученици на Великия живот** и да го разберете, започнете с разрешаване на малките задачи. Не работите ли по този начин, вие ще изпаднете в песимизъм. Това показва, че сте дали път на своите лични и користолюбиви чувства: страх, безнадеждност, безверие, недоволство и т.н. Тези чувства стават причина да гледате на Бога като на ваш неприятел. Всеки неуспех приписвате на Него. Наистина, има нещо, което ви спъва, **но то е за ваше добро.** Разумните същества се противопоставят на вашите криви разбирания и, в желанието си да ви изправят, струва ви се, че те ви противодействуват. Казвате: Не зная, какво става с мене, но където мръдна, все ще се намери някой стражар да ме следи. Стражарите ви посочват пътя. Като видят, че все наляво клоните, те ви казват: Надясно! – Ама искам да бъда свободен. – Щом искаш да бъдеш свободен по свой начин, едно от двете те очаква: или нещастие, или участъка. Участъкът е за предпочитане пред нещастието. Ще полежиш два–три дни затворен, ще си помислиш и, като оправиш мисълта си, ще

те пуснат. Обаче, ако продължаваш да вървиш наляво, ще паднеш в някоя пропаст и ще си счупиш крака, ръката или главата. – Ама не съм привикнал да ходя надясно. – Ще привикнеш.

Много хора приличат на галени деца. Макар и възрастни, те не искат да се откажат от някои свои навици. Ако някой откаже да ги задоволи, те викат, роптаят, плачат. Ние пък казваме, че на известни привички има и отвички. Както са привикнали, така ще се отвикнат.

Един богат български чорбаджия имал само една дъщеря, която много обичал. Той оставил на нейно разположение четири слугини, които задоволявали всичките ѝ желания. Тя обичала с часове да седи до камината и да се топли. Когато камината ставала много гореща, тя казвала: Отвлек! – и веднага слугините я пренасяли на ръце, далеч от камината. Като изстивала камината, тя казвала: Дòвлек! – и веднага я занасяли пак на топло. Дошъл денят, когато се явили годежници, да я искат от баща ѝ за тяхна жена. На един от сериозните кандидати, който се влюбил в нея, бащата казал: Мога да ви дам дъщеря си, но тя има един навик, от който не може да се откаже – обича да седи на камината и да се топли. Слугините я пренасят от камината до средата на стаята и отново до камината. – Лесна работа, отговорил нейният възлюбен. Готов съм на всичко. Каквото пожелае, това ще бъде. Оженил се той за нея, и тя продължавала по стар обичай: сядала на камината и когато ѝ ставало много горещо, започвала да вика: Отвлек, отвлек! Никой не ѝ се притичал в услуга. Възлюбеният ѝ взел само една слугиня на нейно разположение, която същевременно се грижела за цялата къща. Като извиквала няколко пъти и не получила отговор, камината силно ѝ припарвала, вследствие на което тя сама ставала оттам и сядала далеч от нея. Това се продължило три–че-

тири дни и, като видяла, че няма кой да ѝ услужва, тя отвикнала да седи до камината.

Днес повечето хора имат някакъв навик, от който не могат да се откажат, но един ден, като се намерят пред невъзможността да задоволят своя навик, те сами започват да се отказват от него. Те мислят, че като служат на стария си навик, щастието ще им дойде на крака. Обаче, като видят, че щастието им не иде по този начин, те отстъпват от стария си навик, т.е. отказват се от старото. Щом се откажат от старото и приемат новото, щастието само по себе си ще дойде. Следователно, не чакайте да ви носят на ръце от едно място на друго, нито да седите с часове на топло, но заемете това място, което природата ви е определила. Има случаи, когато щастието дохожда пред нозете на човека, но само тогава, когато той е **в съгласие и хармония с природата, когато изпълнява нейните закони.**

Като ученици на живота, от вас се иска работа, да развивате своите дарби. Това можете да постигнете, само когато сте в хармония с разумната природа. При това положение можете да станете виден музикант, художник, философ, учен и т.н. Обаче, най-голямото постижение на човека е да си изработи характер, т.е. да се пресъздаде по нов, съвършен начин. Постигне ли това, човек е осмислил живота си. Добрият характер подразбира **култивирани мисли и чувства и проявени добродетели**.

Т. м.

*

37 Лекция от Учителя, държана на
31 май, 1931 г. София – Изгрев.

Правилна преценка

Т. м.

Представете си, че имате един равнобедрен триъгълник, ABC – фиг. 1. В механическата геометрия триъгълникът е фигура, но в живата геометрия той представлява

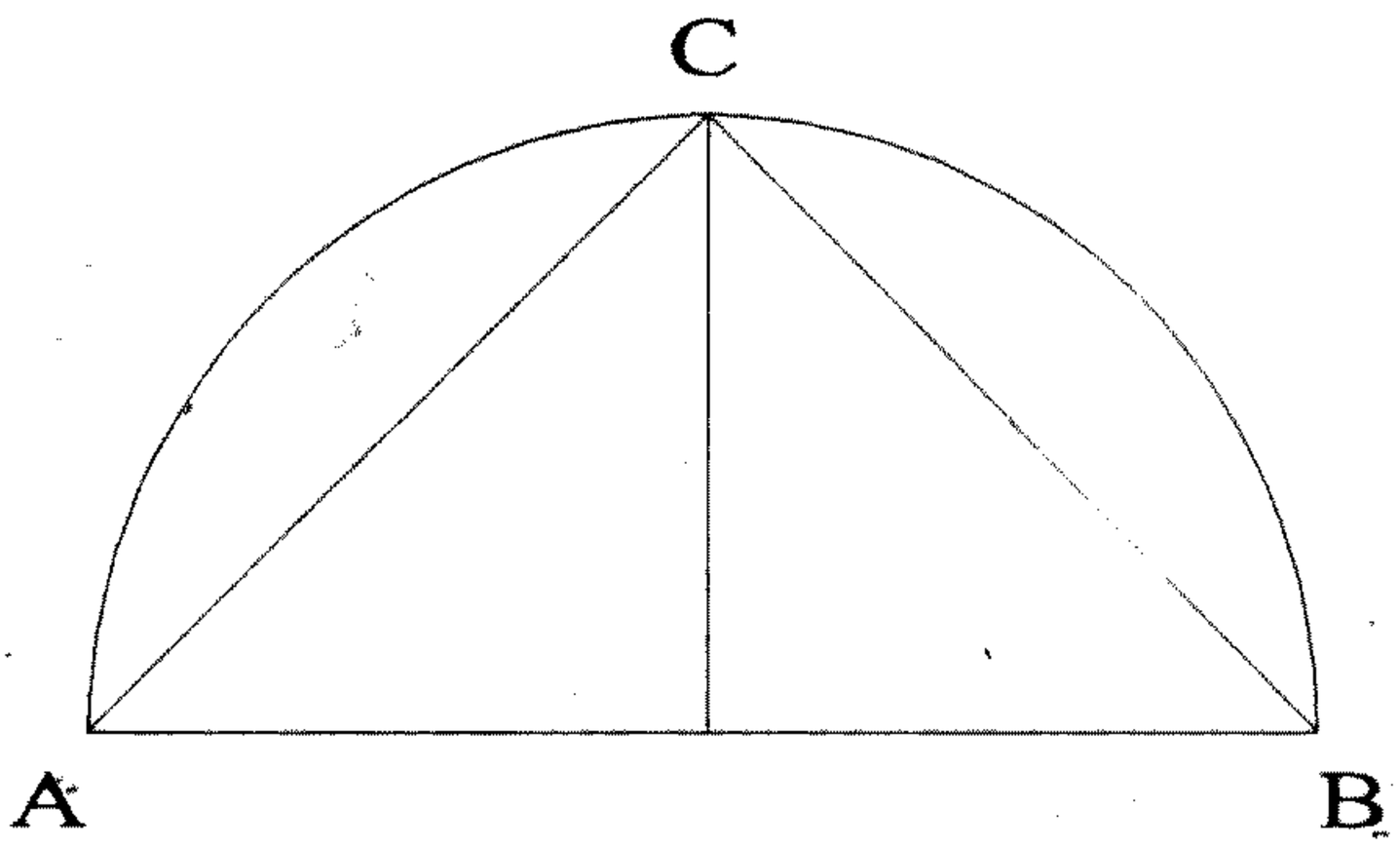

фиг. 1

човека в движение. Спре ли се човек на едно място, ние виждаме само една негова проява. Щом започне да се движи, виждаме, ако не всичките му прояви, поне част от тях. Върхът на триъгълника представлява човешката глава, т.е. мястото, където се проявява неговата умствена дейност. Ако страната AB – основата на триъгълника се увеличава, а страните AC и BC остават неизменни, формата на триъгълника се изменя: двете му страни постепенно ще се

слягат, докато най-после се слеят с основата *AB*, и целият триъгълник се превърне в права линия. – Кога става това? – Когато човек изгуби посоката на своето движение в природата. В този случай, той непременно трябва да се върне там, откъдето е излязъл – в Първата Причина – началото на творчеството, на дейността, на работата.

Ние можем да разгледаме страните на триъгълника като силови линии, а именно: страната *AB*, като сили, които действуват в физическото тяло на човека; страната *CB*, като сили, които действуват в ума и страната *AC*, като сили, които действуват в сърцето. Ако силите *BC* се прелеят в *AC*, увеличава се дейността на сърцето; ако силите *AC* се прелеят в *CB*, увеличава се дейността на ума. Щом се увеличи умствената дейност на човека, намалява се дейността на физическото тяло. Тази е причината, задето повечето хора днес са много нервни. Колкото е по-голяма дейността на ума, толкова по-слаб е човек. За да не се изтощава нервната му система, част от умствените сили трябва да се прелеят в сърцето. Ако се увеличи дейността на сърцето, организмът надебелява. Силите на организма са резултат на сумата от силите на ума и на сърцето. Ако тялото се усили чрезмерно, за сметка на ума и на сърцето, непременно трябва да стане едно раздвижване на силите: от тялото към ума и от ума към сърцето. Човек трябва да бъде в постоянно движение, т.е. триъгълникът да се движи. От движението на триъгълника се образува квадрат – действието на физическите сили. Квадратът, заедно с триъгълника – (фиг. 2), образуват петоъгълник – поляризиране на физическите и духовните сили в човека.

Съвременната наука се занимава с въпроса за квадратурата на кръга, но още не го е решила. Коя е причината, където учените искат да определят квадратурата на кръга? Квадратът представлява рационално число, а кръгът –

незавършен. Ако завъртите квадрата около своя център, образува се кръг. В този случай, квадратът се допира до кръга в четири точки. Допре ли се в три точки, ще се образува крива линия. Третата точка, именно, търсят учените. Намерят ли третата точка, учените ще определят квадратурата на кръга. С разрешаването на този въпрос те ще определят направлението на силите в кръга. Този въпрос още не е разрешен.

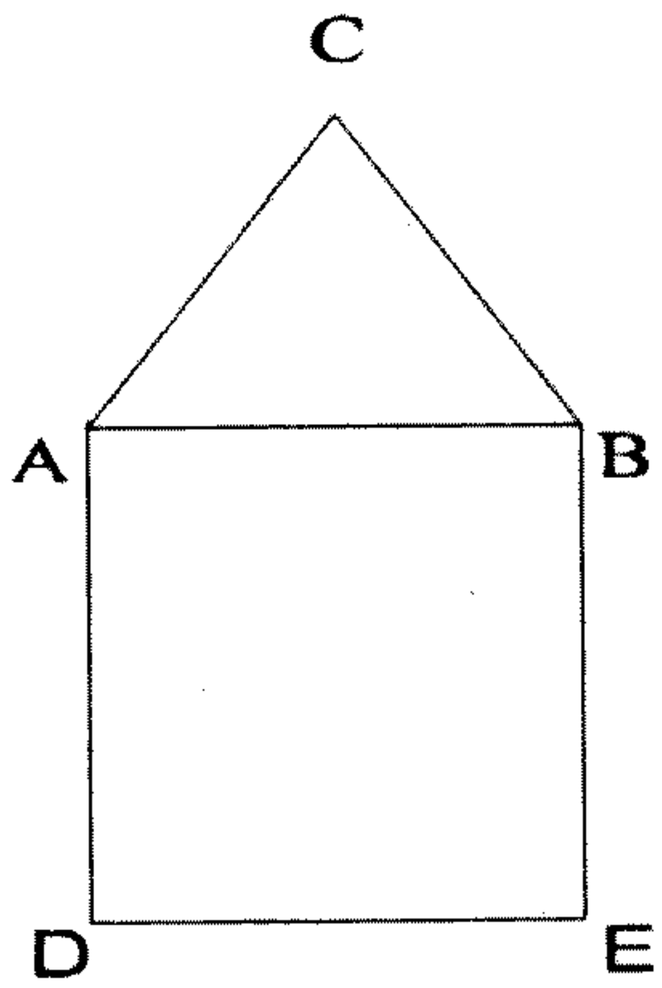

фиг. 2

И тъй, казахме, че кръгът, т.е. кривата линия представлява незавършен процес. Който се движи по крива линия, трябва да знае законите на вечността, защото незавършените процеси имат отношение към вечността. Който се движи по крива линия, не знае, какво ще бъде състоянието му, не знае, как ще се изменят отношенията му към хората, даже и към природата. Друг е въпросът, когато човек се движи по права линия. Там отношенията са определени, защото подразбират отношения между две лица. Яви ли се трета точка, линията се изкривява. В търсене на третата точка, човек се стреми нагоре, като издига перпендикуляр – идеалът, към който всеки се стреми. Когато човек си постави някакъв идеал в живота, казваме, че той е идеалист.

Каква е разликата между идеалиста и материалиста? Идеалистът е човек, който се качва по високите върхове и оттам разглежда природата. Той се движи по перпендикуляра, т.е. по височината на триъгълника. Той мечтае за много неща, които макар и непостижими, поне го движат. Той работи и с ума и със сърцето си, вследствие на което неговият триъгълник е в постоянно движение. Материалистът пък живее повече в долината на живота. Той има само един стремеж – да нареди живота си, колкото е възможно по-добре. Той гледа на живота като на завършен процес, затова не се стреми към непостижими идеали. В същност животът е непостижим. В това, именно се състои красотата на живота. Поради своите разбирания за живота, материалистът изпада повече в областта на неустойчивите енергии, а идеалистът – в областта на устойчивите енергии. – Кой от двамата се намира в по-добри условия? – Идеалистът. Той черпи силите си от изворите в природата, а материалистът – от щерните. Изворът вечно тече и дава от своето изобилие, а щерната – временно. Както разчитате на извора, така ще разчитате и на всеки човек, който разбира живота. Той е свързан с разумната природа, вследствие на което е богат и неизчерпаем като нея. Дойдете ли до материалиста, на него малко можете да разчитате. – Докога можете да разчитате на материалиста? – Докато има вода в щерната.

Мнозина се оплакват, че са изгубили идеала си. – Кога губи човек идеала си? – Когато гледа на живота материалистически. Той седне пред богата трапеза, хапне си от едно, от друго ядене и, като се свърши яденето, животът му се обезсмисля. Той казва, че изгубил идеала си. Значи, неговият идеал се е обуславял от хората. Идеал, който е в зависимост от хората, всякога може да се изгуби. **Стремете се към вечни идеали, които хората не са в състоя-**

ние да прекратят. И яденето може да бъде идеал, но само тогава, когато гледате на него като на благо, което произтича от природата. Очаквате ли това благо от хората, един ден ще го имате, а на другия ден ще се прекрати. Човек трябва да яде, за да поддържа живота си, но той ще живее, докато мисли, чувствува и действува. При това, в мислите, в чувствата и в постъпките му трябва да има непрекъснато движение. Движението не подразбира анархия. Щом между мислите, чувствата и постъпките настане анархия, това показва, че вътрешната връзка между тях е прекъсната. За да не дойдете до тази анархия, **пазете връзката между своите мисли, чувства и постъпки.**

Като ученици, вие трябва да дадете права насока на енергиите си, да не се подпушвате. Всяко подпушване води към страдания, които отклоняват човека от правия път. Затова, именно, старите философи са казали, че преди всичко, човек трябва да работи съзнателно, да познае себе си. Да познае човек себе си, това значи, да познае скритите сили в своя организъм, да научи законите, на които те се подчиняват. Докато не познае себе си, човек не може да се справи с окръжаващата среда. Днес и учени, и прости, като се натъкват на изпитания, не могат да се справят. Учените говорят за наука, имат знания, но не могат да си помогнат. Религиозните вярват в Бога, но като се затруднят с някоя задача, веднага иде съмнението. Дойдат ли болестите, хората изгубват и знанието, и вярата, и любовта си. Те вече не са господари на себе си, на своите сили. И току чувате да се оплакват от главоболие, от стомашно разстройство, от болки в гърдите и т.н.

На какво се дължат болестите? **Една от причините за болестите се дължи на натрупване известна енергия на някои места повече, отколкото трябва.** За пример, главоболието се дължи на излишък на нервна енергия в

главата; стомашното разстройство се дължи на излишък от енергия на някое място в стомаха. За да се освободи от излишната енергия в известни места на организма си, човек трябва да знае **причината на нейното натрупване.** Щом намери причината, лесно може да се освободи. Причината може да е в неправилното съчетание в мислите. Изправете отношението между мислите си, и болката ще изчезне. Изобщо, най-малката дисхармония между мислите, чувствата и постъпките на човека води към заболяване.

За да хармонизира мислите, чувствата и постъпките си, човек трябва да се свърже със законите на природата. Има закони, които регулират мислите; има закони, които регулират чувствата и постъпките. **Свърже ли се човек с тези закони, мислите и чувствата му ще потекат така правилно, както той приема естествено, спокойно и без усилие въздуха и светлината.** Кой внася въздух в дробовете на човека? Кой внася светлина в очите му? – Той сам. Следователно, дайте ход на чувствата и на мислите си, свободно да се проявяват, да не се спъвате. Хората сами се спъват в чувствата си и си причиняват страдания. За пример, някой се оплаква, че няма кой да го обича, и страда. Тук се вижда връзката между храненето и чувстването. Някой се оплаква, че няма кой да му сложи да яде. Колкото е право човек да страда, че няма кой да му сложи да яде, толкова е право да страда, че няма кой да го обича. Човек сам трябва да си приготвя ядене, да не очаква на хората. Ако някой иска да му приготви ядене, това е друг въпрос. Същото се отнася и до обичта. Човек трябва да обича, да не очаква другите да го обичат. Както стомахът има нужда от храна, така и сърцето се нуждае от чувства. Обичайте първо вие, за да ви обичат хората.

Очаквате ли само да ви обичат, дълго време ще чакате и ще страдате.

Като ученици, вие трябва да бъдете разумни, всяко нещо да използвате на време. Имате ли вяра, ще я приложите в големите мъчнотии и изпитания. Какъв смисъл има вярата, ако не се приложи в трудни времена? Това положение е подобно на онзи, който носи тояга, а когато го нападнат кучета, бяга. Щом имаш тояга, трябва да се браниш с нея. И Мойсей имаше тояга, но докато Бог не я освети, нищо не можа да направи с нея. Когато Бог му каза, че трябва да отиде между евреите, да ги освободи, Мойсей се почувствува недостоен. Той отговори: Господи, не мога да изпълня тази мисия. – Хвърли тоягата си на земята! – му каза Господ. В същия момент простата овчарска тояга на Мойсей се превърна в змия. – Хвани змията за опашката! Докато си свързан с мене, всичко можеш да направиш с тази тояга – му каза Господ.

Какво представлява тоягата? – Тя не е нищо друго, освен **разумната човешка воля.** Прилагайте волята си разумно, както Мойсей – своята тояга, за да постигнете всичко, каквото желаете. Жива е била тоягата на Мойсей, жива е и вашата воля. Тя показва правата посока на движението. **Разумната човешка воля,** т.е. **магическата пръчица** или **правата линия** показва на човека, как трябва да мисли, чувствува и действува, как и накъде трябва да се движи.

Дръжте в ума си образа на равностранния триъгълник, като представа за **правилното развитие на човека, в умствено сърдечно и физическо отношение.** Човек не трябва да има слабо тяло, но не трябва да има и много развито тяло, за да не поглъща силите на ума и на сърцето. – Може ли, наистина, тялото да погълне силите на ума и на сърцето? – Ако не вярвате, ще опитате. По-добре е

човек да вярва, да не става нужда да опитва всички неща на себе си. Защо човек да не вярва като дете? Той може да учи, докато има вярата на детето. Изгуби ли тази вяра, той става голям критик и сам се спъва в развитието си. Както човек има тяло, нагодено за физическия свят, така има и чувства – за духовния свят и мисли – за Божествения свят. Тялото, умът и сърцето са инструментите, чрез които човек може да се прояви в трите свята. Няма ли тези инструменти, той не може да се прояви нито в един свят.

Някои казват, че не разбират всичко, което се говори. – Това нищо не значи. Вие виждате слънцето, но не знаете, какво има на него, какви същества живеят там. Вие живеете на земята, но и нея не познавате абсолютно. Какво има в центъра на земята, не знаете. Защо не допуснете, че в центъра на земята има това, което и в стомаха, и в главата? По спектроскопа ученият познава, какви елементи се съдържат на слънцето. Защо и по мозъка да не познае, какви елементи има в слънцето? Защо по мозъка човек не може да познае, каква разумност съществува на слънцето? От разумността, която съществува на слънцето, можем да говорим за разумните същества, които живеят на него.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

38 Лекция от Учителя, държана на
29 май, 1931 г. София – Изгрев.

Трите отношения

Т. м.

Всички сте били ученици, изучавали сте аритметическите действия и работите свободно с тях. Кажете ми тогава, какво става със сумата, ако разместите събираемите? Изменя ли се тя или не? – Не се изменя. Значи, когато събираемите променят местата си, резултатът остава един и същ: A + B = C, B + A = C. Това правило остава вярно само по отношение на мъртвите числа, но не и по отношение на живите. За пример, ако имате бомбата А, пълна с барут, и бомбата В, пълна с динамит, двете заедно произвеждат резултата С. Обаче, не е безразлично, дали А ще действа първа, или В. В двата случая резултатът ще бъде различен. Или, ако имате два вола, впрегнати в една кола, можем да изразим действието събиране по следния начин: А (воловете) + В (колата) = С. Обаче, резултатът С ще се измени, ако В върви напред, а А – назад, т.е. ако разменят местата си. Не е все едно, дали воловете вървят напред и теглят колата, или вървят назад и бутат колата. Не е все едно, дали локомотивът е отпред, или отзад на машината. Следователно, на физическия свят, където числата се разглеждат само като количествени величини, резултатът С е един и същ, независимо от това, дали имате А + В или В + А. Обаче, влезете ли в органическия свят, където числата имат освен количествено, още и качествено значение, там не е безразлич-

но, дали имате А + В или В + А. Не е безразлично, дали умът е на първо място, или сърцето.

Често се говори за ума и за сърцето на човека и казват, че някой има силен, бистър ум, а друг – благородно сърце. – От какво зависи силата на човешкия ум? – Колкото повече неща може да схване човек в даден момент, толкова по-силен е неговият ум. Колкото по-бързо математикът схваща процесите при решаването на някоя сложна задача, толкова по-силен е неговият ум. Центровете, с които умът му работи, са добре развити, направени от доброкачествена материя и **отзивчиви към силите, които се проявяват чрез тях.** При това, добър математик е онзи, който знае, колко храна трябва да приема, за да бъде умът му бистър, да решава задачите правилно. Мислите ли, че ако не яде два–три дни, или ако преяде, той може лесно да решава задачите си? Истински математик е онзи, който държи стомахът си в изправност: нито празен, нито преситен. Това подразбира вътрешното отношение между числата, вследствие на което никога не нарушава хармонията на силите в своя организъм.

Сега се явява въпросът: каква е задачата на храненето? – Трояка: първо, да държи организма в изправност; второ – да поддържа неговата активност или работоспособност и трето – да се защищава от външните условия. Същото се отнася до мислите и чувствата на човека. Когато говорим за ума, мнозина имат предвид развитието на ума. В същност, умът не се развива. Да мислите, че умът се развива, това значи, да имате материалистическо схващане за него. Значи, умът навива и развива нещата, т.е. предметите, с които се занимава, но сам по себе си, той нито се навива, нито се развива. И когато казваме, че някой човек има силен ум, не трябва да подразбираме физическа сила. Физическата сила не може да бъде мярка

за силата на ума. Има известна зависимост между физическата и духовната сила на човешкия ум, но тази зависимост не е абсолютна. За пример, слонът е по-голям и по-силен от човека, но това не значи, че е по-умен от него. И слабите същества понякога вършат такава работа, както силните, без да са много умни. Един юнак може да повали човека на земята, но и микробите, макар малки и невидими същества, могат да повалят не само слабия човек, но даже и най-големия юнак. – Къде се крие тяхната сила? – В бързото размножаване. В 24 ч. те се разножават толкова много, че достигат на брой до 40-50 милиона и, като войска, обсаждат човека, нападат го и го повалят на земята. Те изтеглят енергията на човека и го обезсилват. Единственото спасение на човека от микробите се заключава в чистата кръв. **Когато кръвта на човека е абсолютно чиста, без никакви външни примеси, без никакви органически утайки в нея, той устоява на всякакви микроби.** И да попаднат в кръвта му, те нямат условия да се размножават. Ето защо, когато казваме, че човек трябва да бъде абсолютно чист, с висок морал, имаме предвид ония благоприятни условия, които го предпазват от микробите. Чистотата е защита на човека от ония невидими, тайни врагове, които внасят най-силните отрови в организма. В духовно отношение невидимите врагове на човека, които го разрушават, наричаме лоши аспекти. Астрологически, лошите аспекти на планетите, под чието влияние може да попадне човек, показват, че той е влязъл в област, населена с негови неприятели, които го дебнат, за да го оберат, да вземат нещо от него. Не постъпва ли вълкът по същия начин по отношение на овцата? Божествена ли е неговата постъпка? – Не е Божествена. Вълкът напада и човека, но и това не е Божествено. Той не е създаден да напада човека и овцата. Коя е причината, че

вълкът напада овцата? Преди всичко, те коренно се различават: в овцата действуват меки сили, а във вълка – груби. В това отношение, те нямат нищо общо нито по произход, нито по строеж, нито по влияние на силите, които действуват върху тях. Изобщо, грубите сили рушат, унищожават, а меките помагат за растене на телата.

Какви сили се крият в огъня и какви в светлината? Силите, които огънят съдържа, са груби, разрушителни. За пример, ако сложите дърво в огъня, то изгаря и се превръща на пепел. Обаче, желязото не гори в огъня, а само се нажежава и започва да свети. Ако хванете с ръка горящото дърво и нажеженото желязо, ще се изгорите. Значи, всяко нещо, което е било в огъня, безразлично дали гори, или само се нажежава, изгаря кожата на човека. Дойдете ли до светлината, вие опитвате действието на меките сили в природата. Това виждате на всяка стъпка в света на растенията. Достатъчно е да посеете едно семе, или да посадите едно растение в земята, за да видите, как се отразява светлината върху него. Семето пониква и започва да расте, да пуска листа и клончета, да цъфти и да връзва плодове. Следователно, при горенето телата се разлагат, а при светлината възрастват и се увеличават. **От действието на огъня телата губят част от теглото си, а под действието на светлината увеличават теглото си.** Това се отнася главно до органическия свят. Ще кажете, че огънят е зло. Не се разсъждава така. Лошото в огъня е само тогава, когато тялото, което е изгоряло, не може да се възстанови. Може ли да се възстанови, да приеме първоначалната си форма, това показва, че огънят е пречистил тялото, без да го разруши. Така действува **Божественият огън.**

Като говорим за горенето и за растенето, като обратни процеси, вие се интересувате от тях дотолкова, доколкото имат отношение към вас. Гори ли едно тяло, вие искате да знаете, къде ще спре този процес. Що се отнася

пък до растенето, вие искате да знаете, откъде започва този процес. При горенето човек губи любовта си, а при растенето – придобива любов. С това се обясняват симпатията и антипатията между хората. Наистина, ако отношенията с някой човек ви причиняват загуби, вие не го обичате; ако придобивате нещо, обичате го. Представете си, че в дома ви дойде гост, който само взима, без да даде нещо от себе си. Вие гледате, час по-скоро да си отиде, и казвате: Не обичам този човек. Много естествено! Не можете да го обичате, понеже той ви причинява само загуби.

Следователно, когато някой казва, че обича, това подразбира, че е гост някъде. Той чака наготово да яде и да пие. Каже ли, че не обича, това показва, че е домакин на къщата и е заставен само да работи, да вдига и слага трапезата, да приема гости. Ето защо, за да се поддържат правилни отношения между хората, радвайте се, че гостът ви дава възможност да проявите любовта си. Но, за да проявите любовта си и да издържите на нея, и гостът трябва да бъде внимателен, да не нарушава добрите отношения. Ако само взима, без да дава, любовта ви ще охладнее. Каквото е отношението между госта, който взима от домакина и дава, такова е отношението между клиента и гостилничаря. Клиентът влиза в гостилницата, преглежда листа и казва на гостилничаря: Искам от еди–кое си ядене. Гостилничарят му услужва с разположение, но после и той очаква да получи нещо. Докато яде, клиентът е любовно разположен към гостилничаря; щом клиентът се нахрани, гостилничарят е любовно настроен към него, очаква да отвори кесията си и да плати. Това са временни отношения. Човек трябва да бъде готов да дава, без да очаква. Който получава, трябва да отговаря със същото, и той да е готов да дава. Любовта подразбира правилна обмяна между съществата.

Следователно, в живота всеки човек е пътник, който непременно трябва да влезе в някоя гостилница, да набави силите си. За да свърши известна работа, от време на време човек трябва да се отбива при някой извор, да накваси засъхналото си гърло, или в някоя гостилница, да възстанови силите си. Ако пътникът пътува през пустинята, все трябва да се спре пред някой извор. Иначе, той ще остане на средата на пътя си. За да свърши работата си добре, човек трябва да направи връзка поне с водата и хляба. Този закон има отношение и към разумните същества. За да свърши работата си, човек трябва да бъде свързан с разумни същества, да му помагат. И великите хора са били свързани със същества от разумния свят. Колкото и да е силен и велик, човек не може сам да свърши работата си, все трябва да бъде подпомогнат от някого. Нуждата от близък, от приятел, която всеки човек изпитва, се дължи именно, на **необходимостта да бъде подпомогнат. Само по този начин човек има възможност да се прояви, да даде простор на своите дарби да се развиват.** Като знаете това, вие трябва да оценявате приятелството, да не го губите. Изгубите ли приятелството на човек, когото обичате, вие губите светлината и радостта си. Какво ще правите без светлина и радост? Истински приятел е онзи, който може да ви помага в трудните моменти на живота. Затова е казано, че приятел се в нужда познава. Ценете приятеля си, ценете приятелството и се стремете да го запазите. – Как може човек да запази приятелството си? – **Като отговаря с величина, равносилна на дадената.** Отплатата не е материална, но духовна. За пример, да бъдеш всякога благодарен на приятеля си за доброто, което той ти прави, това значи, всеки ден да закрепваш и усилваш приятелските отношения. Благодарността и признателността представляват вътрешна, духовна обмяна между приятелите. Ако не си благодарен на приятеля си, който ти е помагал в трудни моменти на живота, ти си ял, без да прецениш яденето,

вследствие на което няма да имаш устой в постиженията си. – Защо? – Защото приятелят ти оттегля светлината си, и ти оставаш в тъмнина.

В Америка някъде имало един знаменит проповедник – Мууди. Докато заеме положението на виден проповедник, той минал през големи изпитания: където излизал да проповядва, навсякъде го пъдели. По едно време Мууди се сприятелил с един добър певец, Сенкел, с когото започнал да работи: той да проповядва, а приятелят му да пее. От този ден Мууди се прочул като добър проповедник в цяла Америка. Преди започване на проповедите си, Сенкел пеел и свирел на орган, с което подготвял благоприятни условия за Мууди. Те работели заедно и се радвали на успеха си. След време, обаче, те се разделили и работата им тръгнала назад. И двамата изгубили силата си. Силата им се заключавала в това, че енергията на Сенкел минавала в мисълта на Мууди, а мисълта на Мууди имала влияние върху музикалността на Сенкел. Последният проявявал своята музикалност и способност да пее главно в присъствието на Мууди. Но и Мууди се вдъхновявал от песента на Сенкел. Мууди имал добре развито чело, което показвало, че той има такт, разбиране и преценяване на музиката. След няколкогодишна взаимна работа, и двамата, един след друг, заминали за онзи свят.

Човек трябва да се стреми, да дойде до хармонично съчетаване на силите в своята душа. За да постигне тази хармония, той трябва да се откаже от съмнението и подозрението в себе си, като отрицателни сили. Натъкне ли се на тях, трябва да ги трансформира, да ги превърне в положителни. Невъзможно е човек да остане завинаги в едно и също състояние. При това, колкото по-скоро сменя състоянията си, толкова по-добре за него. За пример, като ходи ту с десния, ту с левия крак, човек мени енергията

си. Левият крак е пасивен, десният – активен. Щом левият крак заеме положението на десния и той става активен. Така се сменят енергиите, и човек се движи. Същото става с ума и със сърцето на човека: в един момент умът е активен, в следния момент – пасивен; в даден момент сърцето е пасивно, в следния момент е активно. Докато енергиите постоянно се менят, човек се развива правилно. Не става ли смяна на енергиите, той не се развива правилно и нормално, вследствие на което се явяват болезнени състояния в него: гняв, съмнение, подозрение, безверие и др. Изпаднете ли в отрицателно състояние, направете опит да трансформирате състоянието си по някакъв начин, чрез движения, чрез ядене и т.н. Забелязано е, че яденето уравновесява силите в човека. **Видите ли, че двама души се карат, дайте им да ядат. Щом започнат да ядат, спорът престава.** Значи, храната съдържа в себе си такива елементи, чрез които смекчава грубите и отрицателни сили в човека.

Кога се карат хората? Коя е причината за недоразуменията и несъгласията в човешкия живот? Ако проследите всички причини за спорове и недоразумения, ще видите, че те имат материален характер и произход. Никога духовна причина не може да предизвика недоразумения. Думите, от които хората се обиждат, съдържат в себе си такива елементи, които предизвикват противоречия и недоразумения. Те събуждат гнева, честолюбието, гордостта, тщеславието на хората, вследствие на което развалят отношенията им. Има думи, които обиждат, но има и такива, които радват човека. За пример, ако кажете на някого, че е лицемер, подлизурко, той ще се обиди. Кажете ли му, че е добър, способен, гениален човек, ще се зарадва. И в единия, и в другия случай, вие сте засегнали нещо материално в човека.

Като знаете силата на думите, добре е при самовъзпитанието да си служите само с такива думи, които повдигат и облагородяват, както вас, така и ближните ви. Защо да не си служите с такива думи? Има случаи, когато човек трябва да си послужи с някоя взривна дума, но не всякога. Само изключителни случаи диктуват на човека да извади някоя бомбастична дума от шишето и да я хвърли на точно определено място. Обаче, във всички останали случаи човек трябва да държи отровните и избухливи думи в шишета, херметически затворени. Ако сте във военна зона, между неприятели, които постоянно ви обстрелват, ще си послужите с някоя бомба, да се защитите, но в мирно време бомбите са безпредметни.

Какво е нужно на човека, за да се прояви? – Условия, които не са нищо друго, освен живите, разумни същества, които обикалят човека. За да не изгуби тези условия, човек трябва да цени тези същества и да ги пази като очите си. С други думи казано: **за да не изгубите условията на живота си, оценявайте разумността, където и да я срещнете, както и да се проявява.** Тя има Божествен произход. Като оценявате разумността, вие ще се развивате правилно. Доколкото цените хората, дотолкова и те ще ви оценяват. Ако цените разумността, вие ще бъдете в съгласие с Първата Причина на нещата. Щом сте свързани с Нея, работите ви се нареждат добре. Разумността в човека не е нищо друго, освен проява на Божественото в него. Където е Божественото, там има успех и напредък. Божественото или разумността заставя човека да прави добро, да услужва на хората, да им помага. Колкото и да са малки тези прояви, радвайте им се. **Най-малката разумност, която човек проявява, служи като градивен материал за неговото бъдеще. Не се отказвайте от доброто, колкото и да е малък неговият размер. Не се отказ-**

вайте и от най-малките Божествени мисли и чувства. Откажете ли се от доброто и от великото в света, вие спирате своето развитие.

Като ученици, вие трябва да се стремите към новото. Ако във всяка ваша мисъл, чувство и проява не внасяте нещо ново, вие сте обикновен човек, с обикновени разбирания. Ще кажете, че сте млади още. Това не ви оправдава. Млад или стар, като живее, човек трябва да бъде носител на новото, на Божественото в света. Ако не носите новото, и млади да сте, ще остареете. Ако пък сте стари, ще оглупеете. Младият трябва да внесе нещо ново, чисто, светло в любовта, а старият – да внесе устойчивост и светлина в мисълта. Не можете ли да направите това, нито младият е млад, нито старият – стар. При това положение не можете да очаквате никакъв напредък. Каквито знания да имате, след време ще ги забравите. Те не са станали ваша плът и кръв. Тогава ще се намерите в положението на децата, които едва започват да учат. **Какво ще занесете със себе си на онзи свят?** Като се намерите между учени, възвишени същества, ще се почувствувате бедни, окъсани, голи и ще пожелаете отново да се върнете на земята, да започнете съзнателно да учите.

Много неща са вложени в човека, но докато не се проявите, те се намират в положението на неразцъфтяла пъпка. Когато пъпката цъфне и завърже, само тогава можете да познаете, какво представлява тя. За да се прояви, пъпката се нуждае от условия. Първото и необходимо условие е любов към Бога. Без тази любов нищо не се постига. Значи, първото условие за постигане и реализиране на нещата е, **човек да люби Бога.** Второто условие е **любов към ближния**, а третото условие – **любов към себе си.** – Защо трябва да люби човек ближния си и себе си? – За да се прояви, т.е. да изяви онова, което Бог е

вложил в него. Да любиш Бога, това значи, да приемеш нещо от любовта Му. Как и чрез кого ще приемеш тази любов? Чрез ближния си. Да любиш Бога, това значи, да попаднеш в най-великия, най-трудния и мощен момент за душата си, когато цялата природа се открива пред тебе. Ти виждаш и чуваш това, което никога не си видял и чул. Кратък е този момент, но незабравим. След това човек слиза от високото положение в което е бил, и отива между своите ближни, да им даде нещо от благото, което е приел. Човек може да преживее това състояние в момент на тежки изпитания, след което животът му се осмисля.

И тъй, пазете трите важни отношения: към Бога, към ближните си, т.е. към разумните същества и към самия себе си. С други думи казано: Любете Бога, а към ближния си и към себе си пазете отношения на взаимно почитание и уважение. Който не люби Бога, той се страхува от Него. За да се освободи от страха, човек трябва да приложи любовта. Страхът спъва, ограничава човека, а любовта го повдига и освобождава.

Днес всички хора говорят за любовта. Много естествено! Без любов към Бога няма живот. То е все едно да отидете на някоя планина, където няма нищо за ядене. Вие носите в раницата си само няколко хляба. Щом огладнеете, отваряте раницата и започвате да ядете. Само тук, на голите планински върхове ще разберете, какво нещо е хлябът, и ще го оцените. Каквото е хлябът при голите планински върхове и водата – при сухата пустиня, такова нещо е любовта при всички условия на живота.

Помнете: **Любов към Бога, любов към ближния и любов към себе си са три мощни формули, с които можете да разрешавате всички мъчни задачи в живота си.** Колкото по-големи знания имате, толкова по-големи изпитания ще ви се дадат. Вземете пример от правед-

ния Йов, който мина през големи изпитания и страдания. Той имаше големи знания, но и големи богатства: ниви, лозя, говеда; той имаше красиви синове и дъщери, но всичко изгуби. Най-после му се даде такава страшна болест, която го отдалечи от всички хора. Животът му беше в опасност, но издържа изпита си, след което получи голямо прозрение. Всичкото му богатство се върна отново. Други синове и дъщери му се дадоха, здравето му се възстанови, и той придоби нов живот, с по-голяма светлина и мъдрост. Няма човек в света, който да не мине през пещта на Йов. За да издържи на страданията, човек трябва да има характера на Йов. Ще минете през отчаяния, съмнения и протести, но в края на краищата трябва да издържите, както Йов издържа. Когато минете през тези изпитания, тогава ще придобиете нов живот, ново знание и големи богатства. Сега сте богати, имате знание, имате синове и дъщери, но всичко това ще изгубите. Един ден, когато придобиете ново знание, ново богатство, други синове и дъщери, тогава ще получите истинска слава, истинска радост, истинска любов.

Разбрахте ли това, което днес ви говорих? Ако не сте го разбрали, като минете през изпитанията, ще го разберете.

Т. м.

*

39 Лекция от Учителя, държана на
5 юни, 1931 г., София – Изгрев.

Неизбежният път

Т. м.

Съвременните хора се интересуват от въпроса за създаването на света и разискват върху него. Те пренасят въпроса към себе си и се запитват, защо е създаден човек. И на този въпрос са дадени много отговори. Едни учени казват, че човек е създаден, за да живее; други казват, че човек е създаден, за да учи, да познае своя Създател; трети казват, че задачата на човека е да мисли само за себе си. Докато е дете, човек мисли само за себе си, но като порасне, той започва да мисли и за ближните си. Детето мисли за себе си, но и големият човек мисли за себе си. – Кога? – Когато е болен, когато страда физически или психически. – Какво прави човек, когато го боли крак? – Той постоянно говори за него, превързва го, променя лекарствата, вдига го, слага го, търси му удобно място. – Защо мисли толкова много за крака си? – Защото го боли. – Нека търпи! – Не може, болката му е голяма. Както виждате, болката на един крак само, повдига цял ред въпроси.

И тъй, всяко страдание внася дисхармония в човека. Дисхармония съществува и в природата. Всеки пръв подтик на известна проява или на известно явление е дисхармоничен, защото представлява минаване от едно състояние в друго. Вторият момент е пак дисхармоничен. И

следващите моменти са дисхармонични. – Докога трае дисхармонията? – Докато продължава промяната, или докато се успокоят действуващите сили. Има случаи, когато, и след успокояване на силите, дисхармонията още съществува. Представете си, че вие се намирате на земята, радвате се на простора, на чистия въздух и на светлината. Обаче, един силен човек дойде при вас, хване ви за ръцете и започва да ви връзва с въже. Това е първият момент на смяна в състоянието ви, който веднага произвежда дисхармония във вас. Следващите моменти са пак дисхармонични, защото той ви спуска с въже в дълбок кладенец. Най-после стъпвате на дъното на кладенеца, но състоянието ви не се подобрява, вследствие на което и дисхармонията не се прекратява. Много естествено! Вие минавате от светлина в тъмнина, от простор в ограничителни условия. След известно време идва един ваш приятел, подава ви въже и започва да ви тегли навън. Състоянието ви се подобрява, вследствие на което първият момент още е хармоничен. Следващите моменти също са хармонични. Значи, докато условията се подобряват, и хармонията продължава. Това са примери, с които донякъде можем да обясним, защо при известни явления в природата първият подтик започва със страдание, а при други – първият подтик започва с радост.

Като не мислят право, някои казват, че е все едно, дали са в кладенец, или на повърхността на земята. Значи, все едно е, дали човек е на небето, или на земята. Така не се говори. Може ли да бъде все едно, дали сте в кладенец, дълбок хиляда метра, или на повърхността на земята, при чист въздух, светлина и простор? Когато се произнася върху известни въпроси и положения, човек трябва да има предвид резултатите. Не е достатъчно само да кажете, че в кладенеца е по-лошо, отколкото вън, на открито, но

вижте, какви резултати ще имате при двата случая. Ако вземете един орех в ръката си, лесно е да кажете, че това е орех, но можете ли да отговорите на въпроса, защо орехът е набръчкан? Като счупите черупката, виждате, колко е набръчкана ядката му. За да влезе в малката черупка, той е минал през страдания, вследствие на което се е набръчкал. Такова набръчкване или нагъване виждаме и в човешкия мозък. – Какво означават тия нагъвания? – Според някои учени нагъванията на човешкия мозък, определят силата на неговия ум. Значи, колкото е по-нагънат мозъкът, толкова човек е по-умен. Слабите набраздявания говорят за слабо проявен ум. Защо мозъкът на човека не е гладък, но нагънат? Това са задачи, които трябва да се решат.

Следователно, щом е дошъл на земята, човек трябва да работи, да учи, да решава задачи. За пример, числото 123 не означава само известно количество единици, но има и друго значение. То може да означава 123 английски лири, 123 слънца или вселени и т.н. Числото 123 може да означава още и 123 микроби, 123 пясъчни зрънца, 123 капки от първичната материя на живота. Във всички случаи, числото 123 няма еднаква цена. Знаете ли, колко струва една капка от първичната материя на живота? За да се приготви една капка от тази материя, трябва всички машини в света да работят три хиляди години наред, като за работници взимат участие всички хора на земята – два милиарда работници. Направете изчисление, да видите, колко ще струва една капка от тази материя.

Често хората се запитват, защо идват страданията. Каквото и да им се каже за страданията, те пак няма да останат доволни. – Защо? – Не могат да ги разберат. Въпросът за страданията е чисто научен. С него се занимават само великите Учители. Представете си, че вие сте

виден философ и се занимавате с големи философиски въпроси. Какво ще бъде положението ви, ако космите на главата ви са също такива философи, като вас? И те ще философфстват заедно с вас. Какъвто въпрос се яви в ума ви, и те ще започнат да разсъждават върху него. Обаче, по някакво стечение на обстоятелствата, космите на главата ви се разбъркват и, за да ги оправите, вие взимате гребен и го прекарвате няколко пъти през косата си. Изведнъж космите, като философи, скачат на крак и се запитват: Кой смее да ни безпокои и да ни причинява страдания? След тях започва да протестира кожата. Като разчесвате космите си, вие причинявате страдания и на кожата, понеже космите са закрепени в нея. Както виждате, все философи страдат: космите, кожата и т.н. И, като не намират причината за страданията, те не могат да си отговорят, защо страдат. Ако космите бяха в изправност, никакви страдания нямаше да имат. Понеже не са в изправност, гребенът иде да ги изправи, а с това им създава страдания.

Ето защо, когато се запитвате, защо идат страданията, ще знаете, че и вие сте един философ, като космите на човешката глава. Вие седите на главата на някой виден философ, където сте се оплели с други философи. За да ви разплете и изправи, видният философ взима гребен и се мъчи да възстанови хармонията между всички философи, които сте се качили на главата му. Каквото и да правите, каквито теории и да създавате за страданието, гребенът не иска да знае. Веднъж влязъл в ръката на видния философ, той трябва да оправи обърканите косми на главата му. – Ама защо трябва аз да страдам? – Защото си се оплел с другите косми. Не само това, но след като израстеш и станеш дълъг, философът решава да те отреже, да станеш по-къс. Той взима ножиците и те скъсява. – Ама и това ли

страдание трябваше да преживея? – Щом си станал чрезмерно голям, страданията неизбежно ще дойдат.

И тъй, щом си зададете въпроса, защо идат страданията, ще знаете, че причината е двояка: или сте се оплели с други философи, или сте пораснали повече, отколкото трябва. И в единия, и в другия случай съдбата ще дойде във вид на гребен и ножици, или да те разплете, или да те отреже, да не бъдеш много голям. След това ще кажеш, че всичкото ти величие пропаднало, или всичкото ти достойнство се накърнило. За тебе не е добре, но за философа е добре. Той казва: Добре стана, че отрязах малко космите си, да подиша главата ми свободно. – Защо трябва да страдам? – За да дишате свободно чистия планински въздух, да приемете безпрепятствено слънчевата светлина. Какво трябва да направите, ако живеете в гора, където дърветата са гъсто насадени? Трябва да изсечете една част от тях, да се разредят, за да прониква слънчевата светлина. Иначе, вие не можете да живеете в тази гора и търсите случай да я напуснете. Днес след ден вие отсичате по едно дърво, да ги разредите, за да може слънчевата светлина да проникне в тях. Свободно място трябва да има в гората, да осветява всички дървета.

Същият закон има отношение към човешките мисли и чувства. Дойде ли в ума ви една възвишена, благородна, Божествена мисъл, веднага трябва да ѝ направите място. **Всички обикновени мисли трябва да дадат път на Божествената, да ѝ отворят място. Влезе ли в сърцето ви едно Божествено чувство, всички обикновени чувства трябва да му отворят път.** И до днес хората секат дърветата. – Защо? – Или за прехрана, или защото са израсли на места, на които хората искат да живеят. Много от сегашните дървета са израсли на чужди места, а не на собствени. Те са наематели, а не собственици. Щом е така, собст-

веникът всякога може да вземе брадвата и да ги отсече. Той ще им каже: Вие живяхте тук 200-300 години. Достатъчно вече! От днес ви уволнявам, идете на друго място. Дойде ли до онези дървета, които са израсли на собствени места, господарят няма право да ги сече. За такива дървета, именно, казваме, че не трябва да се секат.

Как постъпват собствениците на къщите със своите наематели? Първоначално те правят договор с наемателите си за няколко години. Щом изтече срокът, наемателите напущат къщата и отиват в друга. Ако, въпреки договора, наемателите не искат да напуснат къщата, собственикът има право да ги изпъди. – Ама как смеят да ме пъдят? Вън ли трябва да изляза? – Понякога е по-добре да излезеш вън, отколкото да останеш в къщата, но нежелан. Кое е по-добре за пиленцето: да излезе от яйцето, или да остане затворено в него? Щом е изтекъл срокът за прекарването му в яйцето, то трябва да излезе вън. Остане ли вътре, въпреки волята на квачката, то е осъдено на смърт. Следователно, докато си наемател, щеш-не-щеш, ще плащаш. Щом излезеш вън, на открито, ти си свободен от всички задължения, никой нищо не ти иска. Ти си свободен гражданин. Такова нещо представлява смъртта. Не се страхувайте от нея, защото тя освобождава човека от всички задължения и ограничения.

Сега, като говорим за смъртта, гледайте на нея като процес на освобождаване. – Съгласни ли сте с такова освобождаване? – Добре е да бъдем свободни, но вън ще бъдем изложени на дъжд, на бури, на снегове. – Дъждът, бурята и снегът имат предвид онези, които се крият в къщите си. Обаче, те нямат никакво отношение към тия, които са вън. Външните жители са свободни, няма защо да се страхуват от дъжд, вятър и сняг. Те са граждани на широкия свят. Те са свободни птици.

Като слушате да се говори по този начин, казвате, че животът на открито не е съгласен с обществения строй. И пилето казва същото на майка си, но като го мъти, тя му разправя: Докато срокът от 21 дни не е изтекъл, ти ще живееш според установените закони на обществото. Щом дойде 21-ия ден, ти ще напуснеш яйцето, ще излезеш вън и ще се чувствуваш свободен гражданин. Ще видиш, че законите на обществото могат да се менят: при едни условия те са едни, при други условия – други. – Ама това е противоречие. – За глупавия е противоречие, но не и за мъдреца. За мъдреца само един закон не се мени, той остава вечен, неизменен, абсолютен. Всички останали закони се менят. Всички знаете, че съществува закон за притегляне на телата, т.е. закон за земното притегляне. По силата на този закон, всички тела, свободно движещи се падат на земята. Значи, земята ги привлича. Същевременно, земята се привлича от слънцето и се върти около него. Днес е така. Ще дойде ден, когато тия закони ще се изменят, ще се създадат нови, по-съвършени закони. Какви ще бъдат тези закони, не знаем, но предполагаме, че ще бъдат по-съвършени от сегашните. Че това ще бъде така, виждаме от факта, че първите няколко потици на природата са дисхармонични, а вторичните – хармонични. Значи, първичните процеси са дисхармонични и несъвършени, а вторичните – хармонични и съвършени. За пример, слизането на човека в кладенеца е дисхармоничен процес, излизането от кладенеца е хармоничен. Дисхармонията подразбира несъвършенство, а хармонията – съвършенство.

И тъй, страданията не са нищо друго, освен слизане в дълбок кладенец. Като слиза в кладенеца, човек върви по посока АВ – фиг. 1. След като прекара известно време в ограничителните условия на кладенеца, човек започва да търси изходен път. Най-после той се качва по посока ВС,

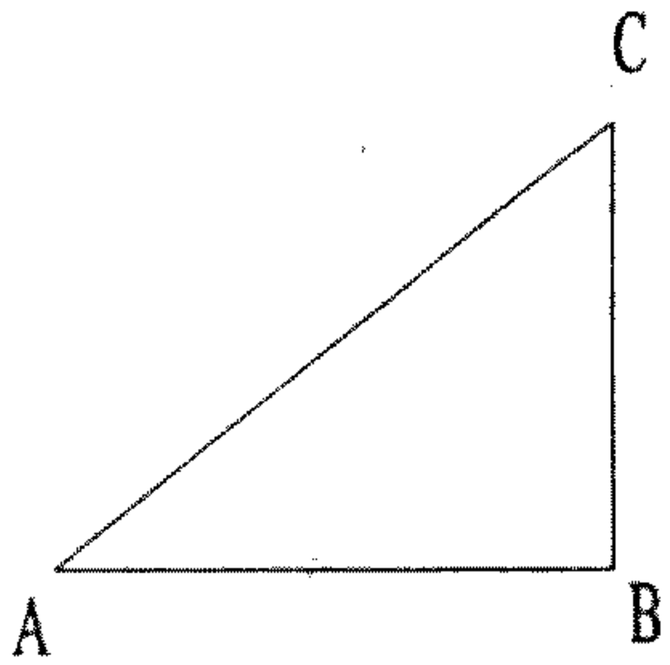

фиг. 1

която го изважда на повърхността на земята. Като си дава сметка за страданията, през които е минал, той вижда, че е могъл да мине направо по посока АС, вместо да образува счупената линия АВС. Обаче, преди да е минал през страданията, той не би могъл да намери посоката АС. Следователно, посоката АС подразбира **придобита опитност**. Без страдания няма опитности. – Защо е така? – По този въпрос не се пита. Дойде ли страданието, човек трябва да учи. Той може да задава въпроси, но същевременно да учи. В същност, само страдащият задава въпроси. Който не страда, не задава никакви въпроси. Страдащият е гладен, лишен от храна. Под напора на глада, той постоянно пита, защо страда, защо никой не му помага. Обаче, като получи храна, той вече не страда, нищо друго не го интересува, освен хляба. Той сяда пред трапезата и започва да яде.

Следователно, докато не е минал от А към В и от В към С, човек не яде, но само се мъчи и страда. Щом дойде до точка С, той постига желанията си, дава му се да яде. Точката С представя областта на радостта. Закон е: след всяко страдание иде радост. Който иска да участва в радостите, непременно трябва да приеме страданията, като неизбежен път в живота си. Страданието всякога се стреми към радостта. В този смисъл, **страданието е стремеж на човешкия дух да мине в областта на радостта.** Оба-

че, никой не може да направи стъпка напред към радостта, ако не е минал през страданието.

И сегашните хора се радват, но повечето им радости са остатъци от миналото. Значи, днес хората участват в чужди радости. Когато говорим за радостта, ние имаме предвид истинската радост, която е собствено притежание на всеки човек. Има ли такава радост, той никога не може да я изгуби. Тя е негов собствен капитал. Чуждото всякога остава чуждо.

Какво разбираме под думата собственост? Всяко нещо, от което човек се ползва в даден момент, е негова собственост. Ако някой се опита да притежава същия предмет, в същия момент, той посяга на чужда вещ. Могат ли двама души, в един и същ момент, да четат една книга? Щом единият е взел книгата в ръката си, другият трябва да чака, да се освободи книгата, и тогава да я чете. Докато първият чете, книгата е херметически затворена за втория. От обикновените книги двама души могат едновременно да четат, но що се отнася до книгите на живата природа, до страданията, там всеки сам ще чете. Никой никого не може да замести в четенето на житейските книги. Там, именно е трагедията на живота. **Всеки сам ще чете книгата, която му е дадена.** – Защо? – Преди да си отговорите на този въпрос, запитайте се, защо живеете и защо умирате. Ако на тези въпроси не можете да си отговорите, не търсете отговор и на другите въпроси. Смъртта е резултат на живота. Който не разбира живота, той умира, без да възкръсва; който разбира живота, той умира и вечно живее. Смърт без живот подразбира лишаване от благата на живота. Ако смъртта е резултат на живота, какво представлява тогава самият живот? Той е резултат на Великия живот в който се проявява разумността на великите и възвишени същества. Докато дойде до Великия

живот, човек неизбежно ще мине пътя от *A* до *B* и от *B* до *C*, при което имате отношенията *AB* : *BC* : *CA*. Пътят *AB* представлява път към страдания и противоречия; пътят *BC* води към радостта и най-после, пътят *AC* представлява условия за реализиране на живота. С други думи казано: човек може да очаква разумни резултати от живота, само след като е минал през страданията.

Като ученици, вие трябва да си изработите нова философия на живота. Това значи, да сте минали през страданията. Само онзи може да разбира живота, да има свой морал и да помага на хората, който е страдал. Той има право да употреби най-хубавата храна, която природата дава. Не познава ли страданията, човек се намира в положението на дете, което едва започва да пъпли. Какво можете да очаквате от този човек? Ако споделяте с него своите опитности и страдания, той ще слуша, какво му говорите, без да ви разбира. Ако рече да ви отговори, вместо утеха, ще ви каже някаква глупост.

Помнете: докато едно същество не мине през най-големите страдания, то не може да влезе в пътя на щастието, т.е. в разумния живот. Който не разбира живота, казва, че друг живот, освен земния не съществува. Така казва и материалистът. Ние пък казваме: Зад неразбрания живот нищо друго не съществува. Обаче, зад разбрания живот съществува друг, по-велик и съвършен в който се проявяват любовта и разумността. Ако ученикът от първо отделение не може да разбере отношението на числата от едно до десет, той не може да разбере и другите числа, които идат след десетте. Това не значи, че другите числа не съществуват.

Следователно, ако не разбирате сегашния живот, няма да разберете и бъдещия; ако разберете сегашния живот, ще разберете и бъдещия. Ако едно от действията в дадена

задача не е правилно, цялата задача ще бъде неразрешима. За да се реши задачата правилно, всичките ѝ действия трябва да бъдат правилно решени. С други думи казано: ако първите процеси са правилни, и следващите ще бъдат правилни. Значи, всичко зависи от първата стъпка. Ако първата стъпка е права, всички останали ще бъдат прави. Вземете ли първата стъпка в живота си криво, всички останали стъпки ще бъдат криви. Бъдете внимателни, да вземете **права стъпка**, за да разберете живота, който ви е даден.

Сега, ако някои от вас сте обезсърчени, това показва, че слизате в кладенеца, към точка В. Щом сте дошли до В, положението ви е добро, скоро ще тръгнете към С. Ако сте насърчени, вие сте тръгнали вече към С. Значи, и когато се обезсърчи, и когато се насърчи човек, положението му е добро. И в двата случая той се намира в положителната страна на живота, във възходящите процеси.

Т. м.

*

40 Лекция от Учителя, държана на
12 юни, 1931 г. София – Изгрев.

Свиване и разширяване

Т. м.

Ще прочета 8, 9 и 10 стихове от II гл. от книгата на Йезекил.

„Ти обаче, сине човечески, слушай това, което аз ти говоря: не ставай отстъпник, като този отстъпник дом; отвори устата си и изяж това, което ти давам аз“. – (8 ст.).

„И видях, и ето ръка простряна към мене, и в нея свитък книга“. – (9 ст.).

„И развй го пред мене; и бе писано извътре и извън, и в него писани плачове, и ридания, и горко“. – (10 ст.).

Често съвременните хора се натъкват на изненади и на неестествени неща в живота. Всяко неизвестно нещо изненадва човека, и той го намира за неестествено. За пример, неестествено е за аристократа мазолестата ръка на работника. Като хване ръката му и усети мазолите и пришките ѝ, той казва, че работникът има груби ръце. – Кои хора имат груби ръце? – Работниците. – Следователно, ако ви трябват работници, ще търсите хора с груби, корави, здрави ръце. Ония, които имат меки, деликатни ръце, не са способни за работа. Когато човек работи, мускулите на ръцете му се свиват и разширяват, вследствие на което чрезмерно се развиват.

Когато говорим за свиване и за разширяване, ние засягаме един физически закон, според който телата се сви-

ват при студ, а разширяват при топлина. Не само телата се разширяват, но и мислите, и чувствата, и постъпките. Много от болезнените състояния и неразположения на човека се дължат на свиването на капилярните съдове. Свиването и разширяването на капилярните съдове става под влияние на електричеството и магнетизма. Човек трябва да живее нормално, да спазва законите на природата, да не става чрезмерно свиване на капилярите. Свиват ли се, става търкане на стеничките им, откъдето произлизат болестите и болезнените състояния. Свиването предизвиква възпаление, а оттам и различни подувания, бодежи, припадъци и т.н.

Кои мисли и кои чувства предизвикват свиване на капилярите? – Отрицателните. – Значи, свяка лоша мисъл, всяко лошо чувство и всяка лоша постъпка стесняват капилярните съдове и прекъсват теченията на електричеството и магнетизма в човешкия организъм. Електричеството и магнетизмът се движат по известни линии, имат специфичен ритъм. Когато линиите на движението и ритмусът им се изменят, в организма настава известна дисхармония, и ние казваме, че човек заболява. Ето защо, като ученици на Великия живот, вие трябва да изучавате ритмуса на своите мисли и чувства и да ги съгласувате с ритмуса на природата. Всяко нарушаване на ритмуса на вашите мисли и чувства води към лоши последствия. Всяко нарушаване на разумните природни закони води към неестествено свиване и разширяване на капилярите, които причиняват различни болести.

И тъй, когато се препоръчва на човека самообладание, това подразбира вътрешна хармония между мислите и чувствата му. Ще кажете, че една лоша мисъл или едно лошо чувство не могат да причинят нищо лошо. Може в момента да не се отразят вредно върху организма, но след

няколко години ще се видят лошите им последствия. Понякога лошите последствия идат веднага. Следователно, когато се натъкнете на лоши последствия, не се чудете, откъде идат. Търсете причините им в мислите и в чувствата си. Причината на физическите и на психическите болести се дължи на нечистата кръв. **Лошите мисли и чувства правят кръвта нечиста.** Те оставят своите ларви, които се размножават в кръвта и изхвърлят нечистотиите си в нея. В процеса на размножаването си тези ларви изяждат тлъстините в човешкия организъм, от което човек постоянно слабее. Изверженията им пък тровят кръвта.

Новото, към което се стремите, подразбира **нова хигиена, която започва от мисълта, от чувствата и от постъпките**. Ако тази хигиена се преподава на гладния, той ще каже, че иска хляб и не се интересува от мислите, чувствата и постъпките си. Ние пък казваме, че гладът се дължи, именно на чрезмерното свиване и разширяване на капилярните съдове, вследствие на нечисти мисли и чувства. Ако стомахът на човека е разстроен, как ще яде той? Ако стомахът му е здрав, той ще яде с апетит и разположение. Невъзможно е здрав човек да бъде гладен. Той всякога ще бъде в състояние да изкара прехраната си и да не гладува. Друг е въпросът, ако нечистотата в мислите и в чувствата разстрои стомаха му. Човек трябва да има здрав стомах, с пластични движения, с хармоничен ритмус, за да бъде животът му нормален. Ако стомахът на човека е нормален, свиванията и разпущанията също трябва да бъдат нормални, за да кажем, в заключение, че даден човек живее по правилата на новата хигиена. След всичко това човек може да каже, че има нужда от храна. Щом стомахът му е нормален, той може да се храни свободно, без страх от разстройство. Обаче, ако стомахът му се свива и разпуща неправилно, той не може да говори за

естествено хранене. Свие ли се стомахът, храната не може да се смели, вследствие на което се образуват отровни газове, които отравят кръвта. Отровната, нечиста кръв причинява болести и разстройство на отделните органи. За пример, забелязано е, че всяка дисхармония в мозъка причинява разстройство в корема; и всяка дисхармония в симпатичната нервна система причинява главоболие. Ето защо, за да не боледувате, дръжте в изправност състоянието на главния си мозък и симпатичната нервна система. Когато мозъкът е в хармонично състояние, той може да лекува всички болести. Влезе ли една отрицателна мисъл в него, веднага се явяват неразположения, болести, разстройства и т.н. Това е една от причините за отслабване на паметта и за объркване на мисълта.

И тъй, здравословното състояние на организма зависи от правилните функции на мозъка и от правилното свиване и разпущане на капилярите. С други думи казано: Здравето на човека зависи от неговите добри мисли и чувства. Всяка мисъл, всяко чувство, които произвеждат известни пертурбации в организма, са непотребни. Друг е въпросът, ако една мисъл направи преврат в човешкия живот. Тази мисъл е хармонична. Тя има правилен ритмус, вследствие на което капилярите се свиват и разпущат нормално. Когато хармониката се свива и разпуща правилно, казваме, че музикантът е добър, въздухът влиза и излиза правилно от нея. Ако въздухът не влиза и не излиза от хармониката, никакъв тон не се чува. Същият закон се отнася и до мисълта. За да мисли човек правилно, мозъкът му, като инструмент, трябва равномерно да се свива и разширява, да издава правилни тонове. Като мисли правилно, човек прекарва идеите си през своя мозък, където узряват и дават плодове. Оттук вадим заключението: само онези мисли ползват човека, които могат да дадат плод.

Не дават ли плод, те се изсичат и изхвърлят навън, както замеделците постъпват с безплодните дървета.

Като наблюдавате хората, виждате, че всеки човек има специфичен цвят на лицето: жълт, бял, розов, тъмен, почти черен. Цветът на лицето се определя от мислите. Черният цвят е земен. Когато лицето на човека почернее, това показва, че той е свързан със земята. Недоволството в човека предизвиква потъмняване на лицето. Когато честолюбието и тщеславието вземат надмощие в човека, лицето му пожълтява. Жълтият цвят на лицето е неестествен. Ще кажете, че и светиите са жълти. Грамадна разлика има между цвета на лицето на светията и на честолюбивия човек. Какъвто и да е цветът на лицето, той трябва да остане отвън, да не прониква в живота. Сам по себе си животът е безцветен: вътрешно е безцветен, а външно – обагрен с различни цветове. Влезе ли един от цветовете в живота, човек става нещастен. Казват, че някой човек е посинял. Това е неестествено състояние. Посиняването показва, че кръвта му е нечиста, отровна. Щом кръвта е нечиста, устните, лицето на човека посиняват.

Цветовете се делят на топли и на студени. За пример, червеният цвят е топъл, магнетичен. Ако искате да растете, да се развивате правилно, свържете се с червения цвят, не червеният, бояджийски цвят, но с живия червен цвят, с който природата си служи. Достатъчно е един път да видите този цвят, за да не го забравите никога. Често този цвят се явява на устните на здравия, жизнерадостен човек. За да бъде здрав, човек трябва да вижда красотата в природата и да я цени. Красотата храни човека. Изучавайте природата с любов, да се свържете с нейните красиви линии, които помагат за правилното свиване и разширяване на капилярите. Излизайте сутрин, да наблюдавате изгрева на слънцето, и вечер, да наблюдавате звездите, да видите

красивите линии на природата. Благословение е да гледа човек красивото. Ако очите не гледат и не търсят красивото, човек не може да расте и да се развива.

Един турски бей се оженил за мома, която той преди сватбата си не видял. Едва след сватбата той имал право да я види, и харесва ли я, или не, трябвало да се примири с положението си. Такъв бил старият турски обичай. След венчаването, булката се обърнала към възлюбения си с думите: На кого ще ми кажеш да се показвам? Като видял грозотата ѝ, той отговорил: Показвай се, на когото искаш, но не и на мене.

Следователно, пазете се от идеи, които внасят в ума и в сърцето нещо дисхармонично. Тези идеи приличат на грозната мома, на която възлюбения ѝ може да каже: Показвай се, на когото искаш, само на мен не се показвай. Защо ви са такива мисли и чувства, които рушат ума и сърцето? Защо ви са такива мисли и чувства, които внасят недоволство във вас? Каква полза ще ви допринесат ония мисли и чувства, които предизвикват неправилно свиване и разширяване на капилярите? Всяко чрезмерно свиване и разширяване на капилярите произвежда дисхармонични, отрицателни чувства и мисли в човека. Под тяхното влияние човек постепенно се разрушава.

Помнете: Невъзможно е да хармонизирате отрицателното с положителното. Невъзможно е да угодите на човека, на когото са угаждали най-големи майстори. Може ли бедният и прост човек да задоволи вкуса на един княз, на когото са готвили най-добрите готвачи в света? Каквото и да прави бедният, той никога не може да задоволи княза. Обаче, ако е умен и познава психологията на гладния човек, той ще покани княза да отидат заедно на екскурзия, с малко храна и, като погладува три–четири дни, князът ще остане крайно доволен от простата селска попара от хляб

и сирене. По отношение на природата, човек не е нещо друго, освен княжески син, който е задоволен от всички страни. Следователно, каквото и да прави природата, каквото и да му дава, не може да го задоволи. Това му дава, той не го харесва; онова му дава, не го иска. Природата мълчи и не го заставя насила да приема благата, които му дава. Един ден тя му предлага да го разходи по планините и, като го остави гладен няколко дни, той приема с благодарност попарата, която природата му е приготвила. Кой не е минал през такава опитност? Достатъчно е да боледува човек 15-20 дни, за да огладнее толкова много, че да бъде готов и на най-скромната попара, с хляб и малко сирене. Докато е бил здрав и сит, отблъсквал попарата, но след като боледувал и изгладнял, той е готов и на нея и казва: Отлична е тази попара! Благодаря на Бога, че ми даде това благо. От този момент хармонията в човешкия организъм се възстановява, капилярите се свиват и разширяват правилно, вследствие на което и ритмусът на неговия живот влиза в своя нормален ход.

Като ученици, от вас се иска приложение на новото. – В какво се заключава новото? – В **хармонизиране на мислите и чувствата.** За пример, ако цветът на лицето ви е жълт или черен, с помощта на мислите си вие трябва да го измените. Ако очите ви пожълтеят, погледът ви се размъти, пак с мисълта си трябва да го проясните. **Погледът на човека трябва да бъде ясен и мек. Лицето му трябва да бъде светло, отворено като небе. За да бъдете здрави, очите ви трябва да бъдат чисти, ясни, а погледът ви – мек. За да запази здравословното си състояние, както и чистотата и яснотата на очите си, човек трябва да яде малко и да дъвче храната си добре.** Доброто и правилно хранене подразбира добро свирене. Следователно, ще обтегнете добре струните на своята арфа и ще

свирите на тях, ще взимате пълни акорди, като внимавате да не късате струните. Останете ли с една струна, никаква песен не може да излезе. Ще свирите ту с едната, ту с двете ръце, после ще свирите с кръстосани ръце, за да изразите идеята си правилно. С други думи казано: ще ядете ту на лявата, ту на дясната страна, ще ядете бавно, ще дъвчете добре, за да имате добър резултат. Ако дъвчете само на лявата страна, ще станете много чувствителни; ако дъвчете само на дясната страна, ще развиете повече мисълта си. За да има хармония между мислите и чувствата ви и да придобиете **вътрешен мир**, дъвчете и на лявата, и на дясната страна. Вземете пример за хранене от млекопитаещите, главно преживните животни. Волът, за пример, след като сдъвче храната и я изпрати в стомаха си, отново я връща в устата си, където я преживва. С това се обяснява голямото му спокойствие и търпение.

Някой ще възрази на това, че хляб няма, а ще се учи, как да го дъвче. – Когато нямаш хляб, няма да дъвчеш, но като имаш хляб, трябва да знаеш, как да го дъвчеш, за да не те бият. Който не дъвче добре храната си, страда. Страданията, болестите, през кэито човек минава, представляват тоягата на природата. Всеки орган трябва да изпълни своята функция, да не я оставя на другите органи. За пример, задачата на зъбите е да разкъсат храната, да я сдъвчат добре и след това да я изпратят в стомаха. Задачата на стомаха е като химик, да обработва храната, но не и да я дъвче. Ако храната е сдъвкана добре, стомахът ще извърши процесите си добре. Ако храната не е сдъвкана добре, стомахът не отговаря за чуждата работа; той ще я прехвърли няколко пъти на тук–натам, ще я обърне на една и на друга страна, ще извърши химическите процеси, доколкото му е възможно, а за несдъвкаката храна не отговаря. Част от нея се изхвърля навън, а другата част се натрупва

между тъканите, като необработена, полуорганическа материя, която причинява различни болести.

И тъй, искате ли да бъдете здрави, да се развивате нормално, физически и духовно, обърнете внимание на състоянието на капилярните съдове, да се свиват и разширяват правилно. За тази цел никога не пийте студена, ледена вода. Пиете ли студена вода, капилярните съдове на гърлото и на стомаха се свиват чрезмерно и причиняват ред болезнени състояния. Никога не дишайте през устата си, защото капилярите на дробовете се свиват. Приемайте въздуха през носа, за да се пречисти и стопли. За това помага лигавата ципа и течност в носа. Пийте топла вода, дишайте дълбоко, но през носа, за да запазите здравето си и да се лекувате, ако сте заболели от някаква болест. Опасно е за човека, когато капилярните съдове се разширяват повече, отколкото трябва, без да могат да се свиват; опасно е също, когато се свиват повече, отколкото трябва, без да могат да се разширяват. **Състоянието на човека е здравословно, когато капилярните му съдове се свиват и разпущат правилно и ритмично.** За да успява в живота си, човек трябва да знае, кое място може да заеме в природата, та работите му да вървят успешно. **В природата, както и в живота, има хармонични и нехармонични точки, от които зависи успехът на човека.** Някой певец, музикант или оратор излиза на сцената и публиката го харесва, остава доволна от него. – Защо? – Защото е попаднал в една от **хармоничните точки на природата**. Не може ли да попадне в една от тези точки, публиката ще го освирка и свали от сцената.

Законът за хармоничните и дисхармонични точки в природата има отношение и към молитвата. Човек не може да се моли на всяко място. Най-напред той трябва да намери някое хармонично място за молитва. Молитва-

та е израз на велика хармония. Ако не може да постави мисълта и чувствата си в хармония с природата, човек не може да се свърже с нея, не може да отправи молитвата си нагоре. Природата няма да му окаже своето съдействие.

Сегашните хора имат много знания, но не могат да ги прилагат. В това отношение те приличат на човек, на когото природата е дала всички блага на разположение, без да може той да се ползва от тях. Пред него е сложено най-вкусното ядене, но стомахът му е развален, не го приема; дават му хубава книга за четене, но очите му са болни, не вижда; наоколо се разнася Божествена музика, но ушите му са притъпени, нищо не чува; има хубави обувки, но краката му са покрити с мазоли, не може да ги обуе; дрехите му са нови, удобни, от фина материя, но тялото му е покрито с цирей, не може да ги облече. Истинско благо е това, от което човек може да се ползва във всеки даден момент. В този смисъл, истинско знание е това, от което човек може да се ползва по всяко време. Не може ли да се ползва от него по всяко време, това знание ще му донесе най-големи изпитания.

Много хора придобиват толкова знания, колкото да ги бият. Като не разбират, къде и кога трябва да приложат знанието си, те предизвикват неразположението на хората и на природата и получават плесници. Един американски боксьор упражнявал много младежи в боксиране. Един от учениците му си въобразил, че знае вече това изкуство и решил да го приложи първо към учителя си. Един ден той ударил учителя си в носа, да му покаже, че знае вече да се боксира. Учителят веднага му ударил три силни плесници и го повалил три пъти на земята, като му казал: Трябва да учиш дълго време това изкуство, още не си го научил. Засрамен, ученикът станал от земята, очистил праха от

дрехите си и решил втори път да не си позволява такава смелост.

Смирение се иска от ученика. Докато не научи добре едно изкуство, той не трябва да го прилага, а още повече към учителя си. Същият закон се отнася до човешките мисли и чувства. Докато не се научи да мисли и да чувствува правилно, човек не трябва да бърза да се проявява. Излезе ли преждевременно на сцената, учителят му ще му нанесе такъв удар, който ще го повали три пъти на земята. Това не значи, че природата изключва човека от живота, но му казва да учи, а после да се проявява. Той може да се проявява като ученик, но не като учител. Ако не спазва това правило, тя му праща болести, страдания, лишения, да се учи. Следователно, ако си болен, ще учиш законите на здравето; ако си нещастен, ще учиш законите на щастието; ако си беден, ще учиш законите на богатството; ако си лош, ще учиш законите на доброто. Ще кажете, че това са противоречия. Обаче, ученикът се учи и от противоречията, и от погрешките си.

На какво се дължат погрешките на човека? – На неразбиране на нещата, на неговите криви мисли. За пример, като изучава математика, ученикът знае, какво означава пропорцията $A : B = C : D$. Обаче, дойде ли до живота, той не може да приложи пропорцията на място. Това незнание и неразбиране на нещата води към погрешки. Ако в пропорцията заместите буквите с числа, вие ги разглеждате като количествени величини и казвате $10 : 5 = 20 : 10$. От количествена гледна точка, 10 е по-голямо от 5, но по енергии числото пет крие в себе си по-голяма динамическа сила от десетте. Петте разширява човека, а десетте го свива. Значи, човек трябва да знае, освен количеството енергии, които величините съдържат в себе си, още и техните качества. За пример, не е все едно да имате един

арабски кон и един кон от английска порода. Ако е за надбягване, арабският кон е за предпочитане. Ако е за впрягане, английският кон е за предпочитане.

Същият закон се отнася и до мислите, и до чувствата. За да бъдат разбрани и правилно приложени, те трябва първо да се превърнат в математически величини, после – в геометрически формули и фигури и най-после в действия. Можете ли да постигнете това, вие ще дойдете до естественото свиване и разширяване на капилярите, което държи в хармония функциите на всички органи. Стремете се към **вътрешна хармония на организма.**

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

41 Лекция от Учителя, държана на 19 юни, 1931 г. София – Изгрев.

Красивите линии

Т. м.

Ще прочета няколко стиха от пета глава от I Послание към Солуняните: „Но търсете всякога доброто един на друг и на всичките“. (– 15 ст.).

„Винаги се радвайте“. (– 16 ст.).

„Непрестанно се молете“. (– 17 ст.).

„За всичко благодарете, защото това е волята Божия за вас в Христа Исуса“. (– 18 ст.).

„Духа не угасяйте“. (– 19 ст.).

Кое е най-мощното в човека, проявен в материалния свят? Ще кажете, че най-мощното в човека е мисълта му. Обаче, мисълта е нещо невидимо. Как може тогава невидимото да бъде мощно? Мощното в света е в проявеното, което човек вижда с очите си, чува с ушите си, вкусва с езика си, възприема с носа си и усеща с кожата и с пръстите си. Че наистина, мощното е в това, което възприемаме чрез сетивата си, човек се уверява, когато изгуби сетивата си. Тогава той разбира, колко е немощен. Страшно е, когато човек изгуби едно от сетивата си. Ако езикът му се повреди и не може да възприема вкуса на храните, той се чувствува отдалечен от материалния свят. Такова е положението му, когато изгуби кое и да е от своите сетива.

И тъй, благодарение на прекъсване на връзката си с разумната природа, в някои отношения човек се е отчуж-

дил от нея и не може да възприема и оценява нейните красоти. Той се е лишил от възможността да чувствува лъхането на пролетния зефир, свежестта на планинската вода, красотата на утрешния слънчев лъч. Красотата на природата се заключава в малките, а не в големите неща. Малките неща проникват в човека и го обновяват. Не може ли човек да възприеме и оцени малките неща и да минат големите през него, те изтичат навън, и той пак остава сух. Такъв човек е подобен на камък: колкото и да се мокри и полива с вода, все сух и твърд си остава. Значи, сухият остава завинаги твърд; твърдият пък се отличава с неплодородие, т.е. той остава безплоден. Безплодният е нещастен, а нещастният всякога се мъчи.

Какво представлява мъчението? Кой човек се мъчи? – Който носи самар на гърба си. Щом има самар, непременно някой ще го възседне, за да го носи. Не е лесно да носиш човек на гърба си. Възседне ли те, ти непременно ще се мъчиш. – Защо? – Лишаваш се от свободата, от възможността да възприемаш благата на живота по естествен начин. Днес хората страдат, мъчат се, защото не могат да намерят щастието. Много естествено! Те не могат да го намерят, **защото го търсят вън от това, което всеки момент получават.** Търсете щастието във всичко, което получавате. Щастието зависи от разбирането на човека. Някой търси щастието си в книгите, но и там не го намира. Той чете някоя книга, в която се говори за силата, чрез която човек твори, създава и придобива нещата. Докато чете книгата, той се въодушевява, радва се. Обаче, щом я свърши, вижда, че в нея няма сила, джобовете му са празни. Той трябва да знае, че силата не е в книгата, а в самия него. Достатъчно е да обича работата си и да я прилага с любов, за да се прояви и силата, която е вложена в него. Когато болният чете за силата, трябва да повярва в нея и да

направи известно усилие, да я прояви. Без разумно усилие няма успех. – Ама ще се огъна! – И без огъване няма успех.

Законът на огъването съществува във всички светове. Ако в центъра на една металическа пружина поставите някаква тежест, пружината ще се огъне. Махнете ли тежестта, пружината се изправя, заема естественото си положение. Огъването на пружината става на физическия свят. Обаче, същото нещо става и в умствения, и в чувствения свят. За пример, една мисъл се проектира в пространството. Първоначално мисълта върви праволинейно, но щом срещне известно препятствие, тя се огъва. Същото става и с чувството. Значи, огъват се и мислите, и чувствата, и постъпките. Огъва се даже и характерът на човека. Всичко, което съществува и се проявява, е изложено на огъване. Не се огъва само непроявеното и това, което не съществува. – Ама аз не искам да се огъвам. – Щом не искаш да се огъваш, не трябва да се проявяваш. Щом не се проявяваш, все едно, че не съществуваш. Невъзможно е човек да се прояви и да не изпита някаква тежест. Колкото малка и да е тежестта, все ще предизвика известно огъване.

И тъй, каквато посока и да вземете в живота си, каквото и да работите, все ще се огънете. Малко или много, ще се промените. Всяка промяна подразбира огъване, а огъването е резултат на известно влияние. Дали одушевен предмет ви влияе, или неодушевен, не е важно; важно е, че зад всяко влияние се крие разумна сила, разумно същество. Виждате един човек, но зад него се крие нещо невидимо. Виждате една планина, едно море, една ръка, но зад тях се крие нещо невидимо, което ви влияе. Значи, влиянието, което иде от предметите, не е в самите тях, т.е. не е в тяхната форма, но зад формата им. Вие говорите с човека, пипате го, но виждате, че разумното, с което вли-

зате в контакт, не е в неговата форма. Кажете ли, че разумността е в човека, явява се въпросът, на кое място, именно е тя. Това е задача, към разрешаването на която се стреми всеки човек. Има нещо в човека, което го одухотворява, но какво е то и къде е, никой не знае. Едни учени предполагат, че е самият мозък, други казват, че е сърцето и т.н. **Важно е, че като заминава за другия свят, човек взима със себе си разумното, което го е одухотворявало.** В него се крие всичкото му богатство. Без него той няма никаква цена нито на небето, нито на земята.

Това са хипотези и теории, които един ден, в далечното бъдеще, ще се разкрият на човека. Разрешаването им днес е невъзможно, обаче, човек се стимулира от този въпрос, иска да проникне в своята същина. Днес едно е важно за човека: **да оцени живота и всичко, което му е дадено като пособие в живота.** Той има тяло, с много външни и вътрешни органи – пособия за работа и за поддържане на неговия живот. Като погледне ръката си, човек я свързва с работата, която върши чрез нея: работи, пише, помага. Погледне крака си, също го свързва със службата, която върши: движи се от едно място на друго, посещава планини, гори, поля, радва се на красотата на природата. Какво се ползва човек от доброто си желание, ако не може да го реализира? Представете си, че душата му има желание да направи едно добро дело, а краката му са болни, слаби, не може да се движи. – Защо душата дава някакво нареждане, а човек не може да го извърши? – Защото е изгубил връзката си със своята душа. Тя е изгубила мястото си. Дойде ли до това положение, човек става вече немощен, няма дух, сила, подтик. Той се намира в положението на кукла, т.е. има форма, но без съдържание. За да не изпада в това положение, човек трябва да държи връзката си с душата. Мост, посредник или връзка между ду-

шата и самия човек е вярата в Бога. Изгуби ли вярата си, човек губи и равновесието си. Щом запази вярата си, човек приготвя път за идване на любовта в него.

Следователно, за да бъде здрав да се проявява, да расте и да се развива, човек трябва да бъде свързан с душата си, а тя – с любовта, с **Първата Причина на нещата.** Няма ли тази връзка, той всичко ще изгуби и ще се намери в положението на умрелия, който иска да се прояви, но не може. – Защо? – Тяло няма. Колкото и да се сили човек да покаже, че не е умрял, не може – няма физически органи, чрез които да се прояви. Близките на умрелия го погребват. Че живее духовно, с друго, невидимо за тях тяло, те не виждат това. Ще поплачат за него и ще го заровят. За да не попадне в положението на умрелия, когото заравят в земята, още докато е в тялото си, докато е свързан с душата си, човек трябва да има вяра и любов към Бога. – Ама как ще се убедим в това, че умрелите са живи? – Много начини има, но човек трябва да бъде готов да влезе във връзка със своите близки, които са заминали за онзи свят. Как ще докажете, че захарта е сладка, ако не я опитате на вкус? Колкото и да ви се доказва, че е сладка, ако вкусът не вземе участие, всички доказателства остават напразно. Като знаете свойствата на чистата вода и сложите после една–две бучки захар в нея, вие веднага се убеждавате, че захарта е сладка. За да се убедите в съществуването на някои неща, в помощ ви идват мъчнотиите и страданията. Чрез тях човек придобива опитности и знания, които пък усилват вярата му. Когато страда, човек постепенно влиза в реалността на живота. Докато не страда, той е извън реалността, но същевременно и вън от радостите. Радостите и благата идват след страданията. На физическия свят страданията предшестват радостите. Като знаете това, не очаквайте радости преди страдания. Който очаква първо радости в живота, той не разбира закона. За онзи, който не разбира този закон, лесно е да каже, че еди–кой си

човек свършил университет, че еди–кой си открил нещо или дал някакъв концерт. Той вижда, че хората се радват, но какво е било преди радостта, не знае. Той не подозира, през какви мъчнотии и страдания е минал ученикът, докато свърши гимназия. Той не знае, какъв труд, какви усилия е положил младежът, за да свърши университет и да стане учен. Колко пъти е пропадал ученият, докато придобие знанието, докато стане виден професор. Радва се човек на знанието, на успехите си, на придобитата любов, но радостта му иде като резултат на нещо. Тя е плод, завързал и узрял на дървото на живота, което е расло при мъчнотии, при бури и ветрове.

Ето защо, ще знаете, че огъването е неизбежен процес. Ръката се огъва, а понякога се проточва. И огъването и проточването ѝ носят благословение. Когато огъваш ръката си, за да спасиш давещия, това е благословение. Ти правиш добро на този човек. Когато проточиш ръката си, ти пак можеш да помогнеш на човека. Същевременно, огъването и проточването на ръката могат да произведат лоши резултати. Когато цигуларят обтяга струните си, той има предвид да изкара нещо хубаво от тях. След това той поставя пръстите си на струните, огъва ги, прави различни скъсявания на разстоянията, удължава ги и с това произвежда чисти хармонични тонове. Който го слуша да свири, казва: Добър цигулар е този човек. Цял виртуоз! В това отношение всеки може да бъде виртуоз, да свири на своята цигулка – тялото си. За тази цел той трябва да знае **законите на своя ум, на своето сърце и на своето тяло, да знае, как да огъва и проточва силите, които действуват в тях.**

Като ученици, една от задачите ви е да бъдете господари на тялото си, да свирите на него правилно. За пример, с едно нехармонично движение човек може да изпадне в голямо неразположение на духа. И обратно: с едно хармонично движение той може да придобие голямо раз-

положение на духа. Красивите линии в природата внасят голямо разположение в човека. Достатъчно е да видите един увиснал, узрял плод, красиво огънал клона на който се намира, за да се разположите добре. Това огъване на клона действа приятно на окото. Колкото по-добре е узрял плодът, толкова по-красива е линията на огъването. Стремете се към красиви движения, към красиви линии, които се отразяват здравословно върху човека. Като изучавате красивите линии и движения, вие се свързвате с духовния свят, с мисълта и чувствата на духовни същества. Нямате ли връзка с духовни същества, вие не можете да живеете духовно. – Защо? – Едно дърво само не може да поддържа огъня. Много дървета, съединени в едно, дават сила на огъня. Много поточета, събрани на едно място, образуват река. Следователно, за да бъдеш добър, да мислиш право, разумни същества трябва да бъдат свързани с тебе, да крепят твоята мисъл, доброта и разумност. Като не разбираш този закон, ти искаш да бъдеш добър, разумен, без да мислиш за Бога. Не, ще си кажеш: Понеже Бог е благ, мъдър и свет, и аз искам да бъда като Него, да проявя своята доброта и светост. Доброто е вложено в човека, той трябва само да го прояви. Разумността е вложена в цялата вселена, във всичко живо. Щом е така, и ти можеш да бъдеш разумен. Друг е въпросът, ако човек се отдели от Бога, от разумността в живота. Той има право да казва, че иска да бъде добър, разумен, свет. Но, колкото и да говори по това, нищо няма да придобие. В края на краищата, той казва, че е нещастен. В какво се заключава нещастието му? Нека опише, какво нещо е нещастието, каква форма и какъв цвят има то. Когато бактериологът говори за бактериите, колкото и да са малки, той ги слага под микроскоп, изследва ги и ги описва точно. Защо човек говори за нещастието, ако не го опише? – Значи, няма нещастия в

света, но има дисхармонични прояви, на които резултатите са лоши. За да не изпадне в дисхармонични прояви, пазете връзката си с възвишения и разумния свят.

Сегашните хора се нуждаят от нови, прави разбирания за живота. Това може да постигне човек, само когато използва всички положения в науката за развиване на своя ум. Наука, която не може да изправи мисълта на човека, не е истинска. Каквато наука и да изучава, човек трябва да я прилага не само във физическия живот, но и в умствения и сърдечния. Виждате, че инженер строи мост от единия до другия край на реката. Казвате, че това може да направи само инженерът. **Според мене, всеки човек трябва да бъде инженер за себе си и щом се намери пред някаква мъчнотия, веднага да си построи мост от единия бряг на своя ум до другия.** Когато се натъкне на противоречие в чувствата си, и колата му престане да работи, той сам трябва да си помогне. – Как ще си помогне? – Ще извика своя вътрешен колар, ще го накара да поправи колата му. Щом се изправи колата, работите се нареждат добре. С една дума казано: човек трябва да има вътрешно отношение към знанието, да се ползва от него не само за задоволяване на своите физически нужди, но да задоволява своите умствени и сърдечни нужди, да решава противоречията на ума и на сърцето си.

Един виден американски проповедник излиза на амвона да проповядва. Той започва да развива темата си, говори въодушевено, увлича слушателите си. По едно време в салона влиза една дама с черни очила, богато облечена, накичена с украшения, и погледнала към проповедника. В същия момент мисълта му се прекъснала. Той престанал да говори. Взел чаша вода, пил малко от нея и, тъкмо се готвел да каже на слушателите си, че не се чувствува добре, вратата се отворила и в салона влязъл един беден,

скромно облечен човек. Проповедникът погледнал към него, и мисълта му моментално се възстановила.

Всеки човек може да изпадне в положението на проповедника, да забрави проповедта си, но всеки човек може да действа върху близките си, или както дамата с черните очила, или както бедният и скромен човек. От кои хора трябва да бъдете вие? **Първо, човек трябва да бъде господар на своята мисъл, на своето знание, никой да не е в състояние да прекъсва мисълта му и да отнеме неговата проповед. Но ако това се случи с някого, бъдете като бедния и скромен човек, чийто спокоен поглед е в сила да възстанови мисълта на човека.** Не бъдете като богатата дама, с черните очила и украшенията, която с един поглед може да внесе дисхармония в човешкия ум и да прекъсне мисълта му.

Като ученици, стремете се да проявявате доброто в себе си, т.е. да бъдете от онния хора, които могат да възстановят прекъснатата мисъл на човека. **Бъдете приятели на своите ближни, да им помагате в живота, да ги спасите от отчаянието, в което могат да изпаднат.** Истинският приятел идва точно навреме да ви спаси, да ви помогне. Той знае и по какъв начин да помага. Няма по-голямо благо за човека от това, да има приятел в света. Днес всички хора, както и цялото човечество, се нуждаят от приятели. Много мисли и чувства имат характера на истинския приятел. Тъкмо в момента на голямо отчаяние и обезсърчаване, една мисъл или едно чувство се приближава към човека, тихо му пошепва нещо на ухото, и състоянието му се изменя. Тези мисли и чувства наричаме Божествени. Стремете се към Божественото, което единствено е в състояние да тласне напред човешкото развитие. Докато постигне своя идеал, човек минава през мъчнотии и несгоди, но това не трябва да го отчайва. Те са временни. Когато железарят слага желязото в огъня и го нагрява, това състояние е

временно. След като го сложи два–три пъти в огъня, той ще го извади и ще го сложи на наковалнята, ще го удари няколко пъти, докато му даде желаната форма. **Ето защо, не се страхувайте от мъчнотии и страдания, които оформят човека.** Те му дават посока и цел в живота. Преди да е минало през огъня и наковалнята, парчето желязо нямало никаква цел и предназначение. След мъчнотиите и страданията, то приема вече известна форма и разбира предназначението си в живота.

Първата задача на човека е да оформи нещата, да даде форма на своите мисли и чувства. След това трябва да вложи в тях съдържание. И най-после – да ги осмисли. И това не е достатъчно. След като мислите имат форма и съдържание, от голямо значение е начинът, по който се изнасят и произнасят.

Представете си, че сте написали думата „сила“. Сама по себе си, тя има форма, съдържание и смисъл. Важно е, как ще я произнесете. Може така да я произнесете, че да не произведе никакъв ефект, а можете и така да я изговорите, че да разтърси небето и да произведе гръмотевици, светкавици и дъжд. И след това може така да изговорите думите „сила жива“, че дъждът и гръмотевиците да престанат, небето да се проясни, и слънцето да изгрее. Значи, всяка дума има основен тон. Попаднете ли в нейния тон, тя произвежда известен резултат. Същевременно, думите в речта трябва да се нареждат по известен закон, че една дума да предизвиква друга. Това наричаме закон на асоциацията. Ако човек забрави някаква дума, по асоциация, той може да я възстанови в паметта си. Този закон съществува и в музиката. Ако попадне в този закон, човек може да произвежда тоновете един след друг. Прекъсне ли връзката между тоновете или между думите, човек се намира под влиянието на обратния закон – закон на дисоциация или разединяване.

Стремете се към основния тон на нещата. Попаднете ли в основния тон, всичко върви добре. Каквато наука и да изучавате, намерете първо основния ѝ тон. Задачата на учените се свежда, именно, към това, да намерят основния тон на всеки отрасъл от науката. Постигнат ли това, те могат да произведат голям преврат в човешкия живот. Основният тон се определя от новата мисъл. Когато новата мисъл проникне в мозъка на човека, той започва да преустройва главата, лицето, тялото си и става нов човек. Невъзможно е новото вино да се налива в стари мехове. Когато умът работи, и сърцето трябва да работи, да се преустрои. Светът се нуждае от нови хора, с нови мисли и чувства. Това са хора, в които е запален свещеният огън.

И тъй, задачата на разумния човек е да работи и с ума, и със сърцето си, да преустрои главата си, да организира силите на мозъка и на сърцето си, за да бъде готов за възприемане на новите мисли, които идват от възвишения свят. Нова глава, ново лице, ново сърце трябва да има човек. Бог казва: „Ще отнема каменното му сърце и ще му дам ново сърце“. Казано е още в Писанието: „Глава на Твоето Слово е Истината“. Словото представлява разумния човек. Следователно, когато Истината стане глава на Словото, тогава ще дойде щастието, тогава ще се въдвори Царството Божие на земята.

– Само светлият път на мъдростта води към истината.

– В истината е скрит животът.

*

42 Лекция от Учителя, държана на
26 юни, 1931 г. София – Изгрев.

Съдържание

1. Методи за самовъзпитание . . . 06.02.1931 . . . 3
2. Няколко необходими неща . . . 13.02.31 . . . 13
3. Живот и радост . . . 20.02.31 . . . 24
4. Живите сили в природата . . . 27.02.31 . . . 31
5. Ханизе . . . 06.03.31 . . . 38
6. Справедливост . . . 13.03.31 . . . 50
7. Действия на силите . . . 20.03.31 . . . 61
8. Знание и прилагане . . . 27.03.31 . . . 68
9. Тригон . . . 03.04.31 . . . 77
10. Човешките идеали . . . 10.04.31 . . . 86
11. Разумност и светлина . . . 17.04.31 . . . 101
12. Опасности в живота . . . 24.04.31 . . . 110
13. Разумно прилагане . . . 01.05.31 . . . 118
14. Обикновени и необикновени идеи . . . 08.05.31 . . . 133
15. Новата епоха . . . 15.05.31 . . . 142
16. Скритите таланти . . . 22.05.31 . . . 154
17. Правилна преценка . . . 29.05.31 . . . 166
18. Трите отношения . . . 05.06.31 . . . 174
19. Неизбежен път . . . 12.06.31 . . . 186
20. Свиване и разширяване . . . 19.06.31 . . . 197
21. Красивите линии . . . 26.06.31 . . . 209

Нека беседите на Учителя Петър Дънов стигнат до всеки един български дом, до всяко едно българско сърце отворено за светлина и надежда. Културата на една нация се измерва не с интелектуалния ѝ коефициент, нито с компютърното ѝ въоръжение, нито пък с броя на дейците в науката и изкуството – тоест така наречената интелигенция, нито с достиженията на техническата цивилизация, нито дори само с библиотечния фонд и броя на читалищата, а с даването възможност на всеки един бисер от света на Духа да достигне до обикновения човек, до народа. Свещеното право на Избор между добро и зло изисква да съществува равнопоставеност в предлагането на ценностни модели на вниманието на хората. Редом с книгите, обслужващи интелектуалния и емоционален свят на душата, би трябвало да се даде възможност и на книги, които са като бисери от света на Духа. НЕКА всеки има това свещено право на Избор на съответния книжовен ценностен модел. НЕКА всеки да избира между доброто и злото. Между истината и илюзията (лъжата).

Колкото до твърдения от рода, че чистотата на Словото на Учителя Петър Дънов, изразено в неговите беседи, щяла да бъде помрачена чрез едно заливане на книжовния пазар в България с тези книги по улиците и площадите, то НЕКА се знае, че точно чрез забавяне скоростта на това богато книжовно наследство се пречи на този избор на българина, на тази негова среща с беседите на Петър Дънов. Хората на съвременна България трябва да познават тези беседи, нека ги прочетат и нека с критическото си присъщо чувство отдадат заслуженото им място сред бисерите в на-

ционалната съкровищница. Едва ли са нужни сказки и поучения от типа, че това било "учението на Бялото братство", едва ли някой от тези "поучители" би могъл да издържи на проверките на школата на Живота, преподавана от самият Петър Дънов. Опитите да се затвори Учението и беседите на Петър Дънов зад високите стени на "окултно братство" – "бели братя и сестри", събрания в тесния кръг на братството не служат разпространението на слънчевите идеи в Учението. Кога е говорил Учителя Петър Дънов за подобен елитарен подход и делене на "наши и ваши"? Кога е упълномощавал някой от своите видими последователи да се назоват "бели братя и сестри"? "Бяло братство" наистина има, но то не е географски свързано с никоя точка на земята, също и с България. А това, че тук се е създала една физическа проекция – нещо като културна духовна общност, която се е нарекла по този начин е съвсем друго нещо. Истинското съдържание на понятието "Бяло братство" не бива да се обезценява и НЕКА някои ревностни последователи, които в своята емоционална и интелектуална привързаност към дадено духовно учение са го прегърнали знаят, че за този, който е в Духа няма ревност, няма духовно съперничество, няма опити за узурпиране на дадено богатство от беседи. Важното е онова, което е от Духа да отиде сред хората. Да се разпространи сред народа, да го четат хората. НЕКА припомним приказката за "изгубената овца", която била намерена и била дваж по-скъпа от другите – спасените. НЕКА БЕСЕДИТЕ НА УЧИТЕЛЯ СЕ РАЗПРЪСНАТ ПО НАЙ-БЪРЗ НАЧИН СРЕД НАРОДА, СРЕД ХОРАТА, КОИТО ДОРИ И НЕ СА ЧУВАЛИ ЗА НЕГО И ЗА ПОДОБ-

НИ БИСЕРИ. *Нека оставим обикновения човек да преценява, но преди това да му дадем възможност да се срещне с тези беседи. РАВНОПОСТАВЕНОСТ ВЪРХУ КНИЖАРСКИЯ ЩАНД, РАВНОПОСТАВЕНОСТ ВЪРХУ ВЕЗНИТЕ И СВЕЩЕНО ПРАВО НА ИЗБОР НА СЪОТВЕТНИЯ ЦЕННОСТЕН МОДЕЛ.*

В "Царството Божие" (Вечността) цари Свободата и там няма "мое", "наше" и ако някои ревностни последователи на Учението на Петър Дънов, считащи себе си за "ученици" на това Учение, изложено в беседите му, наистина искат да помогнат за неговото разпространение, НЕКА не пречат на всеки "един малък опит" (Виж стр. 2), при положение, че е искрен, за да бъде ускорен процеса на срещата на беседите с хората. Слизането на Духа едва ли може да бъде възпрепятствувано от липсата на коректност и толерантност в земните човешки отношения. Но НЕКА се знае, че то би могло да бъде ускорено. Казано е: "Каквото свържете долу, ще бъде свързано и горе". И обратното е в сила – "каквото горе – такова и долу". И НЕКА се знае, че онова което трябва да стане, става. За някои в България изглежда, че 40-45 години забавяне все още не са се превърнали в "късно". Какво още трябва да чакат вместо да работят за разпространението на беседите – тези бисери от националната съкровищница – сред хората?

10 май 1993 г.
София

Издателство
"Хелиопол"

КНИГИТЕ НА "ХЕЛИОПОЛ"

– УЧЕНИЕТО ЗА ВЪТРЕШНИЯ ИЗТОК

– БЕСЕДИ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ

За връзка с издателството
София 1618, П.К. 328 или
тел. 02/55-03-24

Официален дистрибутор на книгите
– Беседи на Учителя Петър Дънов
тел. 79-69-48

38 лв.

Каквато работа и да започнете, каквото и да мислите, кажете си: Аз мога да свърша тази работа; мога да мисля право; мога да бъда добър; мога да стана учен, силен, разумен; мога да изправя грешките си. Като погледнете лицето, главата, тялото си, не казвайте, че сте грозен, че главата ви не е добре оформена, че тялото ви е слабо, но кажете си: Тъй както днес съм създаден, аз съм доволен. Има неща, които трябва да развия и да обработя. Ще уча, ще работя, ще правя усилия да придобия нещо, което да приложа към сегашното си богатство. Не казвайте, че условията ви са лоши, но кажете: За сегашното ми развитие по-добри условия от тия, които имам, не мога да очаквам. Като работя с любов и с радост, ще ми се дадат по-добри условия.

И тъй, радвайте се на малките добродетели, на малките блага. Един ден те ще се разрастнат, ще се превърнат в нещо велико и мощно. От малкия желъд излиза голям, величествен дъб.

Учителя Петър Дънов

В настоящото издание е съхранен стила и пълната автентичност на изразните средства на Учителя Петър Дънов.